

ŠVIETIMO PAGALBA ŠEIMOMS, AUGINANČIOMS IKIMOKYKLINIO IR PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKUS

Tyrimo ataskaita

Tyrimą atliko:

Gintautas Bužinskas – Vilniaus pedagoginis universitetas

Diana Filipavičienė - Vilniaus pedagoginis universitetas

Sonata Matakaitė - Vilniaus pedagoginis universitetas

Irena Šutinienė – Lietuvos socialinių tyrimų institutas

Tadas Tamošiūnas – Lietuvos suaugusiųjų švietimo ir informavimo centras

Vilnius 2006

Turinys

IVADAS.....	3
I dalis. ŠVIETIMO PAGALBA IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAMS IR JUOS AUGINANČIOMS ŠEIMOMS	8
1.1. Švietimo pagalba lankantiems ikimokyklinio ugdymo grupės vaikams ir juos auginančioms šeimoms	8
1.1.1. Švietimo pagalbos poreikių tenkinimo ir organizavimo vertinimai	11
1.2. Švietimo pagalba nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikams ir šeimoms.....	16
1.2.1. Švietimo pagalbos poreikių tenkinimo ir organizavimo vertinimai	20
II dalis ŠVIETIMO PAGALBA PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAMS	25
2.1. Švietimo pagalba priešmokyklinio ugdymo grupės lankantiems vaikams.....	25
2.2. Švietimo pagalba priešmokyklinio ugdymo grupių nelankantiems vaikams.....	31
III dalis ŠVIETIMO SKYRIAI APIE TEIKIAMĄ ŠVIETIMO PAGALBĄ.....	40
3.1. Švietimo pagalba ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms.....	42
3.1.1. Švietimo pagalba lankantiems ugdymo grupės ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms.....	44
3.1.2. Švietimo pagalba nelankantiems ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms.....	46
3.2 Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus vaikams.....	51
3.2.1. Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus ugdymo grupės lankantiems vaikams.....	51
3.2.2. Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus ugdymo grupių nelankantiems vaikams.....	54
IŠVADOS.....	62
REKOMENDACIJOS.....	64
PRIEDAI.....	66

IVADAS

PROBLEMOS FORMULAVIMAS

Siekiant užtikrinti lygias mokymosi starto galimybes labai svarbu garantuoti ugdymą vaikams, nelankantiems švietimo įstaigų, skleisti šiuolaikinio demokratiško ugdymo idėjas visuomenėje. Tam tikslui tėvams ir vaikams turi būti teikiama švietimo pagalba, susijusi su svarbiausiais vaikų ugdymosi poreikiais. Pasaulio patirtis rodo, kad finansinė paramos ir pagalbos šeimoms forma nėra veiksminga. Pagalba, ateinanti socialinių, pedagoginių, psichologinių paslaugų forma yra veiksmingesnė, nes ateina per valstybines institucijas, kurios užtikrina tikslingą pagalbą skirtą lėšų panaudojimui. Išdėstytų tezių tikrinimui, plėtojimui ir taikymui švietimo politikos lygiu reikalingi patikimi empiriniai duomenys, kurių trūkumas papildo tyrimo problemą.

TYRIMO UŽDAVINIAI (apima ir integruoja ŠMM suformuluotus preliminarinius tyrimo klausimus):

1. Užfiksuoti, kokia dalis ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus auginančių šeimų gauna švietimo pagalbą (specialiąją, specialiąją pedagoginę, socialinę pedagoginę, psichologinę, informacinę) ir kas ją teikia? Kas teikia švietimo pagalbą (specialiąją, specialiąją pedagoginę ir kt.) ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikui?
2. Išsiaiškinti, kas potencialiai galėtų, bet iki šiol neteikia švietimo pagalbos ikimokyklinio bei priešmokyklinio amžiaus vaikui ir juos auginančioms šeimoms?
3. Įvertinti, kiek teisinė bazė sudaro prielaidas teikti pagalbą šeimai?
4. Fiksuoti, kokios finansinės švietimo pagalbą šeimai teikiančių institucijų galimybės? Kas finansuoja švietimo pagalbą šeimai / vaikui?
5. Išsiaiškinti, kokios socialinės grupės ir koku mastu naudojasi šia pagalba? Ar prieinama / pasiekama švietimo pagalba (specialioji pedagoginė, socialinė pedagoginė, psichologinė ir kt.) rizikos grupės šeimoms/vaikams ?
6. Aptarti tėvų informavimo apie galimą švietimo pagalbą šeimai / vaikui būdus?
7. Įvertinti, ar pagalba atitinka šeimų poreikius? (Tėvų, globėjų, ikimokyklinio / savivaldybės specialistų nuomonė.)

8. Išanalizuoti, ar tėvų nuomone, yra reikalinga švietimo pagalba šeimai? Ar tėvai suvokia švietimo pagalbos svarbą? Kokia švietimo pagalba jiems reikalinga?
9. Užfiksuoti, ar teikiama mokama švietimo pagalba šeimai? Už kokią švietimo pagalbą tenka mokėti?
10. Išnagrinėti švietimo pagalbos šeimai / vaikui kokybę (tėvų, globėjų, švietimo ekspertų nuomone)?
11. Išanalizuoti, kaip pagalbos teikimas šeimoms / vaikams įgyvendinamas savivaldybėse?

METODINIS TYRIMO PAGRINDIMAS

1. **Šeimų, auginančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus, apklausa.** Uždavinių atžvilgiu šis metodas yra pagrindinis, nes suteikia daugiausia informacijos. Generalinė visuma yra visos šeimos, auginančios ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus. Duomenys tyrimo programoje numatyti surinkti naudojant šiuos atrankos metodus:

- a. *atsitiktinę lizdinę* ikimokyklinio / priešmokyklinio mokymo įstaigose;
- b. *prieinamų atvejų* (rizikos grupės vaikų atžvilgiu daugiausia).

Taikant 95 proc. tikimybės ir 0,05 paklaidos reikalavimus, tyrimo programoje buvo numatyta apklausti 400 respondentų, atstovaujančių ikimokyklinio amžiaus ir 400 priešmokyklinio amžiaus vaikus turinčias šeimas, viso – 800 respondentų. Renkant pirminius duomenis apklausta daugiau – viso **1121** respondentas.

1 lentelė

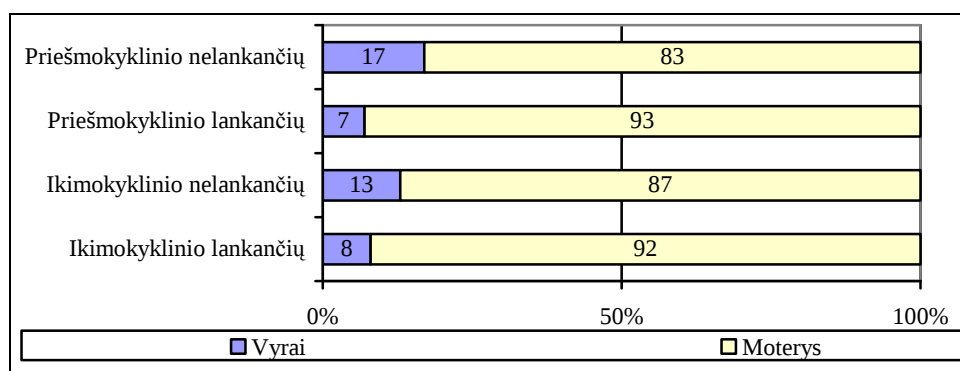
Tėvų pasiskirstymas savivaldybėse

SAVIVALDYBĖ	TĖVŲ SKAIČIUS			
	Ikimokyklinio amžiaus vaikų		Priešmokyklinio amžiaus vaikų	
	Lankančių ugdymo grupės	Nelankančių ugdymo grupių	Lankančių ugdymo grupės	Nelankančių ugdymo grupių
1. Elektrėnų	55	15	29	16
2. Klaipėdos miesto	16	19	34	18
3. Marijampolės	101	49	7	-
4. Rokiškio rajono	77	92	89	60
5. Šilalės rajono	36	21	45	20
6. Ukmergės rajono	94	86	97	27
Viso:	397	282	301	141

Savivaldybės tyrimui pasirinktos pagal kelis kintamuosius: gyventojų skaičių, tenkantį gyvenamojoje vietovėje vienai ikimokyklinio ar priešmokyklinio ugdymo įstaigai ir savivaldybės įkūrimo datą – palyginti seniai ar naujai įkurta savivaldybė. Tokiu būdu pavyzdžiui, Šilalės rajonas pasirinktas dėl didelio skaičiaus gyventojų tenkančių vienai įstaigai, Rokiškio atitinkamai dėl mažo, Elektrėnai – palyginti naujai įkurta savivaldybė ir pan.

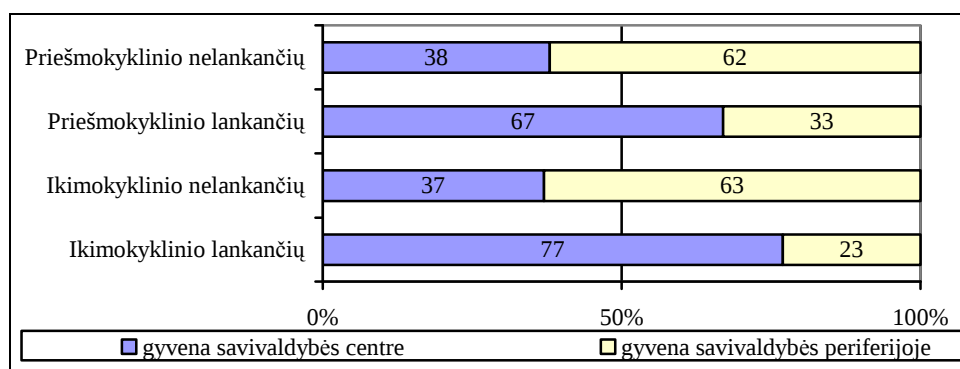
1 diagrama

Tėvai pagal lytį

2 diagrama

Tėvai pagal gyvenamą vietą

2. **Savivaldybių švietimo skyrių vadovų / darbuotojų apklausa.** Šiuo metodu surinkta informacija apie pagalbos šeimoms apimtį, tėvų informavimą, finansines galimybes, teisinę bazę ir kitus tyrimo aspektus. Duomenys aiškiau identifikuoja nagrinėjamą problemą savivaldybėse. Apklausos anketos (žiūr. priedą) elektroniniu paštu buvo išsiųstos visų savivaldybių (60) švietimo skyrių vadovams arba darbuotojams. Po pakartotinių priminimų anketas atsiuntė 29 savivaldybių švietimo skyrių vadovai (darbuotojai). Anketų grįžtamumas – 48 proc. Savivaldybių, dalyvavusių apklausoje, sąrašas pateikiamas 2 lentelėje.

Savivaldybės dalyvavusios apklausoje

1. Biržų rajono sav.	11. Lazdijų rajono sav.	21. Skuodo rajono sav.
2. Druskininkų sav.	12. Marijampolės sav.	22. Šilalės rajono sav.
3. Elektrėnų sav.	13. Molėtų rajono sav.	23. Širvintų rajono sav.
4. Ignalinos rajono sav.	14. Pakruojo rajono sav.	24. Švenčionių rajono sav.
5. Jonavos rajono sav.	15. Panevėžio miesto sav.	25. Trakų rajono sav.
6. Joniškio rajono sav.	16. Plungės rajono sav.	26. Ukmergės rajono sav.
7. Kalvarijos sav.	17. Prienų rajono sav.	27. Varėnos rajono sav.
8. Kauno miesto sav.	18. Radviliškio rajono sav.	28. Visagino miesto sav.
9. Kelmės rajono sav.	19. Rietavo sav.	29. Zarasų rajono sav.
10. Klaipėdos rajono sav.	20. Rokiškio rajono sav.	-

DUOMENŲ ANALIZĖ

Tyrimo metu surinkti duomenys buvo apdorojami naudojant SPSS 10.0 for Windows kompiuterinę programą.

Priklausomai nuo kintamųjų pobūdžio buvo taikomi atitinkami statistikos metodai:

- kategoriniams (ranginiams, nominaliniams) kintamiesiems skaičiuotas santykinis dažnis;
- diskretiesiems ir tolydiesiems kintamiesiems skaičiuotos duomenų padėties (vidurkis, moda, mediana) ir sklaidos (dispersijos, standartinio nuokrypio) charakteristikos;
- kintamųjų statistiniai ryšiai, jų patikimumas ir reikšmingumas buvo tiriami naudojant: *Chi-kvadrat* testą ir *Mann-Whitney* kriterijų.

PAGRINDINĖS SĄVOKOS

Žemiau pateikti „instrumentiniai“, tyrime vartoti, sąvokų apibrėžimai savo esme neprieštaraujantys Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin.1991, Nr. 23-593; 2003, Nr.63-2853) vartojamoms atitinkamų sąvokų reikšmėms.

Ikimokyklinis vaiko amžius – vaiko amžius iki 5/6 metų.

Priešmokyklinio amžiaus vaikas – ne jaunesnis nei 5 metų. Viršutinė amžiaus riba apibrėžiama 7 metais, siejant ją su konkrečiais kalendoriniais metais.

Švietimo pagalba – specialistų (pedagogo, psichologo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo, socialinio pedagogo) pagalba vaikams bei jų tėvams, kuri leidžia vaikui pasiruošti mokyklai ir padidinti švietimo veiksmingumą.

TYRIMO ETAPAI

1. 2005m. kovas – balandis tyrimo instrumentarijaus parengimas ir suderinimas su užsakovu.
2. 2005 m gegužė, rugsėjis duomenų surinkimas ir kompiuterinis apdorojimas, ataskaitos parengimas.

I dalis. ŠVIETIMO PAGALBA IKIMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAMS IR JUOS AUGINANČIOMS ŠEIMOMS

1.1. Švietimo pagalba lankantiems ikimokyklinio ugdymo grupės vaikams ir juos auginančioms šeimoms

Šioje dalyje aptariami ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvų apklausos duomenys. Apklausiai tyrime kelti aprašomojo lygmens uždaviniai – užfiksuoti pagalbos mastą, įvairovę, paplitimą socialinėse grupėse, poreikių tenkinimo mastą ir pan., todėl duomenys aptariami aprašomosios statistikos lygmenyje.

Tarp apklaustų 379 tėvų, kurių vaikai lankė ikimokyklinio ugdymo grupes, 22 proc. tėvų turėjo 1-3 m. amžiaus berniukų, 23 proc. - to paties amžiaus mergaičių ir po 34 proc. 4-5 m. amžiaus berniukų ir mergaičių. Absoliuti dauguma vaikų lankė lopšėlius-darželius arba darželius, kitų ugdymo įstaigų lankymas labai retas:

1.1.1 lentelė

Ikimokyklinio amžiaus vaikų lankomos ugdymo įstaigos (proc. nuo apklaustų tėvų skaičiaus, N=377)

UGDYMO ĮSTAIGOS	TĖVŲ, KURIŲ VAIKAI LANKO UGDYMO ĮSTAIGAS, PROC.
Lopšelis	0,3
Lopšelis – darželis	64
Darželis	32
Specialiųjų poreikių vaikams skirtas lopšelis-darželis	0,5
Ikimokyklinio ugdymo grupė mokykloje	3
Kita	0,3

Teikiamos ir vaikų gaunamos pagalbos **masto ir įvairovės** vaizdą atskleidžia duomenys apie visą per pastaruosius pusantrų metų vaikų gautą pagalbą (žr. 1.1.2 lentelę).

1.1.2 lentelė

Per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) vaikų gauta švietimo pagalba (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus, N=379)

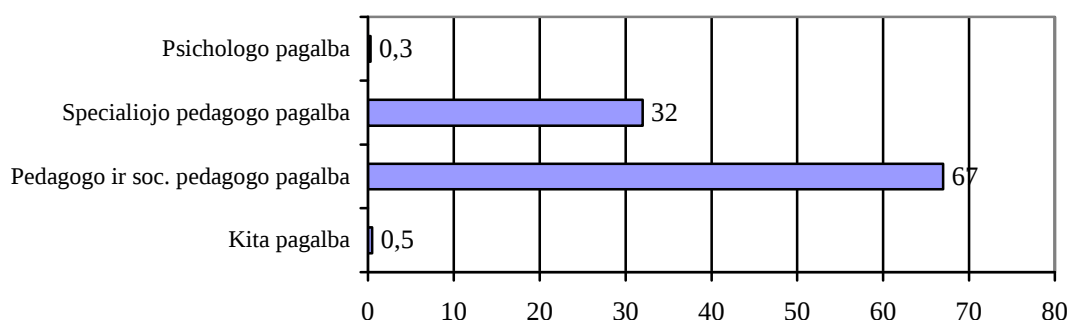
PAGALBOS TEIKĖJAI	PAGALBOS RŪŠYS			
	Psichologo pagalba	Specialiojo pedagogo	Pedagogo ir socialinio pedagogo	Kita pagalba
Ugdymo įstaigos (lopšeliai, darželiai)	3	28	58	0,3
Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos	0,3	0,3	0,3	-
Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrai	0,3	0,5	-	-
Vaikų teisių apsaugos tarnybos	-	-	-	-
Seniūnijos	-	-	2	0,3
Nevyriausybinių organizacijų	-	0,3	-	-

Duomenys atskleidžia, kad jaunesnieji – ikimokyklinio amžiaus vaikai – iš esmės beveik visą švietimo pagalbą gauna jų lankomose ugdymo įstaigose ir šią pagalbą sudaro dvi pagalbos rūšys - pedagoginė ir socialinė pedagoginė (apie du trečdaliai šeimų) bei specialioji pedagoginė pagalba (28 proc.). Respondentų nuomonė pedagoginės ir socialinės pedagoginės pagalbos atžvilgiu vertintina atsargiai. Viena vertus socialinių pedagogų yra nedidelis, antra vertus tikėtina, kad respondentai nelaibai skiria šių pagalbų esmę. Trys proc. nurodo psichologinę pagalbą gavę ugdymo įstaigose ir 2 proc. – socialinę- pedagoginę pagalbą seniūnijose; bet šie bei kiti, dar mažesni skaičiai yra paklaidos ribose ir gali būti atsitiktiniai. Tad už ugdymo įstaigos ribų esančių pagalbos institucijų paslaugomis lankantys valstybines ikimokyklinio ugdymo įstaigas vaikai ir jų tėvai beveik nesinaudoja.

Savo ugdymo įstaigose dauguma vaikų, gali gauti pedagogo ir socialinio pedagogo pagalbą (žr. 1.1.1 diagramą), taip pat trečdalis tėvų žino ir apie vaikų lankomose įstaigose teikiamą specialiąją pedagoginę pagalbą.

1.1.1 diagrama

Vaikų lankomose ugdymo įstaigose teikiamos pagalbos rūšys (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus, N=379)

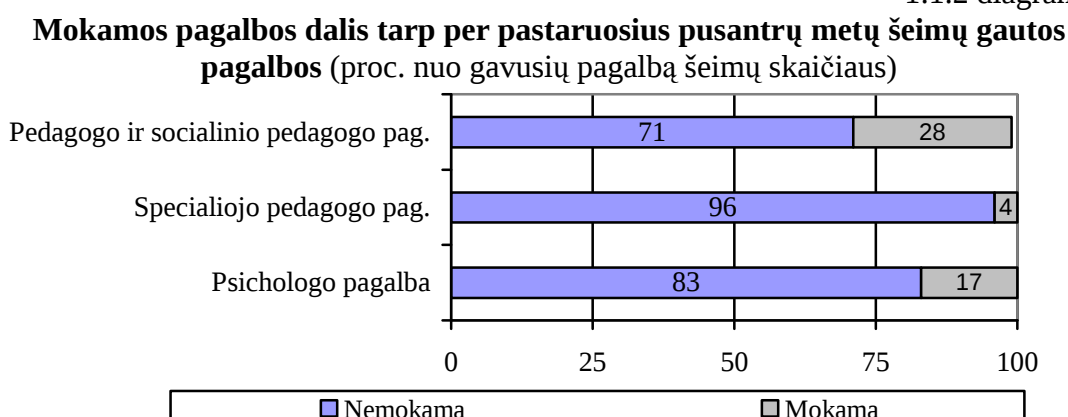

Psichologo pagalba ikimokyklinio ugdymo įstaigose praktiškai neteikiama – arba apie tokią galimą pagalbą tėvai nežino. Duomenys apie ugdymo įstaigose gautą ir jų teikiamą psichologinę pagalbą nesutampa – kad ji čia teikiama, pažymėjo tik vienas tėvų, tuo tarpu nurodė, kad ją gavo - devyni. Gal būt, jų vaikus konsultavo „mobilių“ grupių specialistai. Tėvų nurodomi ugdymo įstaigose teikiamos pedagogo ir socialinio pedagogo bei specialiosios pedagoginės pagalbos mastai nedaug didesni už ją per pastaruosius pusantrų metų gavusių šeimų kiekį. Tai rodo, kad atsakymai į šį klausimą gali atspindėti ne tiek realų galimos pagalbos mastą, kiek informuotumą apie ją – dalis tėvų, kurių vaikams ši pagalba nereikalinga, gali nežinoti ir apie jos teikimo

galimybes. Tyrimo duomenys patvirtina, kad vaikų lankomoje ugdymo įstaigoje apie teikiamą specialiojo pedagogo pagalbą žino 72 proc., turinčių specialiųjų poreikių vaikų, tėvų ir tik 21 proc. tėvų, kurių vaikai tokių poreikių neturi. Tad duomenyse matoma informavimo apie pagalbą stoka.

Tėvų nurodoma mokamos pagalbos dalis tarp per pastaruosius pusantrų metų gautos pagalbos rodo, kad beveik visiškai (96 proc.) nemokama yra specialioji pedagoginė pagalba (žr. 1.1.2 diagramą)

1.1.2 diagrama.

Didžiausia yra mokamos pedagoginės ir socialinės pedagoginės pagalbos dalis - nurodo gavę mokamą pagalbą 28 proc. gavusių pedagoginę ir socialinę pedagoginę pagalbą tėvų (psichologinės pagalbos vertinimas mažiau tikslus, nes ją gavo mažas šeimų skaičius).

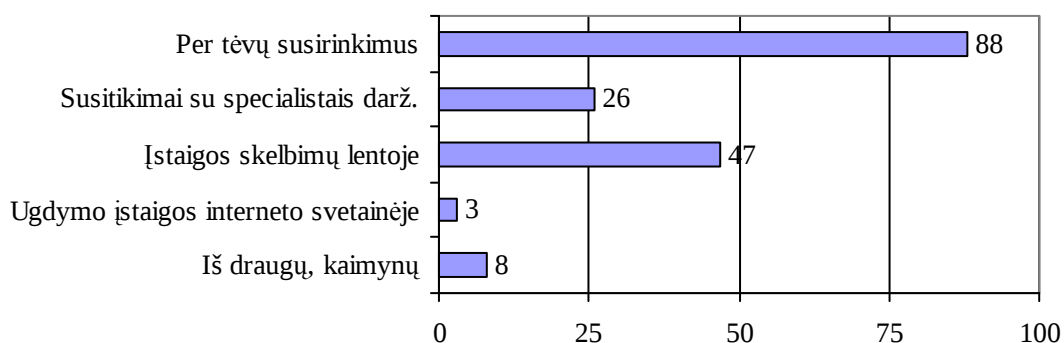
Duomenys nerodo, kad mokamos švietimo pagalbos kainos būtų didelė kliūtis gauti šiai pagalbai: mokamos pagalbos dalies dydis statistiškai reikšmingai nesusijęs su šeimų pajamomis vienam šeimos nariui.

Informacija apie galimą švietimo pagalbą lankančių ugdymo įstaigas vaikų tėvus pasiekia daugiausia per šias įstaigas (žr. 1.1.3 diagramą). Daugiausia informuojama per tėvų susirinkimus ir ugdymo įstaigos skelbimų lentas.

Kol kas mažai išnaudojamos Interneto galimybės, matyt, ne tiek daug ugdymo įstaigų turi nuolat pildomą Interneto puslapį. Bene informatyviausias ir kvalifikučiausias tėvų švietimo apie galimą pagalbą požiūriu būdas – švietimo įstaigose rengiami susitikimai su specialistais – yra trečioje vietoje ir juose dalyvavo apie ketvirtadalį tėvų.

1.1.3 diagrama

Informavimo apie vaikui ugdymo įstaigoje teikiamą švietimo pagalbą būdai (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus, N=379)

Tarp tėvų pageidaujamų informavimo apie galimą švietimo pagalbą priemonių (žr. 1.1.3 lentelę) pirmauja būtent tas būdas, kuriuo jie ir dabar gauna informaciją – per vaikų lankomas ugdymo įstaigas – jį nurodo kaip patogiausią 82 proc. (kiek mažiau, negu dabar ten gaunantys informaciją 88 proc.).

1.1.3 lentelė

Tėvams patogiausi informavimo apie švietimo pagalbą ikimokyklinio amžiaus vaikams būdai (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus, N=379)

INFORMAVIMO BŪDAI	TEIGIAMŲ ATSAKYMŲ PROC.
Informacija, skelbimai seniūnijoje, bibliotekoje, kultūros centre	3
Informacija rajono, miesto laikraštyje	19
Informacija savivaldybės Interneto puslapyje	8
Paštu siunčiama informacinė medžiaga, laiškai tėvams	20
Informavimas per lopšelius, darželius, ikimokyklinio ugdymo grupes mokykloje	82
Per įvairias nevyriausybinės organizacijas	1
Kita	1

Bet tėvai žymiai didesniu mastu, negu gauna dabar, norėtų gauti informaciją, kuri juos pasiektų namie, ne vien ugdymo įstaigose – po penktadalį jų norėtų gauti informaciją per rajono, miesto laikraštį ir paštu, 8 proc. – per savivaldybės Interneto puslapį.

1.1.1 Švietimo pagalbos poreikių tenkinimo ir organizavimo vertinimai

Aptarti pagalbos mastai ir įvairovė rodo, kad per pastaruosius pusantrų metų gauta pagalba iš esmės atitinka tėvų nusakomą tokios **pagalbos poreikį**: nurodė, kad per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) jų vaikams reikėjo specialiosios pedagoginės pagalbos 27 proc., pedagoginės ir socialinės pedagoginės – 57 proc., psichologinės – 4 proc. tėvų. Lygindami gavusių pagalbą (plg. 1.1.2 lentelės

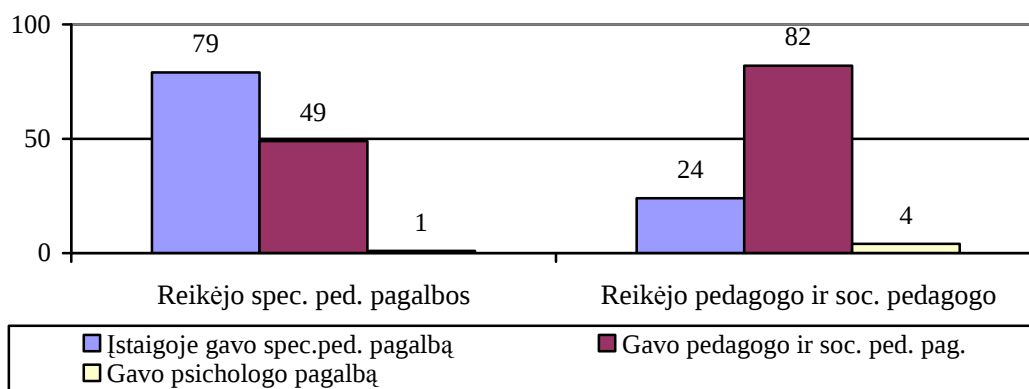
duomenis) ir nurodžiusių turėjus toki poreikį tėvų dalį, matome, kad pedagoginę ir socialinę pedagoginę pagalbą per tiriamą laikotarpį gavo keliais procentais daugiau tėvų, negu nurodė turėję šį poreikį. Psichologinės pagalbos poreikis nedidelis ir tenkinamas taip pat tokiu pat mastu, kaip nurodomas. Kad specialiosios pedagoginės pagalbos poreikis tenkinamas beveik pilnai, rodo ir tai, kad vaikų su specialiaisiais poreikiais nurodė turį 20 proc. turinčių šios pagalbos poreikį tėvų (mažiau, negu nurodančių, kad gauna šią pagalbą) — matyt, specialiąją pedagoginę pagalbą gauna ir turintys nedidelių sutrikimų vaikai, dėl kurių tėvai jų nepriskiria specialių poreikių turintiems vaikams. Tai patvirtina tyrimo duomenys – nurodė, kad per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) gavo specialiąją pedagoginę pagalbą lankomoje ugdymo įstaigoje 72 proc. turinčių specialiųjų poreikių vaikų šeimų ir 21 proc. tėvų, nurodančių, kad jų vaikai neturi specialiųjų poreikių.

Bet ir šios pagalbos teikime yra problemų – 16 proc. tėvų, kurių vaikai turi specialiųjų poreikių, nurodė, kad įstaigoje nėra reikiamų specialistų (neturinčių tokių poreikių – 2 proc.); bet tai gali būti veikiau pagalbos prieinamumo, negu jos nebuvimo problema.

Ar tenkinami poreikiai būtent tų šeimų, kurios nurodo juos turinčios, rodo per pastaruosius pusantrų metų turėjusių konkrečių švietimo pagalbos poreikių ir gavusių šią pagalbą ugdymo įstaigose šeimų santykis.

1.1.1.1 diagrama

Švietimo pagalbos poreikių tenkinimas ugdymo įstaigose per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus)

Matome, kad tėvų nurodyti poreikiai pagal švietimo pagalbos rūšis ugdymo įstaigose tenkinti maždaug 80- čia proc. (gavusių pagalbą kitose institucijose, taip pat ir nurodžiusių psichologinės pagalbos poreikį respondentų skaičiai per maži tokiai analizei).

Duomenis apie švietimo pagalbos poreikių tenkinimą papildė tėvų atsakymai apie pagalbos gavimo kliūtis (žr. 1.2.1 lentelę). Šie duomenys kartu atskleidžia ir kai kuriuos švietimo pagalbos organizavimo aspektus.

1.1.1.1 lentelė

Jei švietimo pagalba Jūsų vaikui (-ams) reikalinga, bet jos negaunate, tai kodėl?
(proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus, N=379)

ŠVIETIMO PAGALBOS GAVIMO KLIŪTYS	TEIGIAMŲ ATSAKYMŲ PROC.
Reikiamo specialisto nėra vaiko lankomoje ugdymo įstaigoje	5
Ugdymo įstaiga, kurioje yra teikiama reikiama švietimo pagalba yra toli nuo gyvenamosios vietos	1
Apie reikiamą švietimo pagalbą neturime jokios informacijos	4
Nežinau, kokios pagalbos vaikui reikėtų	11
Visa pagalba pasiekama	59
Kita	2

Iš atsakymų matome, kad pagalbos prieinamumui nėra kliūtis atstumai nuo teikiančių pagalbą įstaigų, nors 11 proc. nurodė, kad lopšeliai, darželiai ir kitos ugdymo įstaigos yra toli (toliau negu 3 km. nuo gyvenamosios vietos). Reikiamų specialistų vaiko lankomoje ugdymo įstaigoje trūksta irgi nedaugeliui, tik 5 proc. ir rezultatai iš esmės patvirtina anksčiau aptartus duomenis apie švietimo pagalbos poreikių tenkinimą – visą pagalbą kaip pasiekiamą apibūdina 58 proc. (maždaug toks pat skaičius tėvų gauna populiariausią pagalbos rūšį - pedagoginę ir socialinę pedagoginę – pagalbą ir teigia esant jos poreikį).

Bet atsakymai į šį klausimą iš dalies išryškina kitą problemą, kurią iš dalies atskleidė ir tėvų informuotumas apie vaikų lankomoje įstaigoje teikiamą švietimo pagalbą (žr. 1.2.1 diagramą): tėvų informavimo apie galimą švietimo pagalbą turinio kokybės, tėvų švietimo stoką. Visumoje informacija apie galimą švietimo pagalbą pasiekia absoliučią daugumą tėvų - nurodo neturį jokios informacijos apie galimą švietimo pagalbą tik 4 proc., bet dar 11 proc. tėvų nurodo nežiną, kokios pagalbos reikėtų vaikui. Pastarąją grupę galima laikyti turinčiais neartikuluotų švietimo pagalbos poreikių, t. y., galima manyti, kad jie susiduria su vienokiomis ar kitokiomis vaiko ugdymo problemomis, bet nežino apie galimą pagalbą – būtent šios žinios

padėtų nuspręsti, ar ir kokios pagalbos reikia. Šis aspektas, kaip minėta, turėtų būti daugiau susijęs su informacijos turiniu, suprantamumu, iš dalies ir su tėvų aktyvumu.

Nors 59 proc. tėvų nurodo, kad visa pagalba pasiekama, ne visos jos rūšys prieinamos vienodai. Nors psichologo pagalbos poreikis šioje vaikų amžiaus grupėje nėra didelis, tarp tėvų, kurių vaikams per pastaruosius pusantrų metų reikėjo psichologinės pagalbos, tik 19 proc. (trys tėvai iš šešiolikos) nurodė, kad visa pagalba pasiekama (su specialiosios pedagoginės pagalbos poreikiu -66 proc., pedagoginės – 65 proc. tėvų).

Gautą švietimo pagalbą ir galimybę ją gauti per pastaruosius pusantrų metų ją gavę tėvai vertina visais atžvilgiais gana teigiamai (žr. 1.1.1.2 lentelę). Apibendrintai vertindami gautos švietimo pagalbos organizavimą, tik 1-5 proc. vertina ją neigiamai.

1.1.1.2 lentelė

Per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) vaikų gautos švietimo pagalbos organizavimo vertinimas (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus)

ORGANIZAVIMO ASPEKTAI	Taip	Dažniausiai taip	Dažniausiai ne	Ne	N
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada, kada reikia vaikui)	62	35	2	1	303
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius	64	34	2	1	284
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai	75	21	3	1	291
4. Prireikus nesunku ją gauti	61	33	5	1	267

Ypatingai tėvai pasitiki specialistų kvalifikacija. Pagalbos prieinamumą ją gavę tėvai irgi vertina visumoje gerai, bet šiuo atžvilgiu yra nedidelių skirtumų tarp gyvenančių savivaldybių centruose ir periferijoje tėvų vertinimų (žr. 1.1.1.1 lentelę).

1.1.1.3 lentelė

Per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) vaikų gautos švietimo pagalbos organizavimo vertinimo priklausomybė nuo gyvenamosios vietos (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus)

ORGANIZAVIMO ASPEKTAI/ GYVENAMOJI VIETA	Taip		Dažniausiai taip		Dažniausiai ne	
	Centre	Periferijoje	Centre	Periferijoje	Centre	Periferijoje
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada kada reikia vaikui)	64	56	33	43	2	2
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius	64	64	34	33	1	3
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai	75	76	21	21	3	3
4. Prireikus nesunku ją gauti	64	53	31	37	4	9

Matome, kad visiškai sutampa pagalbos atitikimo poreikiai ir specialistų kvalifikacijos vertinimai, bet su kiek didesniu patikimumu skiriasi centruose ir periferijoje gyvenančių tėvų nuomonės apie pagalbos gavimo prieinamumą (bet 5 proc. paklaidos ribose ir šis skirtumas nėra reikšmingas). Pagal pagalbos rūšis kiek blogiau vertinamas anksčiau minėtas psichologo pagalbos prieinamumas (ats. *prireikus nesunku ją gauti*), bet skirtumai irgi nėra statistiškai reikšmingi. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba visose vietovėse pasiekama ir vertinama vienodai.

Tarp pagalbos gyvenančioms savivaldybių centruose ir periferijoje šeimoms, kurių vaikai lanko ugdymo įstaigas, nėra labai didelių skirtumų ir kitais atžvilgiais, išskyrus specialiosios pedagoginės pagalbos gavimo galimybes vaiko lankomoje ugdymo įstaigoje. Gyvenančių periferijoje, kiek mažiau - 24 proc.- nurodo, kad jų įstaigose teikiama ši pagalba, gyvenančių centruose – 34 proc.; bet 5 proc. paklaidos ribose statistiškai reikšmingas tik skirtumas tarp gavusių šią pagalbą vaikų lankomose įstaigose: gavo specialiąją pedagoginę pagalbą ugdymo įstaigoje 32 proc. gyvenančių savivaldybių centruose ir 17 proc. gyvenančių jų periferijose šeimų; kita vertus, gyvenantys periferijose nurodo ir mažesnę tokios pagalbos poreikį – atitinkamai 29 ir 21 proc. reikėjo šios pagalbos per pastaruosius pusantrų metų.

Pajamos vienam šeimos nariui reikšmingai nediferencijuoja lankančių ugdymo įstaigas vaikų ir tėvų švietimo pagalbos gavimo galimybių ir vertinimų.

Mažai skiriasi atsakymai ir kitose socialinėse grupėse. Yra nedidelių skirtumų įvairios šeimyninės padėties grupių specialiosios pedagoginės pagalbos situacijoje: nurodo, kad reikėjo šios pagalbos 27 proc. vedusių/ ištekėjusių, 21 proc. nevedusių/netekėjusių, 31 proc. išsituokusių tėvų, ją gavo atitinkamai 29, 24, 23 proc. (vaikų su specialiaisiais poreikiais nurodo turį 19 proc. vedusių/ ištekėjusių, 21 proc. nevedusių/netekėjusių, 23 proc. išsituokusių tėvų). Bet skirtumai irgi nėra dideli. Tad galima konstatuoti, kad ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kuriose sutelkta didžioji švietimo pagalbos jas lankantiems ikimokyklinio amžiaus vaikams ir jų tėvams dalis, iš esmės suvienodina ir įvairių socialinių grupių tokios pagalbos gavimo galimybes.

Rezultatų aptarimas

Ikimokyklinio amžiaus lankantys ugdymo grupes vaikai iš esmės beveik visą švietimo pagalbą gauna jų lankomose ugdymo įstaigose. Dominuoja pedagoginė pagalba, socialinė pedagoginė pagalba, bei specialioji pedagoginė pagalba. Kitos

pagalbos rūšys šioje grupėje teikiamos ir gaunamos mažu laipsniu. Taip pat ir kitų pagalbos institucijų, esančių už ugdymo įstaigų ribų, paslaugomis šios grupės šeimos naudojasi mažai.

Pagalbos teikimo mastai dideliu laipsniu atitinka tėvų nurodomus šios pagalbos poreikius tiek pagal mastą, tiek pagal įvairovę. Kita vertus, gal būt, tėvai nepakankamai suvokia kai kurių pagalbos rūšių, ypač psichologinės pagalbos, poreikį, nes šį poreikį nurodo labai nedidelė jų dalis. Gaunamos švietimo pagalbos kokybę šios grupės tėvai vertina labai gerai.

Nors pagalbos mastai dideliu laipsniu atitinka poreikius, yra ir pagalbos organizavimo problemų. Geriausiai tėvai vertina pedagoginės ir socialinės pedagoginės pagalbų teikimo organizavimą. Kai kuriose ugdymo įstaigose, ypač savivaldybių periferijose, trūksta specialiosios pedagoginės pagalbos specialistų; periferijoje šios pagalbos poreikiai tenkinami kiek mažesniu laipsniu. Prieinamumo požiūriu kaip sunkiau prieinama vertinama psichologinė pagalba. Bet tai, kad pagrindinė pagalbos dalis teikiama ugdymo įstaigose ir nemokamai, iš esmės suvienodina šios pagalbos gavimo galimybes tiek įvairios materialinės ir socialinės padėties, tiek įvairiose gyvenvietėse gyvenančioms šeimoms.

Ugdymo įstaigos yra ir pagrindinis tėvų informavimo apie galimą švietimo pagalbą šaltinis; čia tėvai daugiausia informuojami per tėvų susirinkimus ir informaciją skelbimų lentose, susitikimai su specialistais yra žymiai retesnė informavimo priemonė. Informacijos apie pagalbą visiškai negauna labai nedidelė tėvų dalis. Bet tėvai pageidautų, kad daugiau informacijos juos pasiektų namie - paštu, per miestų, rajonų laikraščius, Internetu. Pageidautina pasitelkti ir daugiau žiniasklaidos priemonių.

Tyrimo duomenys rodo ir informavimo kokybės nepakankamumą – ne visi tėvai žino, kokią pagalbą galima gauti jų vaikų, lankomose ugdymo įstaigose, daugiau kaip dešimtadalis tėvų nežino, kokios pagalbos reiktų jų vaikams (tokius mažai artikuliuotus poreikius padėtų išryškinti išsami informacija apie galimą pagalbą).

1.2. Švietimo pagalba nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikams ir šeimoms

Dauguma nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų, kol jų tėvai dirba, ugdomi namie su šeimos nariais, arba, palyginus nedidelė dalis, su aukle

(auklėtoju): namie ugdomi 90 proc. 1-3 m. amžiaus vaikų ir 77 proc. 4-5 m. amžiaus vaikų (žr. 1.2.1 lentelę). Keliolika procentų vaikų ugdomi privačiuose lopšeliuose-darželiuose.

1.2.1 lentelė

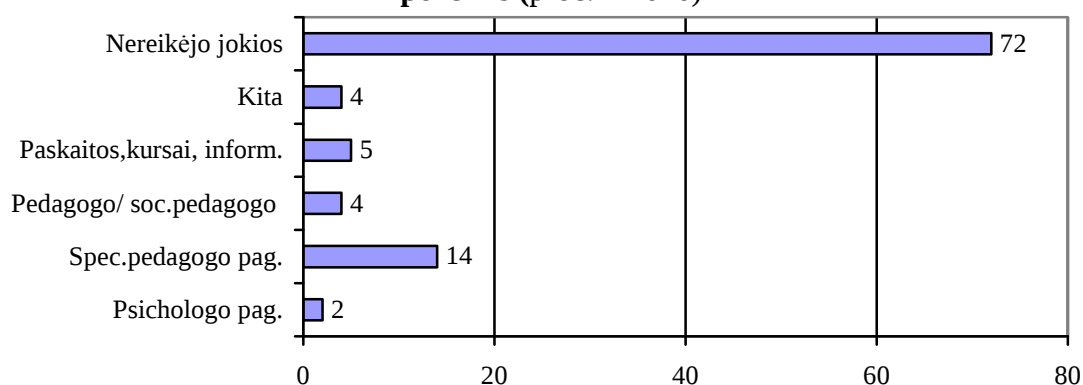
Vaikų ugdymo aplinkybės (proc. nuo atsakiusių)

UGDYMO APLINKYBĖS/AMŽIUS	1-3 M. (N=210)	4-5 M. (N=182)
1. Namie su šeimos nariais	74	70
2. Namie su aukle (auklėtoju)	16	7
3. Lanko privatų lopšėlį, darželį	6	13
4. Paliekame kitoje (draugų, pažįstamų) šeimoje	3	6
5. Kita:	1	4

Nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimų pageidaujamos ir gaunamos švietimo pagalbos mastai žymiai mažesni, negu jas lankančių vaikų. Vienokios ar kitokios pagalbos poreikį nurodo turį 28 proc. tėvų (žr. 1.2.1 diagramą).

1.2.1 diagrama

Nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimų švietimo pagalbos poreikis (proc. N=626)

Ženklesnei daliai šeimų reikia tik specialiojo pedagogo pagalbos, bet, lyginant su lankančių ugdymo grupės vaikų poreikiais, specialiosios pedagoginės ir psichologinės pagalbos poreikiai čia dvigubai mažesni, o pedagoginės ir socialinės pedagoginės pagalbų – mažesni keliolika kartų. Iš dalies šį poreikių skirtumą galima aiškinti abiejų grupių vaikų amžiaus skirtumais – tarp lankančių ugdymo grupės vaikų beveik dvigubai mažiau 1-3 metų amžiaus vaikų. Bet lankančių ir nelankančių ugdymo grupės vaikų šeimų švietimo pagalbos poreikių palyginimas rodo, kad vien amžiaus skirtumai šių poreikių skirtumų nepaaiškina (žr. 1.2.2 lentelę).

**Švietimo pagalbos poreikiai lankančių ir nelankančių ugdymo grupės
ikimokyklinio amžiaus vaikų šeimose (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus)**

VAIKŲ AMŽIUS/PAGAL BOS POREIKIS	Psichologo pagalba		Specialiojo pedagogo pag.		Pedagogo ir socialinio ped. pagalba		Kita pagalba		Paskaitos, kursai tėvams	
	Nela nko	Lank o	Nela nko	Lank o	Nela nko	Lank o	Nela nko	Lank o	Nela nko	Lank o
1-3 m. berniukai	1	4	15	22	2	65	4	2	3	-
1-3 m. mergaitės	2	7	11	18	5	52	5	1	4	-
4-5 m. berniukai	1	4	14	39	4	54	6	2	8	-
4-5 m. mergaitės	1	4	20	27	8	65	5	2	7	-

Iš duomenų matome, kad ypač specialiosios pedagoginės pagalbos poreikis vyresnio amžiaus grupėse didesnis, bet ir visų trijų pagalbos rūšių poreikis žymiai didesnis lankančių ugdymo grupės vaikų šeimose. Ypač skiriasi pedagoginės ir socialinės pedagoginės pagalbų poreikių lygis. Šiuos skirtumus, matyt, lemia kelios aplinkybės. Hipotetiškai galima manyti, kad informacija apie galimą pagalbą ir jos teikimas skatina ir tokios pagalbos poreikį – vienokia ar kitokia pagalba ikimokyklinio ugdymo įstaigose teikiama daugumai vaikų, tai ir skatina jos poreikį. Tikėtina, kad palikdami vaikus ugdymo įstaigose, tėvai toms įstaigoms deleguoja ir dalį pedagoginio ugdymo funkcijų, kurias nelankančių šių įstaigų tėvų vaikai atlieka patys arba tai daro jų šeimų nariai. Kita aplinkybė – gal būt, ugdymo įstaigose, bendraujant su specialistais, greičiau nustatomi vienokie ar kitokie vaiko vystymosi sutrikimai ir tiksliau nustatomas pagalbos poreikis; netiesiogiai tai rodytų ir tai, kad nelankančių ugdymo grupių vaikų tėvai kiek dažniau nurodo „kitos“ pagalbos poreikį. Gyvenantys savivaldybių periferijoje, kur pagalba sunkiau pasiekama tėvai dvigubai rečiau nurodo jų vaikus turint specialiosios pedagoginės pagalbos poreikį negu gyvenantys centruose (atitinkamai 10 ir 20 proc., teigia neturį pagalbos poreikių atitinkamai 62 ir 78 proc., skirtumai reikšmingi (pagal Mann-Whitney testą $p < 0,05$).

Nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimų per pastaruosius pusantrų metų gautos pagalbos pasiskirstymas tarp ją teikiančių institucijų parodytas 1.2.3 lentelėje.

1.2.3 lentelė

Jeigu pagalba buvo ar yra reikalinga, kur ją dažniausiai gaunate? (proc. nuo gavusių atitinkamą pagalbą tėvų, kiekvienas pagalbos teikėjas vertintas atskirai)

PAGALBOS TEIKĖJAI	Dažnai	Retkarčiais	Niekada	N (ats. sk.)
Valstybiniame lopšelyje, darželyje	14	55	31	29
Privačiame darželyje, lopšelyje	19	15	66	25
Savivaldybės pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje	21	17	62	24
Vaiko raidos sutrikimų reabilitacijos centre	5	10	85	20
Vaikų teisių apsaugos tarnyboje	25	34	41	32
Seniūnijoje	5	20	75	20
Nevyriausybinesse organizacijose	5	20	75	20
Ieškau informacijos spaudoje, knygose	44	29	27	48
Ieškau informacijos Internetu	40	20	40	30
Konsultuojasi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais	34	46	20	56
Kreipiasi į mokamus specialistus	4	36	61	28

Lentelės duomenų tikslumas nėra didelis – iš viso į klausimą atsakė 28 proc. apklaustųjų, bet jos duomenys rodo, kur žmonės gavo pagalbą dažniausiai. Iš atsakiusių skaičiaus ir pagalbos gavimo dažnumo matome, kad didžiausia dalis tėvų (20 proc.) ieško problemų sprendimo savarankiškai, konsultuojasi su pažįstamais, ieško problemų sprendimo literatūroje, Internetu. Populiarios ir konsultacijos valstybiniuose lopšeliuose, darželiuose, nors ten daugumas kreipiasi retkarčiais.

Atsakymai į klausimą apie tėvų pageidaujamas švietimo pagalbos formas (institucijas) rodo, kad didžiausią vaidmenį šioje pagalbos teikimo organizavime jie skiria taip pat ikimokyklinio ugdymo įstaigoms – lopšeliams, darželiams, mokyklų pedagogų konsultacijoms (žr. 1.2.4 lentelę).

1.2.4 lentelė

Tėvų nuomonės apie tinkamiausias pagalbos vaikui ir vaikus namuose auginančioms šeimoms formas /institucijas (proc. nuo visų atsakiusių, N=282)

PAGALBOS	TEIGIAMŲ ATSAKYMŲ PROC.
Pedagogų konsultacijos darželiuose, mokyklose	33
Konsultacijos savivaldybių psichologinėse tarnybose, vaiko raidos centruose	8
Pedagogų, psichologų, auklėtojų konsultacijos vaiko namuose	15
Paskaitos, kursai tėvams seniūnijose, bibliotekose ir pan.	22
Literatūra, straipsniai vietos bibliotekoje, seniūnijoje ir pan.	18
Vaikas lankyto darželį, lopšelį	42
Privačių specialistų paslaugos namuose ar įstaigose	6
Kita	3

Matome, kad absoliuti dauguma tėvų sieja švietimo pagalbą su ikimokyklinio ugdymo įstaigomis ir didesnė jų dalis (42 proc.) mano, kad tinkamiausią švietimo pagalbą vaikas gautų lankydamas šias įstaigas, o ne tik jose

konsultuodamasis. Tad pageidaujama švietimo pagalbos, ypač pedagoginės, teikimo organizavimo pagal vyraujančias institucijas situacija iš esmės atitinka realią šios institucijos ir teikia didžiąją dalį pagalbos. Nemaža dalis tėvų linkusi šviestis, ieškoti pagalbos savarankiškai ir pageidauja prieinamos literatūros bei informacijos. Taip pat nemaža dalis (15 proc.) norėtų priartinti pagalbą prie vaiko namų ir pageidauja specialistų konsultacijų namuose. Specialistų konsultacijos kitose tarnybose, taip pat privačių specialistų konsultacijos mažiausiai populiarios tarp pageidaujamų teikėjų.

Tarp pageidaujamų informacijos apie pagalbą sklaidos formų irgi vyrauja formos, atitinkančios šios grupės situaciją – priartinančios informaciją prie namų ar kitų suaugusiųjų lankomų įstaigų – seniūnijų, bibliotekų ir pan. (žr. 1.2.5 lentelę). Tai atitinka čia aptariamą šeimų grupės situaciją – jų didesnė dalis, kitaip negu lankančių ugdymo grupės vaikų šeimų, gyvena periferijoje.

1.2.5 lentelė.

Tėvų nuomonės apie patogiausias informavimo apie švietimo pagalbą formas
(proc. nuo visų atsakiusių, N=282)

INFORMAVIMO FORMOS	TEIGIAMŲ ATSAKYMŲ PROC.
Informacija, skelbimai seniūnijoje, bibliotekoje, kultūros centre	28
Informacija rajono, miesto laikraštyje	32
Informacija savivaldybės Interneto puslapyje	15
Paštu siunčiama informacinė medžiaga, laiškai tėvams	39
Informavimas per lopšelius, darželius	25
Per įvairias nevyriausybinės organizacijas	4
Informacinė medžiaga, skelbimai mokykloje	21

Labiausiai respondentai pageidauja informaciją gauti paštu ir perskaityti ją vietos laikraštyje. Tokios informavimo formos, tik mažesniu laipsniu, pageidaujamos ir lankančių ugdymo įstaigas vaikų tėvų grupėje. Ugdymo įstaigose norėtų gauti informaciją irgi nemaža dalis – apie ketvirtadalį tėvų.

1.2.1. Švietimo pagalbos poreikių tenkinimo ir organizavimo vertinimai

Pagalbos organizavimo ir poreikių tenkinimo vertinimai matuoti keliais rodikliais: gavusių įvairių pagalbos teikėjų pagalbą tėvų pasitenkinimo šia pagalba laipsniu, turinčių pagalbos poreikių šeimų tos pagalbos gavimo kliūčių įvertinimu ir apibendrintu pagalbos organizavimo vertinimu.

Įvairiose institucijose gautos konkrečios švietimo pagalbos įvertinimas, pasitenkinimas ja atskleistas lentelėje 1.2.1.1. Iš esmės visa gauta pagalba daugumą ją gavusių šeimų tenkina; didesni nepasitenkinimo dydžiai gauti tose grupėse, kur

mažiausias duomenų tikslumas (apie nevyriausybines organizacijas ir savivaldybės pedagoginę-psichologinę tarnybą) - šiuos atsakymus rinkosi labai mažas žmonių skaičius.

1.2.1.1. lentelė

Jei esate gavę pagalbą, konsultacijas vaiko raidos, auklėjimo klausimais, kiek ši pagalba Jus tenkina? (proc. nuo gavusių atitinkamą pagalbą tėvų, kiekvienas pagalbos teikėjas vertintas atskirai)

PAGALBOS TEIKĖJAI	Tenkina	Vidutiniškai tenkina	Netenkina	N
Valstybinio lopšelio, darželio	61	30	9	46
Privataus darželio, lopšelio	63	13	25	16
Savivaldybės pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje	33	25	41	12
Vaiko raidos sutrikimų reabilitacijos centro	46	27	27	11
Vaikų teisių apsaugos tarnybos	38	43	19	16
Seniūnijos	54	38	8	37
Nevyriausybinių organizacijų	22	22	56	9
Informacija, patarimai spaudoje, knygose	60	35	5	98
Informacija Internete	46	41	4	44
Konsultacijos su kitais tėvais, draugais, pažįstamais	46	51	4	103
Mokamų specialistų pagalba	45	32	23	22

Pagalbos gavimo kliūčių vertinimas (vertino ne tik gavusieji pagalbą, bet ir tėvai, kurie norėtų pagalbos) atskleidžia keletą pagalbos šiai šeimų grupei teikimo problemų (žr. 1.2.1.2 lentelę).

1.2.1.2. lentelė

Jei Jums reikėtų ar reikėjo konsultacijų, patarimų vaiko raidos, auklėjimo, rengimo mokyklai klausimais, bet Jūs jų negaunate, pažymėkite, kodėl? (proc. nuo atsakiusių, N=242)

PAGALBOS GAVIMO KLIŪTYS	Teigiamų atsakymų proc.
Nežinau, kur galima gauti reikiamą pagalbą, į kokias įstaigas kreiptis	13
Lopšeliai, darželiai su atitinkamais specialistais (auklėtojais, mokytojais) per toli	15
Darželių, lopšelių specialistai per mažai konsultuoja jų nelankančius vaikus ar jų tėvus	9
Darželių, lopšelių specialistai visai nekonsultuoja jų nelankančių vaikų tėvų.	13
Vietovėje trūksta tokias konsultacijas teikiančių įstaigų (pedagoginių-psichologinių tarnybų, vaiko raidos centrų)	25
Konsultacijos mokamos ir mums per brangios	10
Kitos priežastys	3

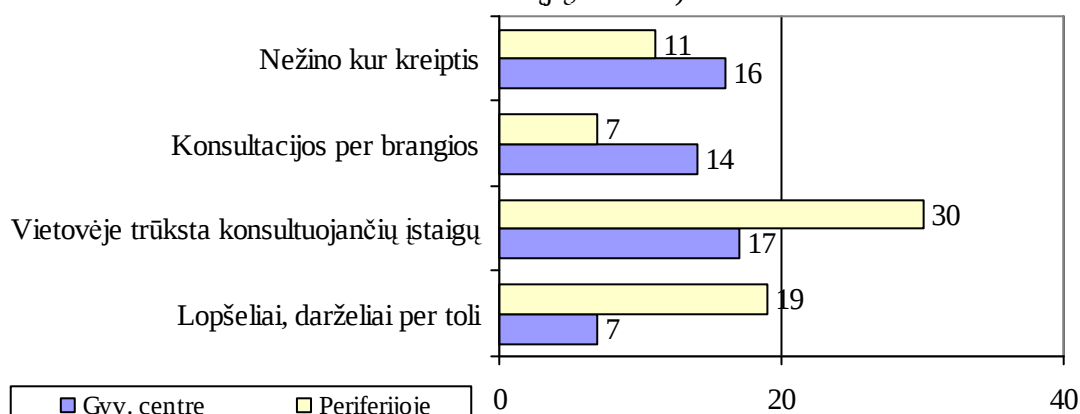
Kadangi 63 proc. šios grupės šeimų (kitaip negu lankančių ugdymo grupės vaikų šeimų -23 proc.) gyvena savivaldybių periferijoje, čia žymiai aktualesnė pagalbos prieinamumo problema, kuri nebuvo aktuali lankančių ugdymo įstaigas

vaikų šeimoms – tai visų pirma atstumas iki lopšelių, darželių, taip pat kitų pagalbą teikiančių įstaigų ir tarnybų. Darželių, lopšelių stoką vietovėje (ar sudėtingumą juos pasiekti) netiesiogiai rodo ir tai, kad 42 proc. tėvų mano, kad geriausią švietimo pagalbą vaikas gautų lankydamas šias įstaigas (žr. 1.2.4 lentelę), t.y. yra netenkinamas darželių poreikis. Tai patvirtina gyvenančių centruose ir periferijoje atsakymų skirtumas - pageidautų, kad vaikas gautų švietimo pagalbą lankydamas darželį 51 proc. gyvenančių periferijoje ir 27 proc. gyvenančių centre šeimų, statistinio reikšmingumo testas (Mann –Whitney) šiuo atveju rodo reikšmingą tendenciją ($p<0,05$).

Statistiškai reikšmingų skirtumų tarp gyvenančių savivaldybių centruose ir periferijoje šios grupės šeimų yra pagal kelis prieinamumo rodiklius.

1.2.1.1 diagrama

Pagalbos gavimo problemų priklausomybė nuo gyvenamosios vietos (proc. nuo atsakiusiųjų, N=242)

Visų skirtumų, išskyrus pirmąjį (*nežino, kur kreiptis*) $p<0,05$. Tad galima tvirtinti, kad nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimoms, gyvenančioms periferijoje švietimo pagalba yra sunkiau prieinama.

Ketvirtadalis tėvų įvardija dar vieną problemą - darželių, lopšelių specialistai nenoriai ar visai nekonsultuoja jų nelankančių vaikų tėvų. Sunku pasakyti, kiek šios nuomonės remiasi patirtimi gavusių pagalbą darželiuose ar kitose ugdymo grupėse dalis tarp taip manančių reikšmingai nesiskiria nuo negavusių tokios pagalbos. Dešimtadalis kaip kliūtį įvardija ir per brangias mokamas konsultacijas.

Yra ir informavimo problemų – šioje grupėje 13 proc. nežino, kur galima gauti reikiamą pagalbą. Kadangi ši šeimų grupė žymiai rečiau susiduria su institucijų

teikiama švietimo pagalba, negu lankančių ugdymo įstaigas vaikų šeimos, tikėtina, kad ir jos informuotumas, informavimo kokybė yra žemesnė. Kita vertus, šios grupės tėvai aktyviau ieško informacijos savarankiškai.

Apibendrintai vertindami per pastaruosius pusantrų metų gautos švietimo pagalbos organizavimą, nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų tėvai jį įvertino kiek blogiau, negu lankančių vaikų tėvai; tai, matyt, nemaža dalimi atspindi realią situaciją (nors, kaip minėta, čia žymiai mažesnis gavusių pagalbą skaičius ir todėl galimos didesnės rezultatų paklaidos). Vertinimų pasiskirstymą rodo lentelė 1.2.1.3.

1.2.1.3 lentelė

Per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) vaikų gautos švietimo pagalbos organizavimo vertinimas (proc. nuo atsakiusių tėvų skaičiaus) N=149

ORGANIZAVIMO ASPEKTAI	Taip	Dažniausiai taip	Dažniausiai ne	Ne
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada, kada reikia vaikui)	36	38	21	6
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius	26	52	12	11
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai	34	36	14	16
4. Prireikus nesunku ją gauti	37	41	13	9

Į šį klausimą atsakė kiek daugiau tėvų, negu nurodė gavę pagalbą – tikėtina, kad savo nuomonę apie pagalbos organizavimą išsakė ir potencialūs jos gavėjai; iš dalies ir dėl to duomenys gali būti mažiau patikimi, nes neparemti tėvų patirtimi (pasitenkinimo gauta pagalba rodikliai aukštesni, (žr. 1.2.1.1 lentelę)). Visų pagalbos organizavimo aspektų vertinimas maždaug vienodas – teigiamų ir neigiamų vertinimų dalis panaši. Blogesnis organizavimo vertinimas matyt, iš dalies atspindi visų pirma jau aptartą blogesnę jos prieinamumą. Bet atsakymų į šį klausimą skirtumai tarp gyvenančių savivaldybių centre ir periferijoje tėvų nėra statistiškai reikšmingi. Taip pat įvairiose pajamų grupėse nėra reikšmingų skirtumų.

Duomenys leidžia manyti, kad, viena vertus, tėvų informuotumas apie galimą švietimo pagalbą, jos teikimo lygį yra silpnesnis dėl mažos susidūrimo su ja patirties. Kita vertus, blogesni pagalbos vertinimai bent iš dalies atspindi ir jos teikimo nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimoms problemas. Tikėtina, kad ypač savivaldybių periferijose ši pagalba sunkiau prieinama, pasiekama, čia dirba silpnesni specialistai, jų trūksta, o tai formuoja mažesnę pasitikėjimą jos gavimo galimybėmis ir kokybe.

Rezultatų aptarimas

Kadangi didžioji švietimo pagalbos dalis sutelkta ikimokyklinio ugdymo grupėse, nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimas švietimo pagalba pasiekia sunkiau nei lankančių ugdymo grupės vaikų šeimas. Kartu šis pagalbos organizavimo modelis turi įtakos ir tėvų tokios pagalbos gavimo poreikiams: daugumas jų norėtų gauti pagalbą būtent per ugdymo įstaigas.

Visų rūšių švietimo pagalbą nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimos gauna mažesniu mastu negu lankančių. Iš dalies tai susiję su kiek kitokia šios šeimų grupės demografinė struktūra – čia daugiau jaunesnių – 1-3 metų amžiaus vaikų, taip pat tarp nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimų kelis kartus didesnė gyvenančių savivaldybių periferijose šeimų dalis. Dėl to šioms šeimoms pagalba sunkiau pasiekama geografiškai, dėl didesnių atstumų, mažo pagalbą teikiančių institucijų kiekio, specialistų skaičiaus. Dvigubai mažesnė specialiąją pedagoginę pagalbą gaunančių šios grupės šeimų dalis gali iš dalies atspindėti ir tai, kad dėl sudėtingesnio institucijų prieinamumo ne visi specialiųjų poreikių atvejai laiku diagnozuojami. Kita vertus, subjektyviai tėvų artikuliuojamą pagalbos poreikį esama pagalbos apimtis iš esmės tenkina.

Tarp pagalbos gavimo problemų šios grupės tėvai nurodo jau minėtas jos prieinamumo problemas, aktualias periferijoje. Taip pat dalis tėvų mini ir subjektyvius sunkumus – ikimokyklinio ugdymo įstaigų specialistų nenorą konsultuoti jų nelankančius vaikus.

Respondentų nuomonės išryškino švietimo pagalbos ir informacijos apie ją priartinimo prie namų tendenciją.

Tarp pagalbos teikimo formų pageidaujama lengviau pasiekiamų ugdymo įstaigų, specialistų konsultacijų vaiko namuose, specialios literatūros bibliotekose, seniūnijose, kultūros centruose ir pan. Informavimas apie galimą pagalbą šiai šeimų grupei, kitaip negu lankančių ugdymo grupės vaikų šeimoms, priimtinesnis ne per ugdymo įstaigas, o per spaudą, Internetą, paštu.

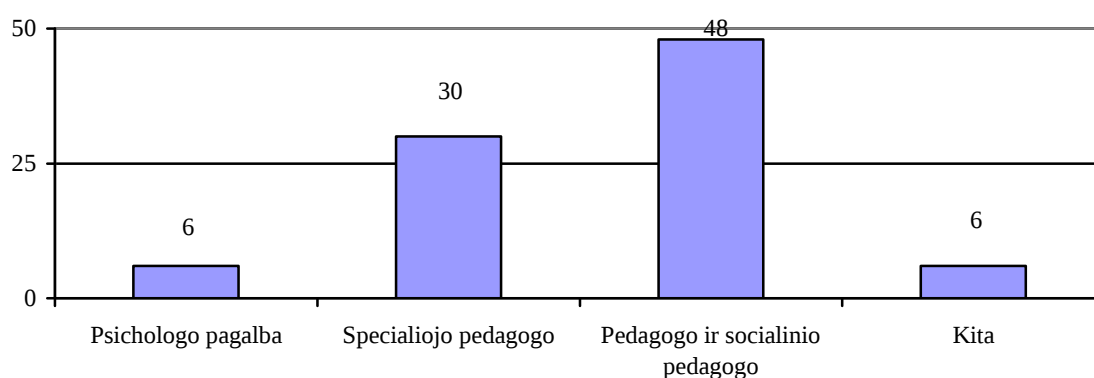
II dalis ŠVIETIMO PAGALBA PRIEŠMOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKAMS

2.1. Švietimo pagalba priešmokyklinio ugdymo grupės lankantiems vaikams

Šiame skyriuje pristatomi tėvų, kurių vaikai lanko priešmokyklinės ugdymo grupės apklausos duomenys. Koncentruotai švietimo pagalbos, ją vykdančių institucijų ir specialistų įnašo vertinimus atskleidžia jų atsakymai į tiesioginius klausimus pagal pagalbos rūšis (žr. 2.1.1 diagramą ir 2.1.1 lentelę)

2.1.1. diagrama

Kokia švietimo pagalba buvo reikalinga respondento vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.)? % N=300

2.1.1 lentelė

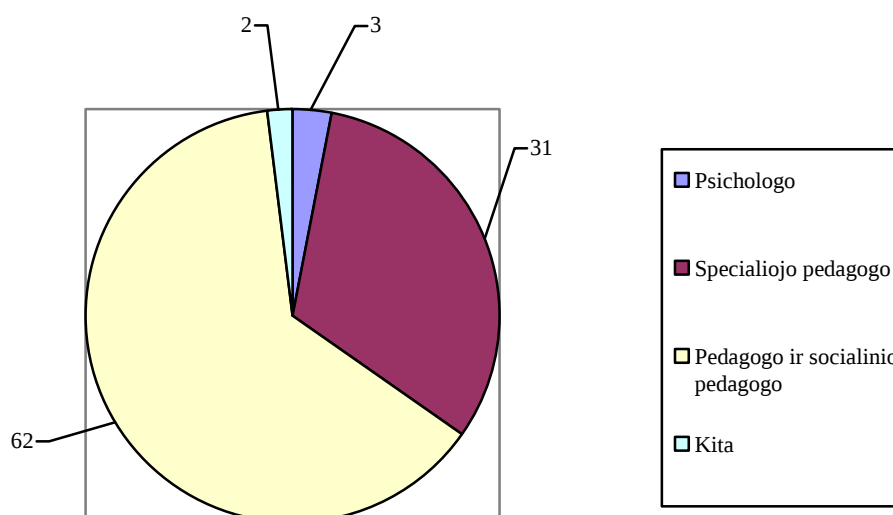
Kas ir kokią švietimo pagalbą suteikė respondento vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.) % (N=283)

PAGALBOS TEIKĖJAI	PAGALBOS RŪŠYS			
	Psichologo pagalba	Specialiojo pedagogo pagalba	Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba	Kita pagalba
1. Ugdymo įstaigos (lopšeliai, darželiai ir pan.)	4	33	47	3
2. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos	1	1	-	1
3. Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrai	-	-	-	-
4. Vaikų teisių apsaugos tarnybos	-	-	-	-
5. Seniūnijos	-	-	1	-
6. Nevyriausybinių organizacijų	-	1	-	-
7. Kiti švietimo pagalbos teikėjai	2	4	2	-

Lentelės duomenys rodo, kad pagrindinį darbą teikiant švietimo pagalbą pagal visas pagrindines jos rūšis atlieka ugdymo įstaigos. Kartu matyti ir pastarųjų veiklos kryptingumas – didžiausias krūvis tenka specialiesiems pedagogams, pedagogams ir socialiniams pedagogams. Tėvų apklausos duomenimis (žr. 2.1.1 diagramą) pastarųjų specialistų pagalbos poreikis irgi paminėtas dažniausiai. Empiriniai tyrimo duomenys pakankamai tvirtai leidžia teigti, kad psichologinės pagalbos mastas susijęs ir su ribota jos pasiūla ugdymo įstaigose (žr. 2.1.2 diagramą).

2.1.2 diagrama

Kokia švietimo pagalba yra teikiama respondentų vaikams lankomoje ugdymo įstaigoje? % N= 301

Joje pateikti pasiskirstymai patvirtina, kad platesnėmis pagalbos suteikimo galimybėmis disponuoja specialioji pedagoginė ir socialinė pedagoginė pagalba, siauresnėmis psichologinė. Tai susiję, greta kitų aplinkybių ir su specialistų rengimo tendencijomis, pavyzdžiui, specialieji pedagogai pastaraisiais metais pradėti rengti intensyviau, išsiplėtė jų kvalifikacijos tobulinimo galimybės, tuo tarpu psichologų darbas ugdymo įstaigose iki šiol nėra taisyklė (pavyzdžiui, apribojimai priklausomai nuo ugdytinių skaičiaus ir kt.). Be to ir psichologinės pagalbos poreikiai pas vaikus ne visada yra aiškiai išreikšti.

Lentelės 2.1.1 duomenys rodo, kad ne ugdymo įstaigų veiklos kontekstuose, nagrinėjamos švietimo pagalbos formos nėra išplitusios, nors pavyzdžiui, pedagoginių

psichologinių tarnybų veiklos uždaviniai apima tokios pagalbos teikimą. Šią tendenciją liudija ir švietimo skyrių darbuotojų (vadovų) apklausos rezultatai.

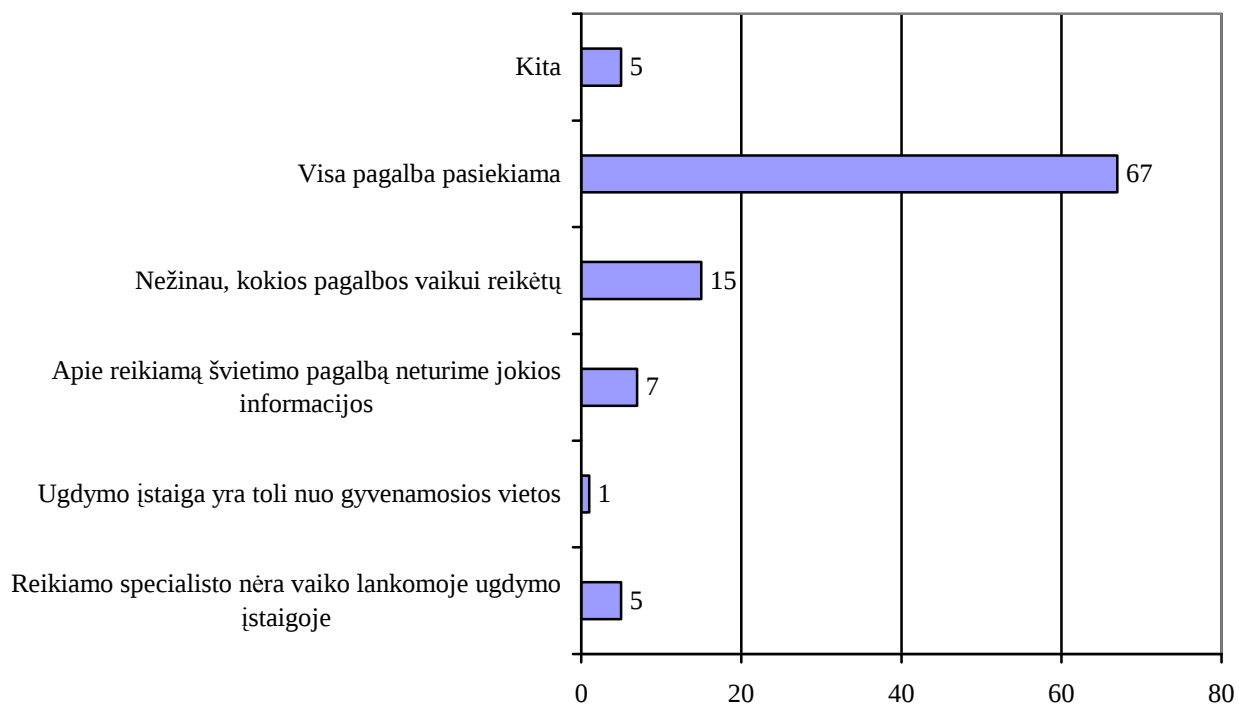
Krostabuliacijos (kelių kintamųjų palyginimas) parodė šiuos skirtumus pagal sociodemografinius veiksnius:

- Truputėlį dažniau psichologo pagalba buvo reikalinga vaikams turtintiems spec. poreikių. Kaip ir laukta pastariesiems dažniausia atitinkama pagalba (spec. pedagoginė) ir buvo reikalinga. Tačiau taip pat 17 proc. tėvų teigusių, kad jų vaikai neturi spec. poreikių irgi paminėjo, kad jų vaikams spec. pedagogo pagalba buvo reikalinga. Tai gali rodyti, kad dalis tėvų arba sunkiai pripažįsta savo vaikų spec. poreikius arba per mažai juos suvokia. Tuo tarpu dažniau socialinio pedagogo pagalbos, tėvų liudijimu, reikėjo spec. poreikių neturintiems vaikams.
- Gyvenamoji vieta daugeliu atvejų pagal pagalbos rūšis, tyrimo duomenimis, neįtakoją poreikių. Vertinant pagal kintamąjį savivaldybės centras – savivaldybės periferija, tik vienu atveju užfiksuotas statistiškai reikšmingas skirtumas ($p < 0,005$): savivaldybės centre gyvenantys respondentai kiek dažniau minėjo soc. pedagogo pagalbos poreikį (53 ir 39 proc. atitinkamai).
- Tam tikrą įtaką rodo gaunamų pajamų vienam šeimos nariui dydis. Spec. pedagogo pagalba dažniau buvo reikalinga šeimoms su mažesnėmis pajamomis (pvz. iki 200 lt vienam šeimos nariui – 35 proc. ir iki 500 lt – 26 proc.). Tačiau pagal poreikį socialinei pedagoginei pagalbai skirtumai neužfiksuoti.
- Užfiksuoti švietimo pagalbos ugdymo įstaigose skirtumai pagal gyvenamąją vietą. Savivaldybės centruose gyvenantys vaikai ugdymo įstaigose dažniau nei periferijos atstovai gavo spec. pedagogo ir soc. pedagogo paslaugas: pirmuoju atveju 37 ir 19 proc. antruoju 54 ir 24 proc. Kita vertus, kaip jau buvo minėta, savivaldybės centruose ir poreikis spec. pagalbai buvo kiek didesnis.

Mažesnę dalis respondentų paklausti atitinkamo klausimo teigė, kad susidūrė su vienokiais ar kitokiais švietimo pagalbos trukdžiais. (žr. 2.1.3 diagramą).

2.1.3 diagrama

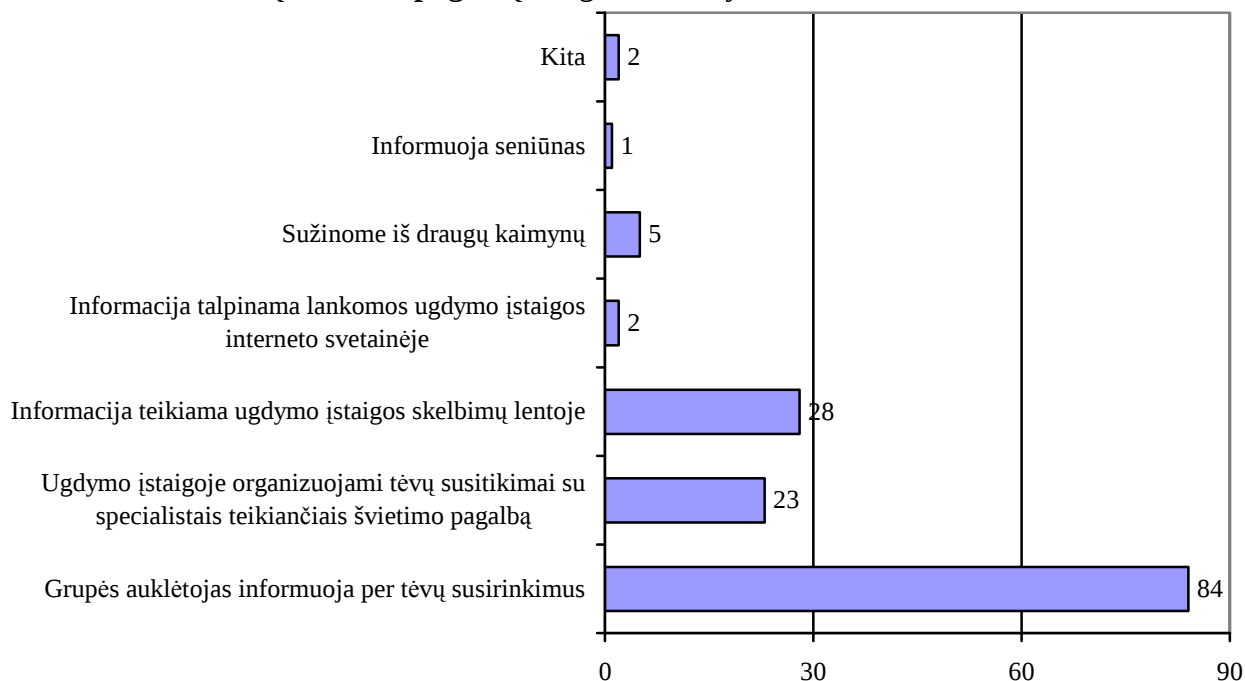
Priežastys, kodėl švietimo pagalba, reikalinga vaikui (-ams) negaunama? %
N=241

Problemišką grupę sudaro pasirinkusieji atsakymą „*nežinau, kokios pagalbos vaikui reikėtų*“. Tai byloja apie poreikį intensyvuoti tas švietimo pagalbos priemones, kurios susijusios su informavimo plėtra, pavyzdžiui, tėvų švietimu. Informavimo blokui buvo skirti keli atskiri klausimai (žr. 2.1.4 ir 2.1.5 diagramas). Iš jų matyti, kad vyrauja tradicinė informacija gaunama iš grupės auklėtojų, gana pasyviai išnaudojamos tiesioginių susitikimų su specialistais galimybės ir visiškai nereikšmingas Interneto vaidmuo, kurį šiuo metu gana sėkmingai naudoja vaikų sveikata besirūpinančios nevyriausybinės organizacijos. Kita vertus duomenys rodo, kad Interneto galimybės patiems tėvams irgi yra miglotos ir be jokios abejonės susijusios su bendru informacinio raštingumo lygiu. Informavimo formų pasiūloje tėvai pagrindines funkcijas adresuoja ugdymo įstaigoms, jose vykstančioms atitinkamoms veikloms.

2.1.4 diagrama

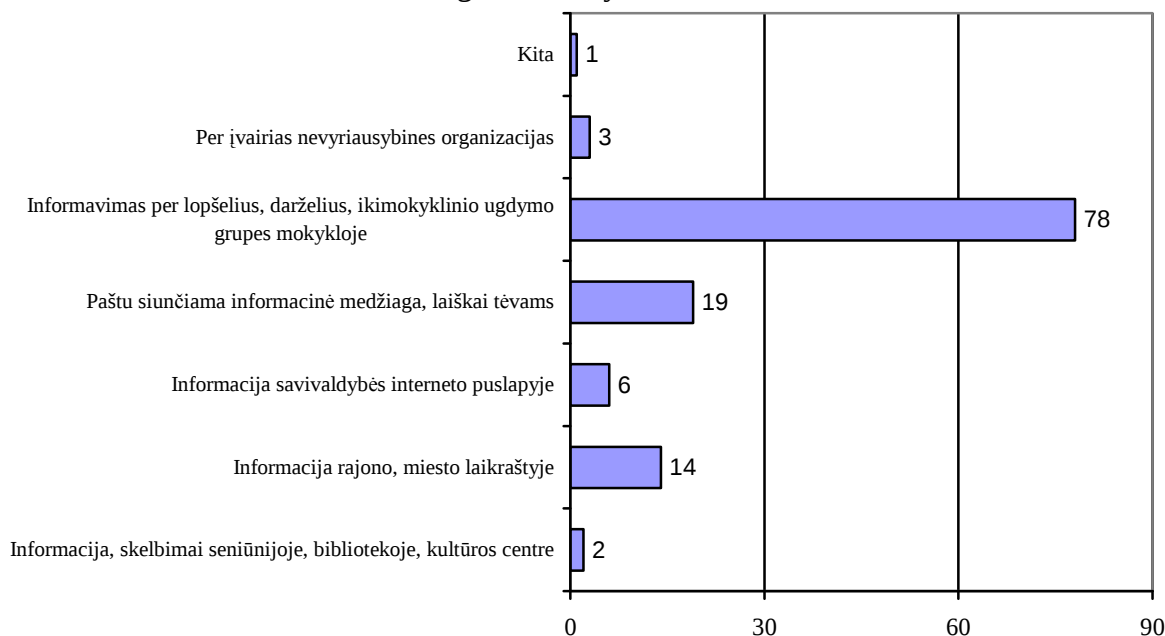
Kaip tėvus pasiekia informacija apie vaikui ugdymo įstaigoje teikiamą švietimo pagalbą? teigiami atsakymai % N=300*

* respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus

2.1.5 diagrama

Kaip tėvams būtų patogiau gauti informaciją apie švietimo pagalbą savo vaikams? teigiami atsakymai % N=301*

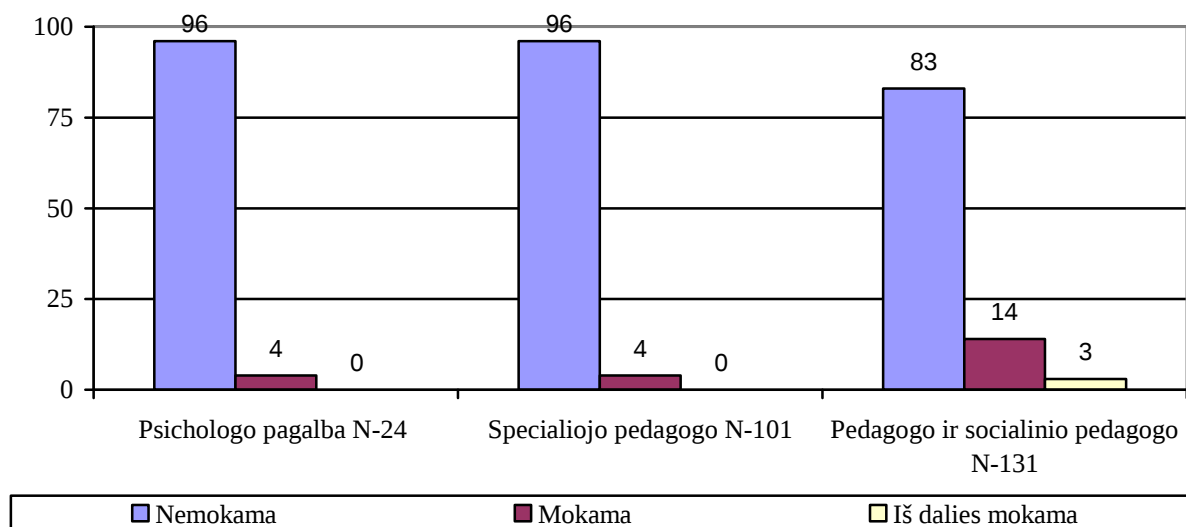
* respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus

Tyrimo duomenys nerodo kiek didesnės finansinės pagalbos determinacijos, nes respondentų teigimu daugeliu atvejų ji yra nemokama (žr. 2.1.6 diagramą).

Socialinės gerovės požiūriu ši tendencija yra be abejo pozityvi. Kartu pozityviai galima būtų vertinti ir privačių paslaugų rinkos plėtrą, idant galintys mokėti už paslaugas tėvai tokią galimybę turėtų.

2.1.6 diagrama

Kuri švietimo pagalbos rūšis (-ys) teikiama vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1d.) buvo mokama? % *

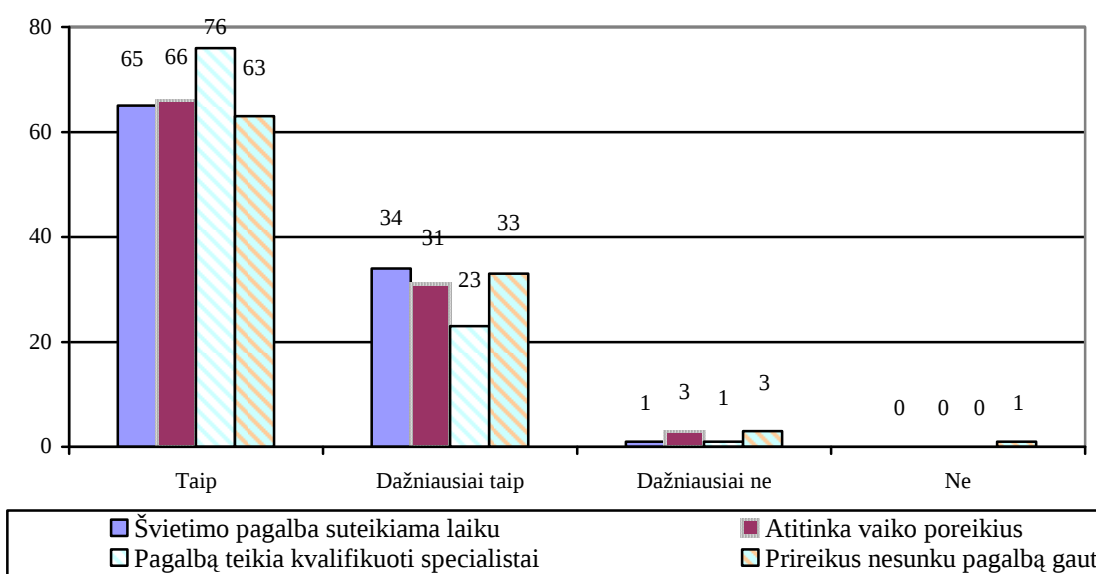

*nevertinta pagalba, kuri nebuvo suteikta

Klausimyne tėvams buvo suformuluotas apibendrinamasis klausimas švietimo pagalbos organizavimo atžvilgiu. Jis nusako reikšmingus kokybės ir paslaugų prieinamumo aspektus (žr. 2.1.7 diagramą)

2.1.7 diagrama

Apibendrintas švietimo pagalbos teikiamos respondentų vaikams per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.) organizavimo vertinimas? % N=216

Diagramos duomenys rodo, kad tėvai apskritai gerai vertina pagalbos teikimo organizavimą ir kokybę: geriausiai pagalbą teikiančių specialistų kvalifikaciją, kiek blogiau prieinamumą. Duomenų krostabuliacijos išryškino kai kuriuos skirtumus, ne visais atvejais statistiškai reikšmingus:

- Pagalbos prieinamumą (atsakymo variantas – *prireikus nesunku pagalbą gauti*) teigiamiau įvertino kiek aukštesnes pajamas gaunantys respondentai: atsakymo variantą *taip* pasirinko 57 proc. respondentų disponuojančių iki 200 lt. pajamomis vienam šeimos nariui ir 73 proc. – nuo 500 iki 1000 lt.
- Prieinamumo aspektu *taip* pasirinko 65 proc. respondentų gyvenančių iki 3 km. nuo ugdymo įstaigos ir 51 proc. gyvenančių toliau nei 3 km. ($p < 0,05$)
- Taip pat pagalbos prieinamumą prasčiau įvertino tėvai turintys spec. poreikių vaikų: 52 proc. pasirinko atsakymo variantą *taip*, kai neturintys spec. poreikių 65 proc.
- Pagalbą teikiančių specialistų kvalifikaciją prasčiau įvertino savivaldybių periferijoje gyvenantys asmenys ($p < 0,05$) – 66 proc. kai savivaldybių centruose – 80 proc. Pagalbos prieinamumą pirmoji grupė taip pat įvertino blogiau: 55 proc. teigė, kad pagalbą nesunku gauti, kai savivaldybių centruose taip manančių atsirado 66 proc.

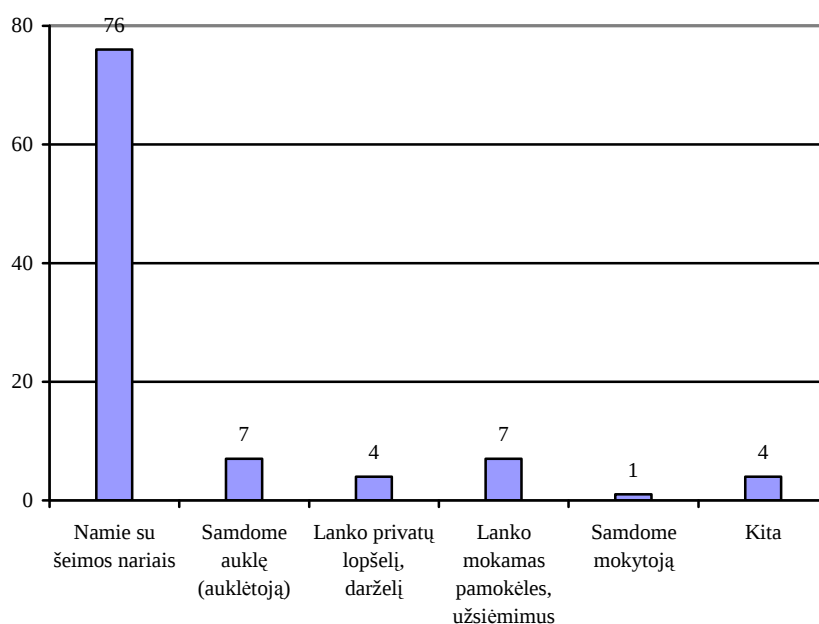
2.2. Švietimo pagalba priešmokyklinio ugdymo grupių nelankantiems vaikams

Ugdymo grupių nelankantys priešmokyklinio amžiaus vaikai yra švietimo pagalbos požiūriu labai svarbi tikslinė grupė, kurios situacijos stebėseną apsunkina informacijos stoka ir jos surinkimo sudėtingumas. Tyrimo atlikėjams visgi pavyko surinkti 141 tėvo / motinos nuomones, padedančias nusakyti pagalbą ugdymo grupių nelankantiems vaikams.

Pirmiausia respondentai buvo paklausti, kur jų vaikai rengiami mokyklai (žr. 2.2.1 diagramą). Kadangi 7 m. vaikų tėvai imtyje sudarė nedidelę dalį, pateikiami šešiamečių tėvų atsakymai. Pasiskirstymai rodo, kad daugeliu atvejų vaikai leidžia laiką namuose su kitais šeimos nariais.

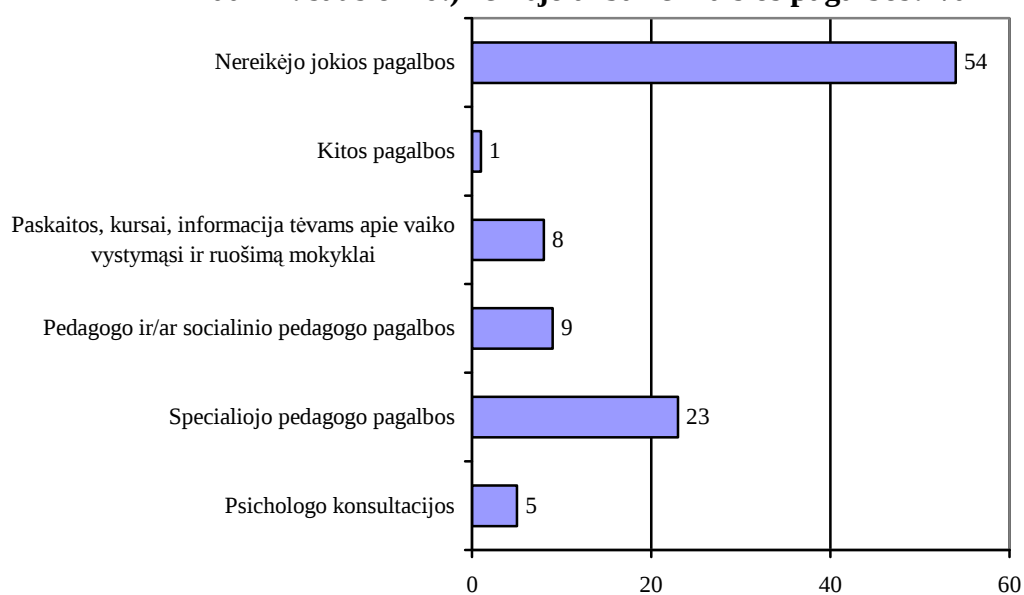
2.2.1 diagrama

Kaip Jūsų vaikas (-ai) ruošiamas (-i) mokyklai? % N=141

2.2.2 diagrama

Ar Jūsų vaikui (vaikams) per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1 d.) reikėjo arba reikia šios pagalbos? % N=131

Diagramos 2.2 2 duomenys patvirtina pagalbos kryptingumą atsispindėjusį ir vaikų, lankančių ugdymo grupes atveju: dažniausia prireikia spec. pedagogų ir socialinių pedagogų pagalbos, daug rečiau psichologų. Tačiau sekančios lentelės 2.2.1 duomenys jau rodo gana ženklius šių dviejų grupių duomenų skirtumus. Jeigu

pirmuoju atveju kaip pagalbos teikėjai akivaizdžiai vyravo ugdymo įstaigos, tai šiuo jau matome ir ryškesnį pedagoginių – psichologinių tarnybų, vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrų ir kitų institucijų įnašą.

2.2.1 lentelė

Jei švietimo pagalba buvo ar yra reikalinga, kur ji dažniausiai gaunama? %

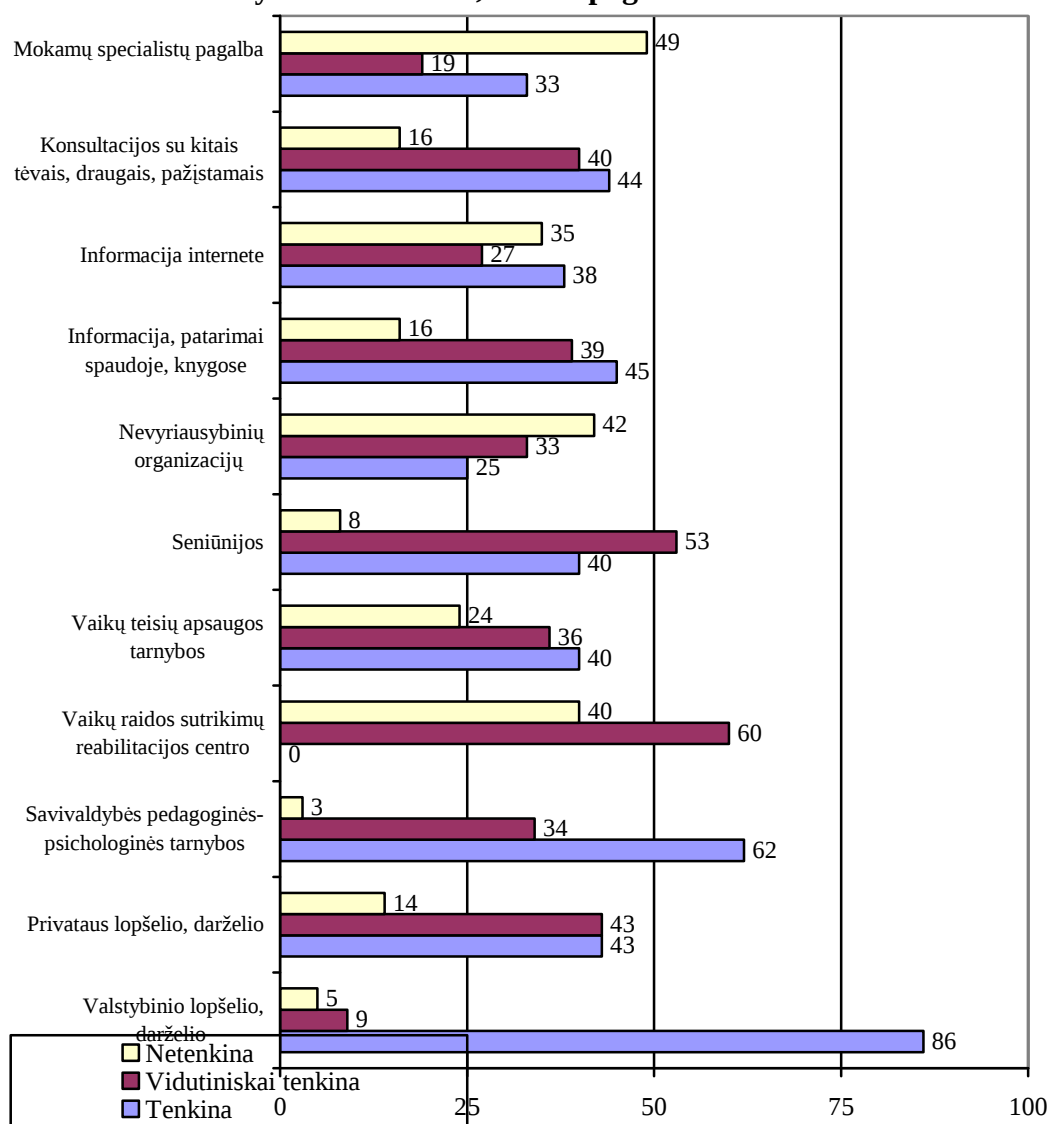
N=140

PAGALBOS TEIKĖJAI	Dažnai	Retkarčiais	Niekada
1.Valstybiniame lopšelyje, darželyje	27	17	56
2.Privačiame darželyje, lopšelyje	11	4	85
3.Savivaldybės pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje	6	84	10
4.Vaiko raidos sutrikimų reabilitacijos centre	15	30	56
5.Vaikų teisių apsaugos tarnyboje	24	24	52
6.Seniūnijoje	18	50	32
7.Nevyriausybinese organizacijose	16	36	48
8.Ieškau informacijos spaudoje, knygose	35	44	22
9.Ieškau informacijos internete	43	29	29
10.Konsultuojuosi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais	37	53	10
11.Kreipiuosi į mokamus specialistus	17	40	43

Vaikų, gavusių švietimo pagalbą tėvai atsakė ir į klausimą apie pavienių institucijų darbo kokybę (žr. 2.2.3 diagramą). Nors respondentų skaičius neleidžia visiškai tvirtai apibendrinti vienos ar kitos institucijos vertinimo apklaustųjų akimis, tačiau visgi galima manyti, kad valstybiniuose lopšeliuose ir darželiuose sukoncentruota tinkamiausia pagalbos bazė ir disponuojama didžiausiomis galimybėmis.

2.2.3 diagrama

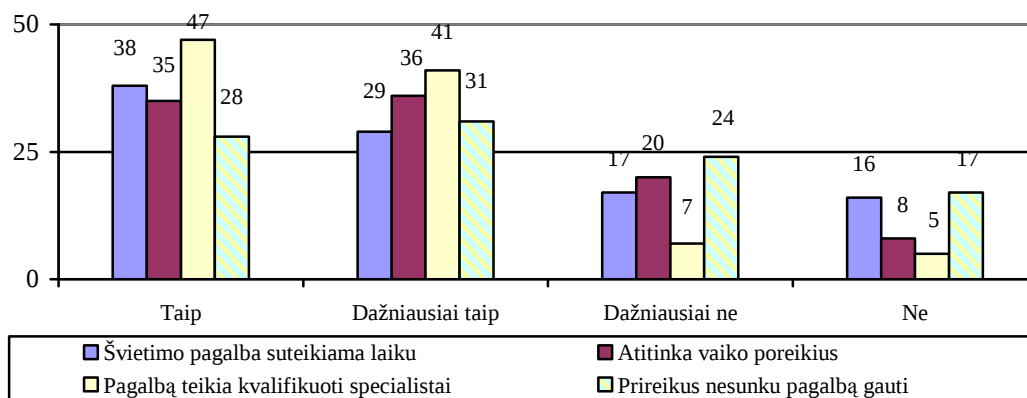
Jei esate gavę pagalbą, konsultacijas vaiko auklėjimo, rengimo mokyklai klausimais, kiek ši pagalba Jus tenkina? % N=137

Respondentai buvo paprašyti įvertinti svarbius švietimo pagalbos teikimo aspektus (žr. 2.2.4 diagramą). Matyti, kad ši respondentų grupė vertina pagalbos organizavimą visais atvejais skeptiškiau už tėvus, kurių vaikai lanko ugdymo grupes (žr. 2.1.7 diagramą). Šioje vietoje negalima atmesti ir tam tikro stereotipizavimo, nes dalis tėvų greičiausia vertino ne tik remdamiesi savo autentiška patirtimi, bet taip pat ir įvairiomis nuogirdomis. Kartu galime teigti, kad kai kuriais atvejais tėvai nesulaukia reikiamos pagalbos ir tai sąlygoja atitinkamus jų vertinimus.

2.2.4 diagrama

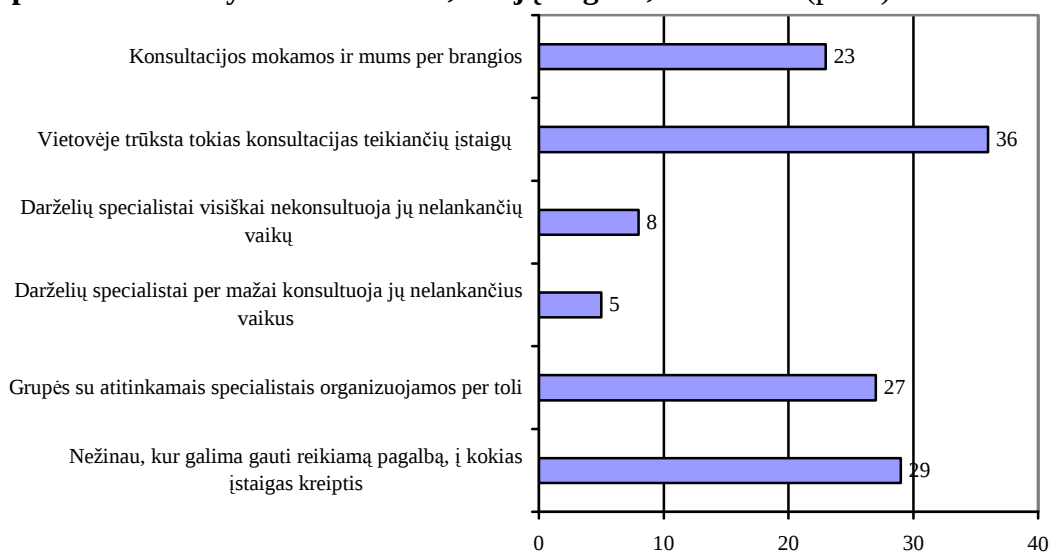
Apibendrintas švietimo pagalbos teikiamos respondentų vaikams per paskutinius pusantrų metų organizavimo vertinimas % N=88

Duomenys rodo, kad prasčiausiai įvertintas pagalbos prieinamumas pagal atsakymų variantus *prireikus nesunku pagalbą gauti* ir *švietimo pagalba suteikiama laiku*. Prieinamumo problemą praplečia respondentų atsakymai į kitą klausimą – kodėl pagalbos stokoja (žr. 2.2.5 diagramą). Matome, kad respondentai pirmiausia akcentuoja atitinkamų įstaigų trūkumą, per didelį atstumą iki organizuojamų ugdymo grupių. Informacijos apie švietimo pagalbą plėtojimo būtinumas taip pat gana akivaizdus – nemaža dalis respondentų tiesiog nežino į kokias įstaigas galima kreiptis pagalbos. Todėl infrastruktūrinę pagalbos plėtotę tikslinga papildyti ir aktyvesne informacine parama.

2.2.5diagrama

Jei tėvams reikia ar reikėjo konsultacijų, patarimų vaiko raidos, auklėjimo, paruošimo mokyklai klausimais, bet jų negavo, tai kodėl? (proc.) N=141*

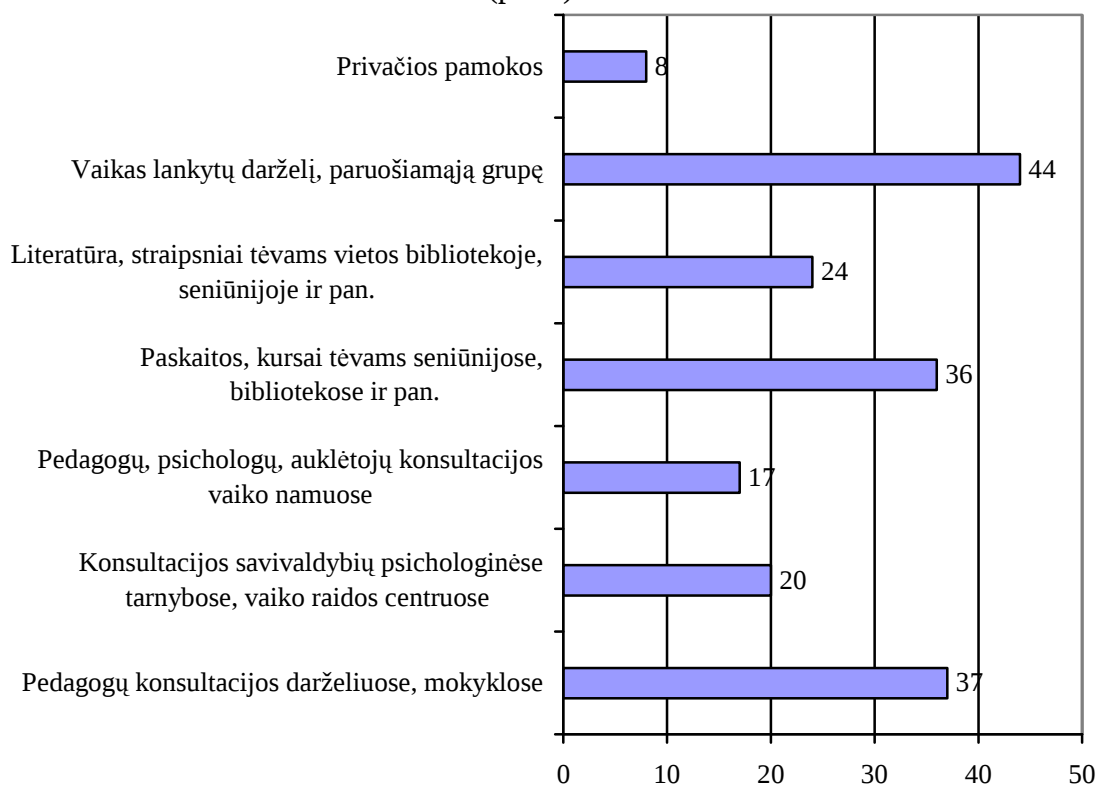
* respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus

Apie infrastruktūrinio (omenyje pirmiausia turimas atitinkamas įstaigų ir specialistų tinklas) pagalbos stiprinimo būtinybę byloja ir kiti respondentų atsakymai. Nelankančių ugdymo grupių vaikų tėvai prioritetą teikia ugdymo įstaigų lankymui arba pagalbai teikiamai šiose įstaigose (žr. 2.2.6 diagramą). Tyrimas fiksuoja ir kitas paramos kryptis, visų pirma atitinkamo tėvų švietimo būdais: paskaitas, kursus, literatūrą ir kt. Pastaroji sritis, kaip ir apskritai tėvų švietimas šalyje yra išplėtota menkai ir ateityje privalėtų susilaukti didesnio dėmesio. Atsakymus, rodančius, kad kai kuriais atvejais darželiai nesuteikia reikiamos pagalbos reikia vertinti per atitinkamų potvarkių, pavyzdžiui, *Švietimo pagalbos nelankančiam ugdymo įstaigos 5-6 metų vaikui teikimo tvarkos* prizmę.

2.2.6 diagrama

Kokia pagalbos vaikui (vaikams) forma būtų tėvų akimis tinkamiausia?

(proc.) N=141*

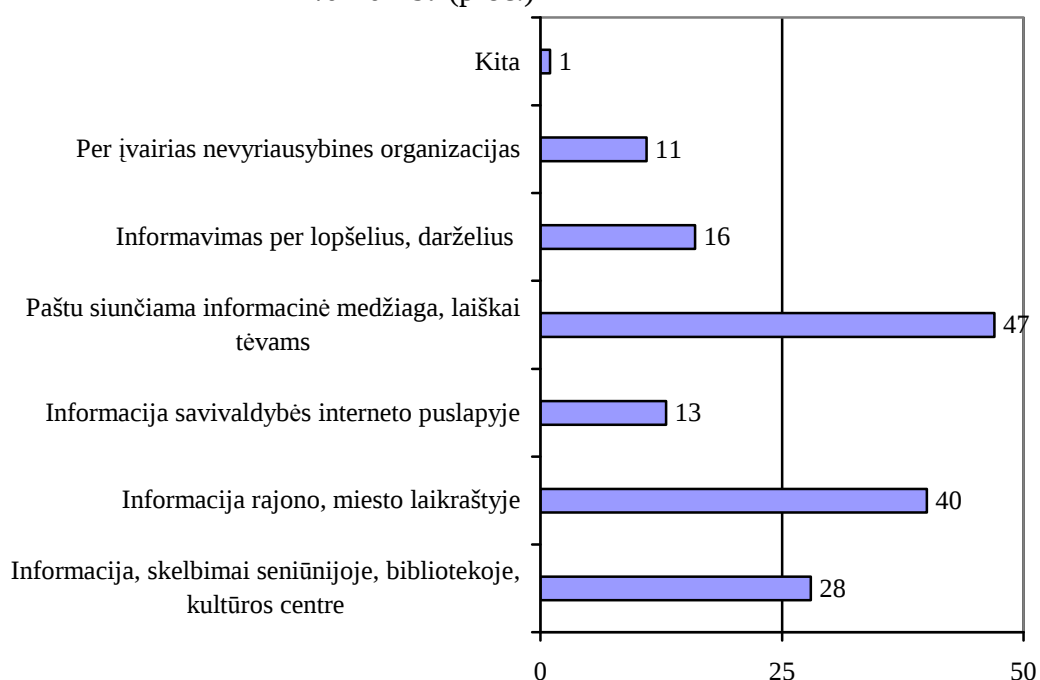
* respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus

Informacinės pagalbos aspektu respondentų atsakymai atskleidžia norimas jos pateikimo formas. Kitaip nei ugdymo grupes lankančių vaikų tėvai, kurie dažniausia pageidavo informacijos apie pagalbą per ugdymo įstaigas (žr. 2.1.5 diagramą), ši respondentų grupė mini jau įvairesnius informavimo būdus: spaudą, informavimą per

bibliotekas, paštu ir kt. (žr. 2.2.7 diagramą). Tėvų pasirengimas priimti informaciją pakankamai įvairiomis formomis vertintinas kaip pozityvi aplinkybė, su kuria vėlgi turėtų derėti atitinkamas tėvų švietimas. Pastarojo atžvilgiu novatoriškos idėjos ir jų įgyvendinimas priklauso pirmiausia nuo savivaldybių turimų materialinių ir turbūt dar dažniau žmogiškųjų resursų. Informacinės pagalbos suintensyvinimas per spaudą, elektroniniais ir reklaminiais būdais galėtų iš dalies kompensuoti ir socialinių pedagogų, psichologų trūkumą, kuris sąlygoja dažnai nepakankamus tiesioginius kontaktus su klientais.

2.2.7 diagrama

Kaip tėvams būtų patogiau gauti informaciją apie švietimo pagalbą savo vaikams? (proc.) N=141*

* respondentai galėjo rinktis kelis atsakymų variantus

Rezultatų aptarimas

Švietimo pagalbos kryptingumas. Tyrimo duomenimis dažniausiai vaikams ir lankantiems priešmokyklinio ugdymo grupes ir nelankantiems jų yra teikiama pedagoginė – socialinė pedagoginė ir specialioji pedagoginė pagalba, rečiau psichologinė. Tai byloja ne tik apie didesnes pirmųjų dviejų pagalbos rūšių infrastruktūrines ir specialistų galimybes. Platesniame interpretacijos kontekste ženkliai mažesnis psichologinės pagalbos paminėjimo dažnis, greta kitų aplinkybių, gali rodyti ir aplinkybę, jog psichologinės pagalbos poreikis konkretaus vaiko

atžvilgiu dažnai gali būti daugiau latentinis, nei pavyzdžiui, daug ryškiau išvelgiamas specialiosios arba socialinės pedagoginės pagalbos būtinumas. Žvelgiant labiau hipotetiškai, galima formuluoti ir prielaidą, jog psichologinio darbo ir poreikių tokiai veiklai refleksija visuomenėje apskritai iki šiol dar yra labai trapi. Būtina plačiau informuoti tėvus apie psichologinės pagalbos galimybes ir specifiką. Pedagoginių psichologinių tarnybų vaidmuo šioje srityje iki šiol nėra žymus. Abiejų apklaustųjų tėvų grupių atveju tyrimas nerodo, kad pagalbos teikimą ženkliai įtakoja gyvenamoji vieta arba turtinė padėtis. Tiesa pagal kai kuriuos pagalbos prieinamumo aspektus, respondentų subjektyviu matymu, kiek geresnėje padėtyje yra savivaldybių centruose, o ne jų periferijose gyvenančios šeimos.

Poreikiai. Faktas, kad pusė nelankančių ugdymo grupių vaikų tėvų apklausoje teigė, jog *jokios švietimo pagalbos nereikėjo* gali rodyti dalies jų tam tikrą „nemokšišumą“, turint omenyje, kad rengiantis mokyklai įvairių klausimų ir problemų kyla beveik kiekvienam vaikui. Faktas, kad beveik penktadalis lankančių grupės priešmokyklinio amžiaus vaikų tėvų prisipažino, kad nežino, kokios pagalbos jų vaikui reikėtų arba kokios įstaigos ją teikia, o net trečdalis nelankančių ugdymo grupių vaikų tėvų nežino, kur galima gauti pagalbą akivaizdžiai rodo būtinybę plačiau ir įvairiau informuoti tėvus apie švietimo pagalbos institucines galimybes ir formas. Dėmesį šiuo atveju tikslinga koncentruoti ne tik į įprastus tiesioginių kontaktų su specialistais ugdymo įstaigose būdus, bet ir į vietinę spaudą, Internetą, specialius informacinius paketus tėvams bei kt. Tyrimo duomenys apskritai rodo informacinio tėvų švietimo plėtojimo būtinybę. Visų pagalbos rūšių atžvilgiu nelankančių ugdymo grupių vaikų poreikiai, jų tėvų liudijimu, yra stipriau išreikšti: jiems dažniau trūksta atitinkamų įstaigų, kuriose galima gauti pagalbą, arba jos per toli.

Pagalbos organizavimas ir kokybės vertinimas.

Tėvai, kurių vaikai lanko priešmokyklinio ugdymo grupes, vertina pagalbos organizavimą gerai, tėvai, kurių vaikai grupių nelanko, galima sakyti, - patenkinamai. Pastaruoju atveju tarp institucijų, teikiančių pagalbą aiškiai teigiamai įvertinti tik valstybiniai lopšeliai-darželiai, kitos institucijos skeptiškiau. Teigiamiau abiejų grupių respondentai vertina pagalbą teikiančių specialistų kvalifikaciją, neigiamiau pagalbos gavimo galimybes laiku ir nesudėtingai. Pastarieji organizavimo aspektai tiesiogiai susiję su atitinkamų įstaigų ir specialistų tankiu rajonuose ir yra daugiau objektyvaus

pobūdžio – priklauso nuo bendros šalies ekonominės situacijos, galimybių finansiškai minėtą tankį didinti. Informacinę pagalbą galima aktyvinti ir ieškant bei taikant naujus ir efektyvius jos sklaidos būdus. Tai priklauso pirmiausia nuo savivaldybių žmogiškųjų resursų kokybės.

III dalis ŠVIETIMO SKYRIAI APIE TEIKIAMĄ ŠVIETIMO PAGALBĄ

Trečioje dalyje pristatomi švietimo skyrių vadovų (darbuotojų) apklausos rezultatai. Pradžioje pristatomi duomenys atspindintys bendras tendencijas, vėliau informacija detalizuojama pagal švietimo pagalbos gavėjų rūšis (ikimokyklinio amžiaus vaikai ir juos auginančios šeimos, priešmokyklinio amžiaus vaikai).

Bendras ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius savivaldybėse pateikiamas 3.1 lentelėje.

3.1 lentelė

SAVIVALDYBĖ	VAIKŲ SKAIČIUS					
	Ikimokyklinio amžiaus			Priešmokyklinio amžiaus		
	Viso	Iš jų lankančių ugdymo grupes		Viso	Iš jų lankančių ugdymo grupes	
		Skaičius	Proc.		Skaičius	Proc.
1. Biržų rajono	1298	525	40	358	273	76
2. Druskininkų	804	559	69	339	157	46
3. Elektrėnų	1222	473	39	277	274	99
4. Ignalinos rajono	890	416	47	150	145	96
5. Jonavos rajono	2826	1284	45	635	563	89
6. Joniškio rajono	-	423		-	285	
7. Kalvarijos	305	183	60	138	108	78
8. Kauno miesto	15500	8325	54	4000	3171	79
9. Kelmės rajono	1524	256	17	480	330	69
10. Klaipėdos rajono	1200	850	71	480	439	91
11. Lazdijų rajono	1127	165	15	644	181	28
12. Marijampolės	3732	1467	39	874	739	84
13. Molėtų rajono	731	367	50	343	148	43
14. Pakruojo rajono	1172	572	49	105	208	
15. Panevėžio miesto	4435	3172	71	1280	1247	97
16. Plungės rajono	1950	1440	74	494	445	90
17. Prienų rajono	1447	426	29	329	295	90
18. Radviliškio rajono	2370	754	32	570	452	79
19. Rietavo	538	145	27	199	116	58
20. Rokiškio rajono	1567	603	38	440	316	72
21. Skuodo rajono	1252	283	23	667	244	36
22. Šilalės rajono	1300	250	19	650	300	46
23. Širvintų rajono	650	360	55	191	191	100
24. Švenčionių rajono	993	696	70	336	157	47
25. Trakų rajono	1480	500	34	382	280	73
26. Ukmergės rajono	2020	747	37	472	378	80
27. Varėnos rajono	1326	344	26	296	217	73
28. Visagino miesto	1321	821	62	465	169	36
29. Zarasų rajono	786	253	32	388	180	46
VISO	55766	26659	-	15982	12008	-
Vidurkis	1992	919	48	571	414	75
Vidurinė reikšmė	1299	500	-	715	274	-
Standartinis nuokrypis	2800	1544	-	714	577	-
Minimali reikšmė	305	145	-	108	105	-
Maksimali reikšmė	15500	8325	-	4000	3171	-

Gilesnių įžvalgų formulavimą (remiantis 3.1 lentelėje pateiktais duomenimis) apsunkina keletas ypatybių. Viena vertus savivaldybės skiriasi savo plotu, gyventojų, atitinkamo amžiaus vaikų skaičiumi, ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą vykdančių institucijų tankiu. Antra vertus kelių savivaldybių darbuotojai abejoja pateiktų skaičių tikslumu. Pastarąjį faktą iliustruoja tokie grąžinamas anketas lydintys komentarai: „*Skaiciavome, skaiciavome, bet 100 procentų negalėčiau garantuoti, kad toks skaičius yra iš tiesų*“; „*Nesame visiškai tikri dėl bendro moksleivių skaičiaus.*“ Viena savivaldybė nurodė tik vaikų, lankančių ikimokyklines ir priešmokyklines ugdymo grupes, skaičių.

Žinant šias išlygas tyrimo duomenis leidžia fiksuoti kelias tendencijas:

- Didžiausias ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius užfiksuotas miestuose (Kauno miesto, Panevėžio miesto savivaldybėse). Vaikų skaičiumi prie pastarųjų artėja Marijampolės ir Jonavos rajono savivaldybės.
- Didžiausias ikimokyklinio amžiaus vaikų, lankančių ugdymo grupes, procentas fiksuotas Panevėžio miesto, Klaipėdos rajono, Švenčionių rajono savivaldybėse.
- Didesnis priešmokyklinio amžiaus vaikų skaičius (75 proc.) (lyginant su ikimokyklinio amžiaus vaikais – 48 proc.) lanko ugdymo grupes.

Tyrimo metu respondentų klausta apibendrintos nuomonės ar jų savivaldybėje pakanka kvalifikuotų specialistų, teikiančių švietimo pagalbą priešmokyklinio amžiaus vaikams bei ikimokyklinio amžiaus vaikams ir jų tėvams. Tyrimo duomenys (žr. 3.2 lentelę) leidžia teigti, kad labiausiai trūksta psichologų, specialiųjų pedagogų ir specialistų, socialinei pedagoginei pagalbai teikti.

3.2 lentelė

Švietimo pagalbos specialistų stoka savivaldybėse (proc.)

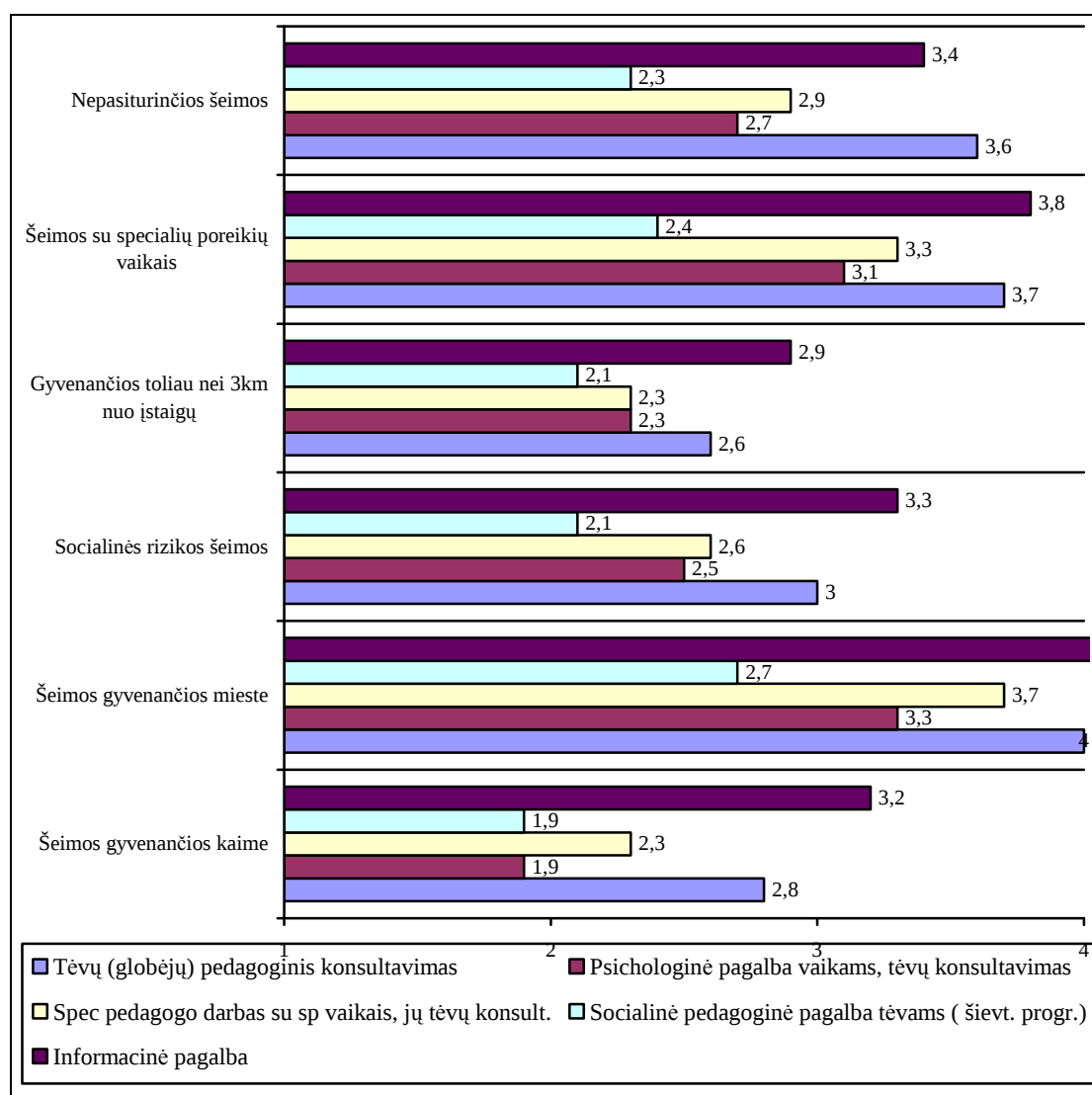
SPECIALISTAI	Pakanka	Beveik pakanka	Nepakanka	Neturiu nuomonės	N
1. Tėvų (globėjų) pedagoginiam konsultavimui	61	39	-	-	28
2. Psichologinei pagalbai vaikams ir tėvų konsultavimui	7	24	69	-	29
3. Specialiojo pedagogo darbui su specialių poreikių vaikais ir jų tėvų konsultavimui	10	66	24	-	29
4. Socialinės pedagoginės pagalbos tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas ir pan.)	10	21	62	7	29
5. Informacinės pagalbos tėvams	48	45	7	-	29

3.1. Švietimo pagalba ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms

Respondentų prašėme įvertinti kiek konkreti švietimo pagalbos rūšis yra prieinama jų savivaldybėse gyvenančių socialinių grupių šeimoms, auginančioms ikimokyklinio amžiaus vaikus (tiek lankančius, tiek nelankančius ugdymo grupes) ir kokie pagrindiniai informavimo apie pagalbą šaltiniai. Rezultatai pateikti 3.1.1 ir 3.1.2 diagramose.

3.1.1 diagrama

Socialinių grupių šeimos (auginančios ikimokyklinio amžiaus vaikus) pagal švietimo pagalbos pasiekiamumą (vidurkiai)*

*vertintos penkių balų skalėje (1- visiškai nepasiekia, o 5 – visiškai pasiekia) tik savivaldybėje gyvenančios socialinės grupės

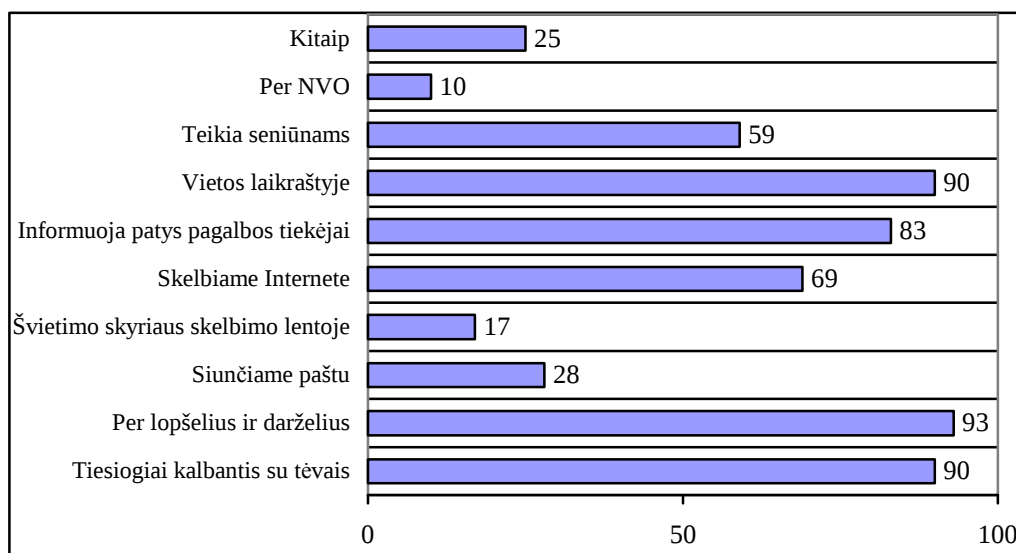
Tyrimo duomenys leidžia teigti, kad švietimo pagalba apskritai sunkiausiai pasiekia kaime gyvenančias šeimas ir šeimas gyvenančias toliau nei 3 km. nuo pagalbą teikiančių įstaigų. Tikėtina, kad problematiškiausia „vartotojų“ grupė yra vaikai, juos auginančios šeimos, kurios gyvena toliau nei 3 km nuo miestu, savivaldybės centrų esančiuose kaimuose.

Sunkiausiai visas socialines vartotojų grupes pasiekia socialinė pedagoginė pagalba tėvams ir psichologinė pagalba vaikams ir jų tėvų konsultavimas. Ši tendencija aiškinama tuo, kad savivaldybėse jaučiamas ypač ryškus šių specialistų (žr. 3.2 lentelę) stygius.

Tyrimo metu siekta nustatyti (žr. 3.1.2 diagramą) pagrindinius vartotojų informavimo apie teikiamą švietimo pagalbą šaltinius.

3.1.2. diagrama

Pagrindiniai ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvų informavimo apie švietimo pagalbą šaltiniai (proc.)*

* Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymo variantus

Tyrimo duomenis leidžia fiksuoti pagrindinius ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvų informavimo šaltinius, - tai informacijos sklaida per lopšelius ir darželius, tiesioginiai pokalbiai su tėvais, skelbimai vietos laikraščiuose. Kaip kitokius informavimo būdus respondentai mini informavimą apie švietimo pagalbą per regionines televizijos laidas, tiesiogiai lankant šeimas ar visuomeninių renginių metu.

3.1.1. Švietimo pagalba lankantiems ugdymo grupes ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms

Teikiamos pagalbos mastus per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004 01 01) lankantiems ugdymo grupes ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms atspindi 3.1.1.1 lentelėje pateikti duomenys

3.1.1.1 lentelė

Švietimo pagalba ikimokyklinio amžiaus lankantiems ugdymo grupes vaikams ir jų šeimoms per pastaruosius 1,5 metus (nuo 2004 01 01)

SAVIVALDYBĖ	SUTEIKTOS PAGALBOS ATVEJŲ SKAIČIUS				
	Tėvų, vaikų pedagoginis konsultavimas	Psichologinė pagalba vaikams, tėvų konsultavimas	Spec. pedagogo darbas su sp. vaikais, jų tėvų konsultavimas	Soc.pedagoginė pagalba tėvams per suaug. švietimo progr.	Kita pagalba
Biržų rajono	825	50	15	-	-
Druskininkų	-	17	23	-	-
Elektrėnų	-	10	18	72	-
Ignalinos rajono	334	-	30	2	-
Jonavos rajono	1280	1280	300	100	-
Joniškio rajono	423	9	120	-	-
Kalvarijos	183	1	-	-	-
Kelmės rajono	256	10	146	-	-
Klaipėdos rajono	20	12	15	-	-
Lazdijų rajono	-	-	20	-	-
Marijampolės	-	67	-	-	-
Molėtų rajono	-	15	70	-	-
Pakruojo rajono	100	10	15	5	-
Panevėžio miesto	2709	634	1003	412	389*
Plungės rajono	1500	-	-	-	-
Prienų rajono	772	42	56	15	-
Radviliškio raj.o	770	350	260	-	-
Rietavo	145	-	-	-	-
Skuodo rajono	150	60	20	-	-
Šilalės rajono	300	40	40	40	-
Širvintų rajono	300		10	-	20**
Švenčionių raj.	300	20	10	10	-
Trakų rajono	500	20	15	20	-
Ukmergės rajono	300	40	200	-	-
Varėnos rajono	344	6	10	60	-
Visagino miesto	866	-	212	-	-
Zarasų rajono	221	20	15	-	-

*Susitikimai su socialiniu pedagogu, psichologu

**Logopedinė

Didžiausiais suteiktos pagalbos mastais pasižymi Panevėžio miesto ir Jonavos rajono savivaldybės. Daugiausiai (švietimo rūšių požiūriu) savivaldybėse yra teikiamas tėvų ir vaikų pedagoginis konsultavimas. Mažiausiai suteikta socialinės pedagoginės pagalbos tėvams per suaugusių švietimo programas (žiur. 3.1.1.2 lentelę.)

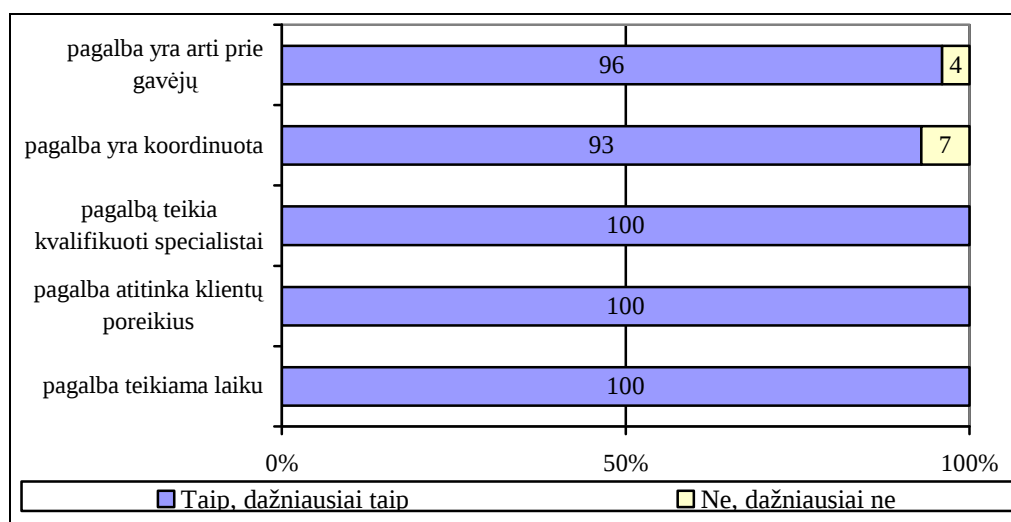
Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ugdymo grupės lankančius vaikus

PAGALBOS RŪŠIS	Gaunančių šeimų procentas
1. Pedagoginė pagalba tėvams / globėjams per suaugusiųjų švietimo programas	51,6
2. Psichologinė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	6,2
3. Specialioji pedagoginė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	8,1
4. Socialinė pedagoginė pagalba tėvams per suaugusiųjų švietimo programas	6,4
VISO:	72,3

Respondentų buvo prašoma įvertinti švietimo pagalbos organizavimą ikimokyklinio amžiaus vaikams (lankantiems ugdymo grupės) ir jų tėvams

3.1.1.1 diagrama

Švietimo pagalbos organizavimas ikimokyklinio amžiaus vaikams (lankantiems ugdymo grupės) ir jų tėvams (proc. nuo atsakiusių)*

*Respondentai kiekvieną pagalbos organizavimo aspektą vertino keturių balų skalėje, kur 1 – taip, 2 – dažniausiai taip, 3 – dažniausiai ne, 4 – ne.

Švietimo pagalbos organizavimas, lankantiems ikimokyklinio amžiaus vaikams ir jų šeimoms, respondentų nuomone (žr. 3.1.1.1 diagramą) yra beveik idealus: ji yra suteikiama laiku (kai gavėjams to reikia), ją suteikia kvalifikuoti specialistai. Gal kiek „šlubuoja“ koordinavimas ir ne visada ji yra arti gavėjų. Švietimo skyrių specialistų (vadovų) išsakyta nuomonė patvirtina šios grupės tėvų apklausos metu gautus duomenis.

3.1.2. Švietimo pagalba nelankantiems ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms

3.1.2.1 lentelė

Švietimo pagalbos mastai ikimokyklinio amžiaus nelankantiems ugdymo grupės vaikams ir jų šeimoms per pastaruosius 1,5 metus (nuo 2004 01 01)

SAVIVALDYBĖ	SUTEIKTOS PAGALBOS ATVEJŲ SKAIČIUS				
	Tėvu, vaikų pedagoginis konsultavimas	Psichologinė pagalba vaikams, tėvų konsultavimas	Spec. pedagogo darbas su sp. vaikais, jų tėvų konsult.	Soc.pedagoginė pagalba tėvams per suaug. švietimo progr	Informacinė pagalba tėvams
Biržų rajono	20	6	-	-	50
Druskininkų	-	16	5	-	-
Elektrėnų	-	-	6	10	-
Ignalinos rajono	158	35		13	153
Jonavos rajono	1000	600	100	300	1000
Joniškio rajono	12	5	2	-	45
Kelmės rajono	20	10	-	-	40
Klaipėdos rajono	-	15	-	-	-
Marijampolės	-	28	-	-	-
Molėtų rajono	-	42	102	5	110
Pakruojo rajono	34	28	-	5	20
Panevėžio miesto	93	18	-	83	280
Plungės rajono	-	6	-	-	-
Prienų rajono	100	42	-	15	1000
Radviliškio raj.o	300	150	-	-	500
Rokiškio rajono	30	-	-	-	100
Skuodo rajono	320	80	60	30	320
Šilalės rajono	50	50	50	50	50
Širvintų rajono	200	-	-	-	200
Švenčionių raj.	60	20	10	40	200
Trakų rajono	70	40	40	150	210
Ukmergės rajono	20	40	2	-	500
Varėnos rajono	60	-	12	-	80
Zarasų rajono	-	28	-	-	-

Suteiktos pagalbos atveju gausa pasižymi Jonavos rajono savivaldybė.

Pagalbos mastus šios grupės šeimoms atspindi 3.1.2.2 lentelė.

3.1.2.2 lentelė

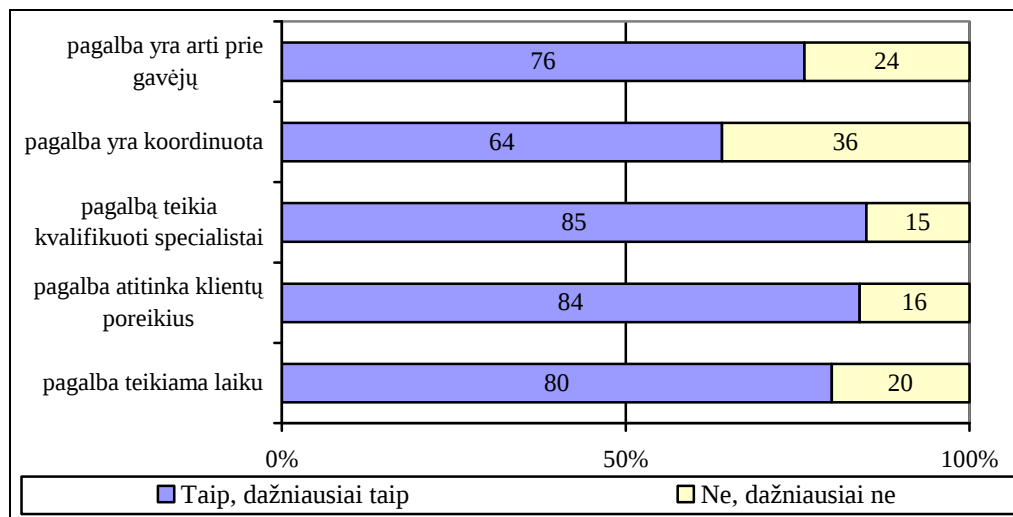
Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ugdymo grupių nelankančius vaikus

PAGALBOS RŪŠIS	Gaunančių šeimų procentas
1. Pedagoginė pagalba tėvams / globėjams per suaugusiųjų švietimo programas	11,2
2. Psichologinė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	4, 8
3. Specialioji pedagoginė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	3,0
4. Socialinė pedagoginė pagalba tėvams per suaugusiųjų švietimo programas	4,8
VISO:	23,8

Pagalbos požiūriu dominuoja informacinė pagalba tėvams ir pedagoginis tėvų ir vaikų konsultavimas.

3.1.2.1 diagrama

Švietimo pagalbos organizavimas ikimokyklinio amžiaus vaikams (nelankantiems ugdymo grupių) ir jų šeimoms (proc.nuo atsakiusių)*

*Respondentai kiekvieną pagalbos organizavimo aspektą vertino keturių balų skalėje, kur 1 – taip, 2 – dažniausiai taip, 3 – dažniausiai ne, 4 – ne.

Galime pastebėti (žr. 3.1.2.1 diagramą), kad nelankantiems ikimokyklinio ugdymo grupių vaikams ir jų šeimoms švietimo pagalbos teikimas vyksta sklandžiai, aišku, ne be trukumų. Gal ne visada pagalba yra koordinuota ir arčiausiai gavėjų, tačiau ji yra teikiama laiku ir atitinka klientų poreikius.

Nelankantiems ugdymo grupių vaikams ir jų šeimoms dažniausiai švietimo pagalbą suteikia mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas, savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos, vaikų teisių apsaugos tarnybos, kiek mažiau švietimo pagalbą suteikia vaikų raidos sutrikimų rehabilitacijos centrai ir nevyriausybinės organizacijos (3.1.2.3 lentelė).

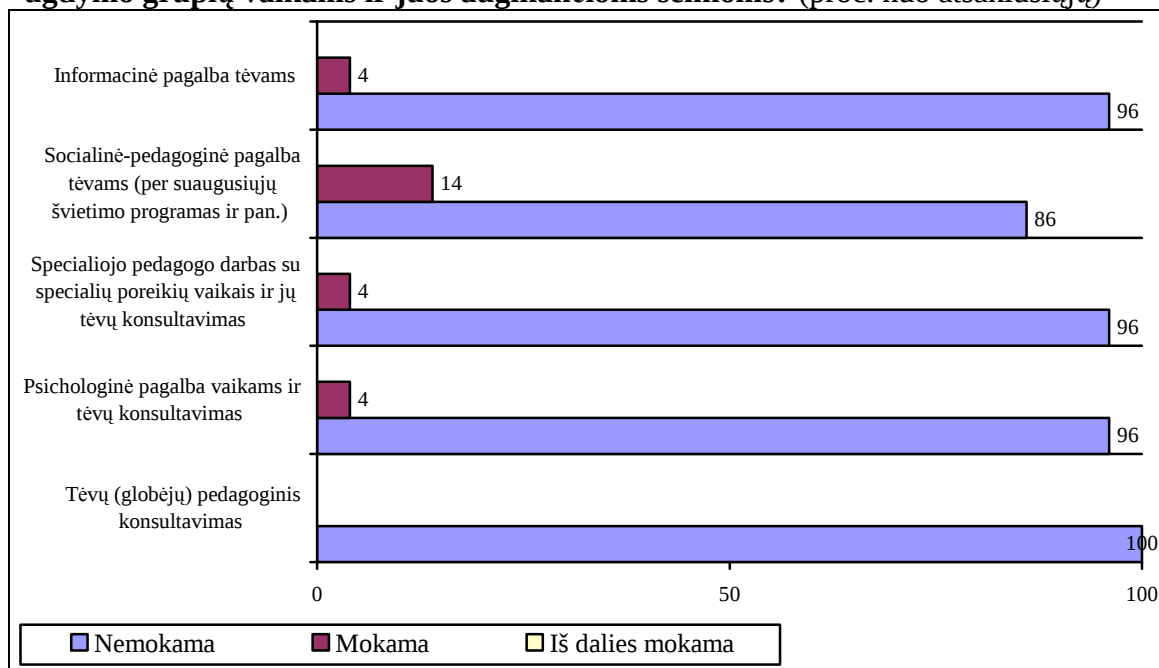
3.1.2.3 lentelė

Institucijos savivaldybėje teikiančios švietimo pagalbą nelankantiems ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms. (proc.)

PAGALBOS TEIKĖJAI	PAGALBOS RŪŠIS				
	Tėvų (globėjų) pedagoginis konsultavimas	Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas	Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikais ir jų tėvų konsultavimas	Socialinė–pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas)	Informacinė pagalba tėvams
1. Mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas (lopšeliai, darželiai ir pan.)	92	31	61	27	88
2. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos	65	92	85	27	73
3. Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrai	11	11	11	8	8
4. Vaikų teisių apsaugos tarnybos	42	8	8	31	69
5. Nevyriausybinių organizacijų	11	11	4	11	11

3.1.2.2 diagrama

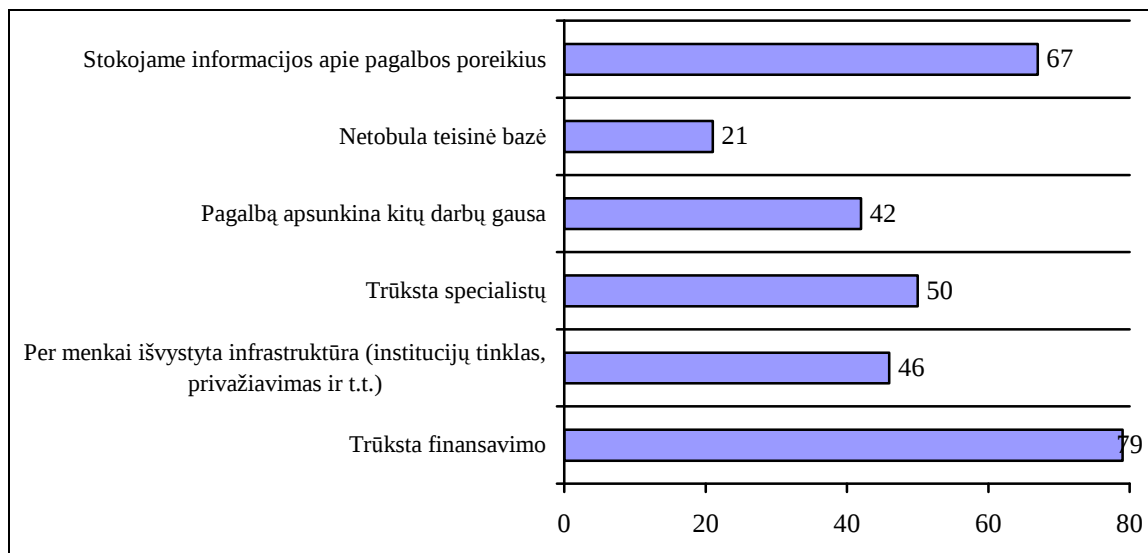
Mokomos švietimo pagalbos dalis teikiama nelankantiems ikimokyklinio ugdymo grupių vaikams ir juos auginančioms šeimoms? (proc. nuo atsakiusių)

Konstatuotina, kad beveik visa švietimo pagalba ikimokyklinio amžiaus nelankantiems ugdymo grupių vaikams ir jų tėvams yra nemokama. Tačiau keltinas klausimas ar tai garantuoja jos kokybę.

3.1.2.3 diagrama

Problemos, įgyvendinant švietimo pagalbą, ikimokyklinio amžiaus vaikams (nelankantiems ugdymo grupių) ir juos auginančioms šeimoms (proc.)

Opiusia problema įgyvendinant švietimo pagalbos teikimą nelankantiems ugdymo grupių vaikams ir jų šeimoms yra finansų ir informacijos stoka apie pagalbos poreikius, tikėtina, kad savivaldybėms trūksta duomenų, kiek, kam ir kokios švietimo pagalbos reikia. Aktuali specialistų infrastruktūros, problema. Taip pat nors ir teigiama, kad švietimo skyriuose yra paskirti vyresnieji specialistai, kurie kuruoja švietimo pagalbos klausimus, tačiau švietimo pagalbos organizavimą komplikuoja darbų gausa. Matomai, šie specialistai kuruoja ne tik šią sritį, bet ir kitas sritis. Kelėtoje savivaldybių (4) yra pedagoginės-psichologinės tarnybos, kurios organizuoja švietimo pagalbos teikimą nelankantiems ugdymo grupių vaikams ir jų šeimoms.

**Institucijų, teikiančių švietimo pagalbą ikimokyklinio amžiaus vaikams
(nelankantiems ugdymo grupių) ir juos auginančioms šeimoms, finansiniais
ištekiais. (Finansavimo dalies vidurkis.)***

INSTITUCIJOS	Vidurkis	St. nuokrypis	N
1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	57	35,3	21
1. Suaugusių mokymo centrai	63	41,5	7
2. Ugdymo centrai	57	51,3	3
3. Specialiojo ugdymo centrai	63	45	4
4. Specialiosios mokyklos	55	38,7	4
6. Pedagoginės psichologinės tarnybos	65	33,7	22
7. Mokytojų švietimo centrai	56	37,2	11
8. Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos(korekcijos) tarnybos centrai	100	-	1

*Respondentai vertino tik jų savivaldybėse esančias institucijas

Švietimo įstaigų finansavimas teikiančių švietimo pagalbą nelankantiems ikimokyklinio amžiaus vaikams ir jų šeimoms svyruoja nuo 55 proc. iki 65 proc. Finansavimo šaltiniai dažniausiai yra pati savivaldybė (18 atvejų), privatūs asmenys (1), fondai, organizacijos (1).

3.2 Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus vaikams

3.2.1. Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus ugdymo grupės lankantiems vaikams

3.2.1.1 lentelė

Švietimo pagalbos mastai priešmokyklinio amžiaus ugdymo grupės lankantiems vaikams per pastaruosius 1,5 metus (nuo 2004 01 01)

SAVIVALDYBĖ	SUTEIKTOS PAGALBOS ATVEJŲ SKAIČIUS				
	Pedagoginis konsultavimas	Psichologinė pagalba vaikams	Spec. pedagogo darbas su vaikais	Soc.pedagoginė pagalba tėvams (per programas)	Kita pagalba
Biržų rajono	537	-	6	-	-
Druskininkų	-	24	57	-	-
Elektrėnų	-	25	22	52	-
Ignalinos rajono	149	4	11	2	8*
Jonavos rajono	560	560	100	50	
Joniškio rajono	285	4	78	-	-
Kalvarijos	108	-	-	-	-
Kelmės rajono	330	30	190	-	-
Klaipėdos rajono	20	15	15	-	-
Lazdijų rajono	2	2	13	-	-
Marijampolės	-	89	-	-	-
Molėtų rajono	-	42	138	-	-
Pakruojo rajono	200	8	20	2	
Panevėžio miesto	1084	234	436	241	165**
Plungės rajono	440	-	-	-	-
Prienų rajono	592	52	42	25	
Radviliškio raj.o	370	150	80	-	-
Rietavo	116	-	-	-	-
Skuodo rajono	100	30	18		
Šilalės rajono	400	40	30	20	
Širvintų rajono	191	-	-	-	20***
Švenčionių raj.	60	10	10	45	-
Trakų rajono	200	15	10	30	-
Ukmergės rajono	-	20	80	-	-
Varėnos rajono	217	4	4	50	-
Visagino miesto	220	-	44	-	-
Zarasų rajono	97	25	38	-	-

* duomenys nedetalizuoti; ** susitikimai su socialiniu pedagogu ir psichologu įstaigose;

*** logopedinė

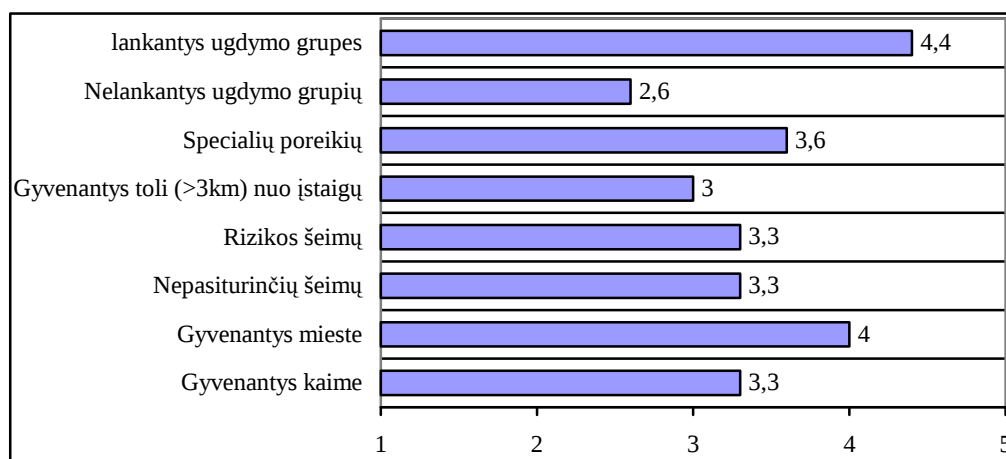
3.2.1.2 lentelė

Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus vaikams, lankantiems priešmokyklinio ugdymo grupės

PAGALBOS RŪŠIS	Gaunančių šeimų procentas
1. Pedagoginė pagalba tėvams / globėjams per suaugusiųjų švietimo programas	47,3
2. Psichologinė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	10,6
3. Specialioji pedagoginė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	10,3
4. Socialinė pedagoginė pagalba tėvams per suaugusiųjų švietimo programas	8,4
VISO:	76,6

3.2.1.1 diagrama

Įvairių socialinių grupių priešmokyklinio amžiaus vaikai pagal švietimo pagalbos pasiekiamumą (vidurčiai)*

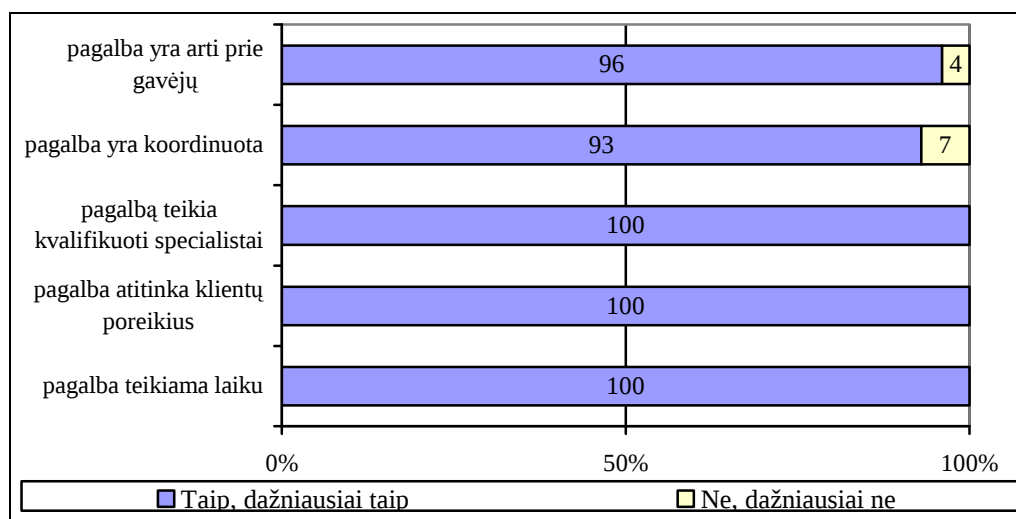

*vertintos penkių balų skalėje (1- visiškai nepasiekia, o 5 – visiškai pasiekia) tik savivaldybėje gyvenančios soc. grupės

Švietimo pagalba geriausia pasiekia priešmokyklinio amžiaus vaikus, kurie gyvena mieste, sunkiau ji pasiekama socialinės rizikos ir nepasiturinčių šeimų, bei gyvenantiems kaime vaikams. Sunkiausiai švietimo pagalba pasiekama nelankantiems priešmokyklinio ugdymo grupių ir gyvenantiems toliau nei 3 km. nuo švietimo pagalbos įstaigų vaikams.

3.2.1.2 diagrama

Švietimo pagalbos organizavimas vaikams, lankantiems priešmokyklinio ugdymo grupes (proc. nuo atsakiusių)*

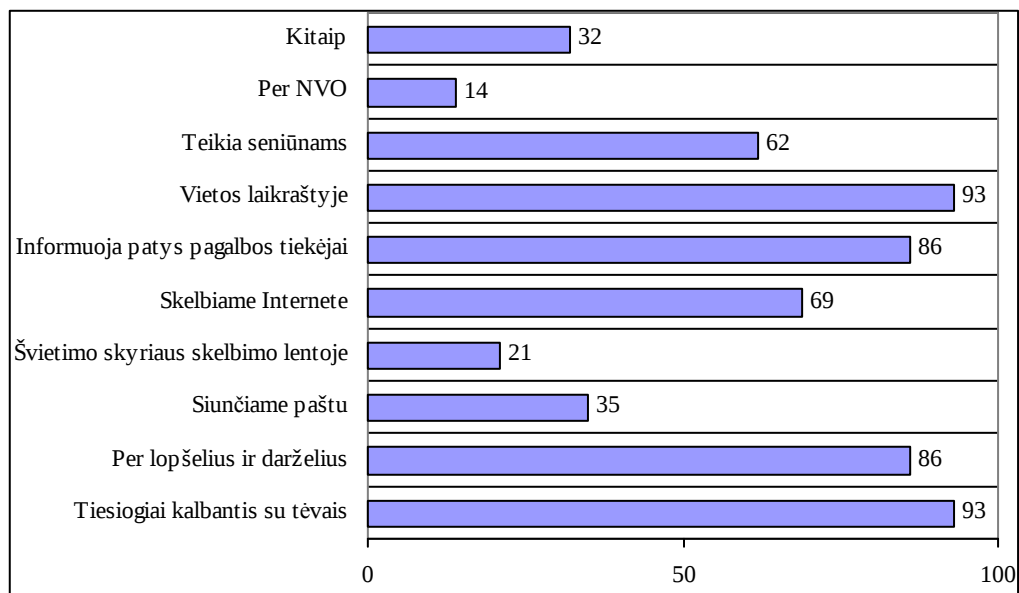

*Respondentai kiekvieną pagalbos organizavimo aspektą vertino keturių balų skalėje, kur 1 – taip, 2 – dažniausiai taip, 3 – dažniausiai ne, 4 – ne.

Tyrimo metu kaip ir ikimokyklinio amžiaus vaikų atveju siekta nustatyti pagrindinius priešmokyklinio amžiaus tėvų informavimo apie švietimo pagalbą „kanalus“. Gauti duomenys pateikti 3.10. diagramoje.

3.2.1.3 diagrama

Pagrindiniai priešmokyklinio amžiaus vaikų (lankančių ugdymo grupes) tėvų informavimo apie švietimo pagalbą šaltiniai (proc.)*

* Respondentai galėjo rinktis kelis atsakymo variantus

Kaip kitokius būdus respondentai mini informavimą apie švietimo pagalbą per regionines televizijos laidas, tiesiogiai lankant šeimas ar visuomeninių renginių metu.

Tyrimo duomenis fiksuoja labai panašias tendencijas kaip ir ikimokyklinio amžiaus vaikų atveju. Pagrindiniai informavimo būdai yra tie patys – tiesioginiai pokalbiai su tėvais, informavimas vietos laikraščiuose, informavimas per darželius. Manytina, kad informacijos, platinamos per vaikų darželius pasiekiamumas yra problemiškas. Tai aiškinama tuo, kad tėvai, kurių vaikai nelanko ugdymo grupių retai lankosi šiose įstaigose.

3.2.2. Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus ugdymo grupių nelankantiems vaikams

3.2.2.1 lentelė

Švietimo pagalba nelankantiems ugdymo grupių priešmokyklinio amžiaus vaikams per pastaruosius 1,5 metus (nuo 2004 01 01)

SAVIVALDYBĖ	SUTEIKTOS PAGALBOS ATVEJŲ SKAIČIUS			
	Psichologinė pagalba	Spec. pedagogo darbas su spec. poreikių vaikais	Pedagoginė pagalba	Kita pagalba
Biržų rajono			6	
Druskininkų	6	4		
Elektrėnų			6	
Ignalinos rajono	10	2	34	
Jonavos rajono	50	10	70	
Joniškio rajono	1			
Kauno miesto	28	32	40	16*
Kelmės rajono	10	20	120	
Klaipėdos rajono	20	23	13	
Lazdijų rajono	2			
Marijampolės	12			
Molėtų rajono	33	30		48**
Pakruojo rajono	10	12	18	
Panevėžio miesto	45	14	101	84***
Plungės rajono	6	15	49	
Prienų rajono	6	11	25	
Radviliškio raj.	80	20	40	
Rietavo			50	
Rokiškio rajono				60****
Skuodo rajono	30	30	350	
Šilalės rajono	50	30	50	
Švenčionių raj.	10	10	20	
Trakų rajono	15	30	30	
Ukmergės rajono	20	4	10	100*****
Varėnos rajono	2	3	20	
Zarasų rajono	14	14	14	

*socialinė pedagoginė pagalba, kūno kultūros pedagogo konsultacija

** logopedo konsultacijos

*** konsultacinė VTAT

****tėvų pedagoginis konsultavimas kaimo mokyklose

***** informacinė pagalba

Apibendrinti, švietimo pagalbos mastus atspindintys duomenys pateikti 3.2.2.2 lentelėje

3.2.2.2 lentelė

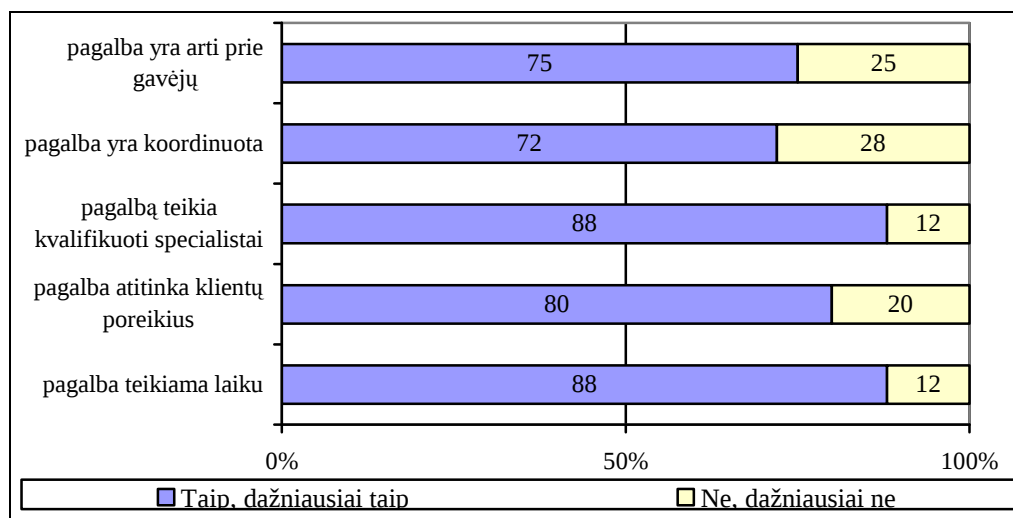
Švietimo pagalba priešmokyklinio amžiaus vaikams, nelankantiems priešmokyklinio ugdymo grupių

PAGALBOS RŪŠIS	Gaunančių šeimų procentas
1. Pedagoginė pagalba tėvams / globėjams per suaugusiųjų švietimo programas	22,9
2. Psichologinė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	8,9
3. Specialioji pedagoginė pagalba vaikui ir tėvų konsultavimas	7
4. Socialinė pedagoginė pagalba tėvams per suaugusiųjų švietimo programas	*
VISO:	38,8

*Skaičius pateikė tik viena savivaldybė, todėl jie neįtraukti

3.2.2.1 diagrama

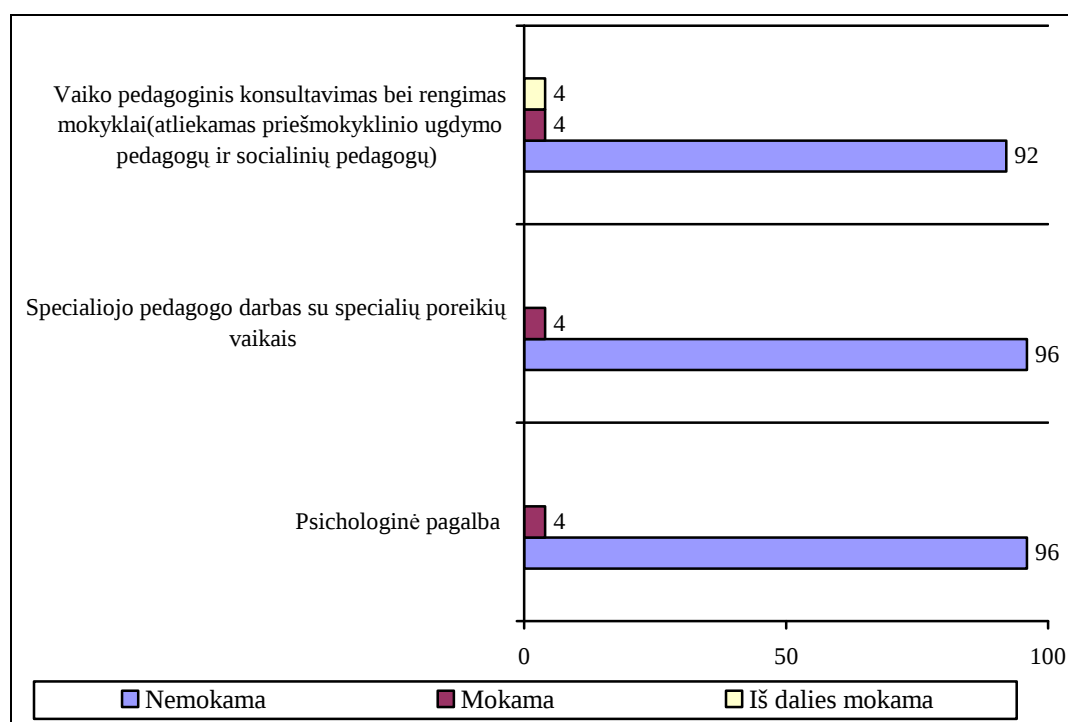
Švietimo pagalbos organizavimas priešmokyklinio amžiaus vaikams nelankantiems ugdymo grupių.(proc.nuo atsakiusiųjų)*

*Respondentai kiekvieną pagalbos organizavimo aspektą vertino keturių balų skalėje, kur 1 – taip, 2 – dažniausiai taip, 3 – dažniausiai ne, 4 – ne.

3.2.2.2 diagrama

Mokomos švietimo pagalbos dalis teikiama priešmokyklinio amžiaus vaikams nelankantiems ugdymo grupių (proc. nuo atsakiusiųjų)

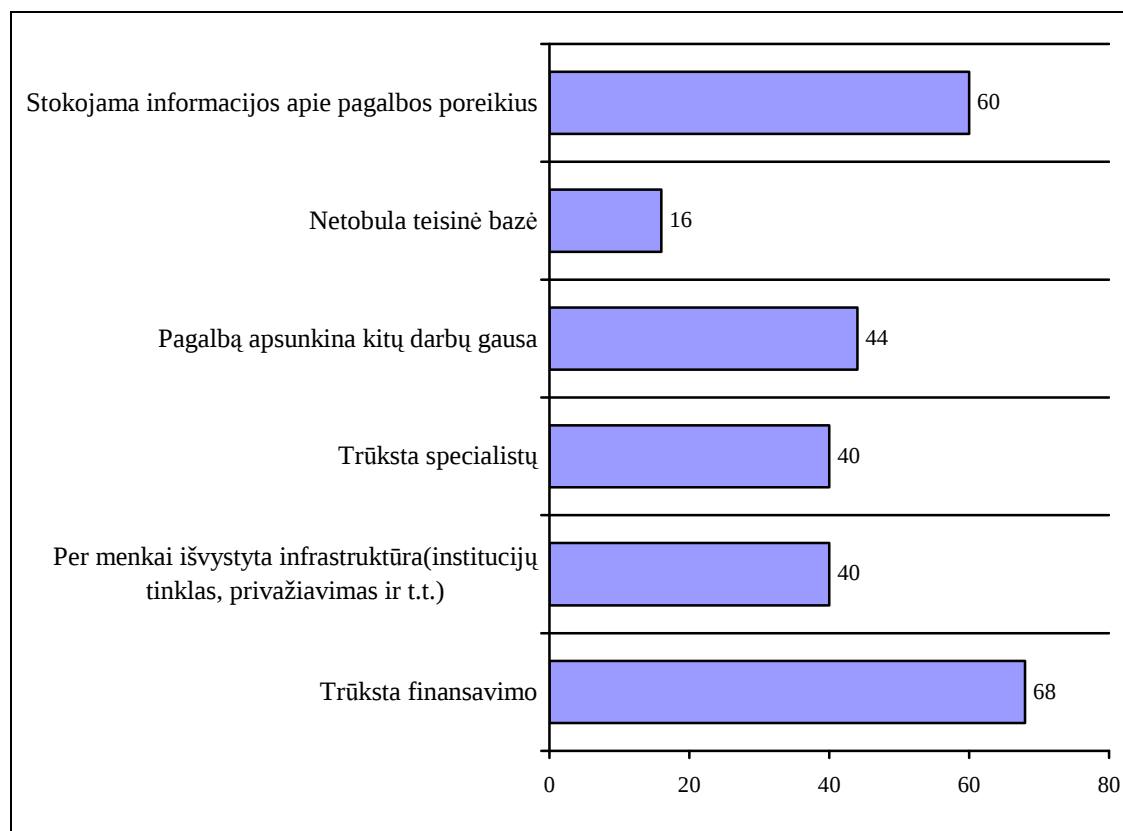

Beveik visi respondentai nurodė, kad švietimo pagalba šios grupės vartotojams yra nemoka tik keliose savivaldybių vartotojams tenka primokėti už teikiamas paslaugas

Švietimo pagalbos priešmokyklinio amžiaus nelankantiems ugdymo grupių vaikams organizavimas yra problematiškesnis (žr. 3.2.2.1 diagramą) negu lankantiems (žr. 3.2.1.2 diagramą). Labiausiai „šlubuoja“ pagalbos koordinavimas ir siekis kiek galima labiau ją priartinti prie gavėjų. Tikėtina, kad švietimo įstaigos (pvz. darželiai, mokyklos – darželiai), kuriose didžiąją dalimi koncentruojasi švietimo pagalbos specialistai, didžiausią dėmesį skiria lankantiems vaikams. Tikėtina, kad šią situaciją įtakoja ir specialistų stoka.

3.2.2.3 diagrama

Problemos su kuriomis susiduria savivaldybė, įgyvendinant švietimo pagalbą nelankantiems priešmokyklinio ugdymo grupių vaikams? (proc.)

Savivaldybės organizuodamos švietimo pagalbos teikimą priešmokyklinio amžiaus vaikams nelankantiems ugdymo grupių susiduria su finansavimo problema, nors ir teigiama, kad šią veiklą finansuoja pirmiausia pati savivaldybė (23 atvejai),

taip pat paremia privatūs asmenys (1), kai kur finansuojama iš priešmokyklinio krepšelio (2) ir nefinansuojama iš viso (5). Ryškus informacijos apie pagalbos poreikį stygius. Švietimo pagalbos teikimo organizavimą apsunkina darbų gausa, nors 25 iš 29 savivaldybių švietimo skyriuose yra asmenys (padaliniai) kuruojantys švietimo pagalbos teikimą šios grupės vaikams, būtent - vyresnieji specialistai (19) s tarnybos (4). Tikėtina, kad minėtų specialistai (padaliniai) šalia švietimo pagalbos organizavimo atlieka ir kitas (ne ką mažiau svarbias) funkcijas. Nepakanka kvalifikuotų specialistų, nepakankamai išvystyta švietimo pagalbos infrastruktūra. Teisinė bazė skirta švietimo pagalbai tenkina šiandieninius poreikius.

Tyrimo metu respondentų klausta apie veiksnius, įgalinančius išplėsti švietimo pagalbos teikimą potencialiems vartotojams – ugdymo grupių nelankantiems vaikams. Tikėtina, kad sėkmingesniai švietimo pagalbos teikimui būtina tiek vietos savivaldos lygmens, tiek valstybinio lygmens pastangų dermė.

Siekdami nustatyti švietimo pagalbos paklausą vietose, respondentų prašėme nors apytikriai įvardinti vaikų (šeimų) skaičių kuriems trūksta švietimo pagalbos, pastarąją specifikuojant pagal rūšis. Nei vienas respondentas nenurodė kokiam skaičiui vaikų (šeimų) trūksta švietimo pagalbos. Dažniausi šio klausimo komentarai: „negaliu tiksliai atsakyti“, „nežinau“, „neturime duomenų“ ir panašūs. Netiesiogiai švietimo pagalbos paklausą iliustruoja respondentų akcentuojamas specialistų stygius savivaldybėse. Tiek apskritai ikimokykliniai pagalbai (vaikams, šeimai), tiek priešmokykliniai (vaikams) pagalbai teikti labiausiai trūksta psichologų ir specialiųjų pedagogų.

Dalis respondentų (ikimokyklinės pagalbos atveju -5, priešmokyklinės – 4) pažymį švietimo pagalbos stygių apskritai. Iliustraciniai respondentų pasisakymai: „Nurodyti vaikų skaičių sunku (kuriems reikalinga pagalba aut. past.), bet rajone yra tik vienas darželis, tad švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaikams, gyvenantiems kaime, tikrai trūksta“, „Dėl mažo vaikų skaičiaus mokyklose nesudaromos priešmokyklinio ugdymo grupės, rajone trūksta psichologų, specialiųjų pedagogų, logopedų“. Tokio pobūdžio respondentų mintys leidžia teigti, kad pagalbos teikimas apskritai, jos kokybė daugeliu atveju tapatinama su konkrečia institucija. Jeigu vietose yra galimybė darželio, priešmokyklinės grupės egzistavimui, atsiranda prielaidos ir švietimo pagalbos teikimui. Šiame kontekste tampa aktuli

institucijų, potencialių švietimo pagalbos teikėjų, paieška. Respondentų nuomone švietimo pagalbą galėtų teikti:

1. privatūs lopšeliai – darželiai
2. bendruomenių centrai
3. vaikų teisių apsaugos tarnybą (-os)
4. kultūros įstaigos
5. seniūnijos

Kai kuriuose atsakymuose siūlomi ir „konkretūs“ problemos sprendimo keliai:

„Tik ikimokyklinės įstaigos, kurios galėtų įsteigti konsultantus nors po 1 mikrorajone ir ši pagalba būtų labiau koordinuota ir apmokėta iš krepšelio lėšų, išspręstų specialistų (ypač psichologų, socialinių pedagogų) trūkumo problemą“, „Geriausiai tai atliktų prie ikimokyklinių įstaigų įsteigti Priešmokyklinio ugdymo centrai, kurie galėtų steigti tuštėjančiuose darželiuose ir kuriems reikalinga teisinė bazė bei vyriausybės finansavimas, viena savivaldybė nepajėgi steigti ir išlaikyti.“

Tyrimo autoriai siekdami apčiuopti valstybinio lygmens tobulinimo galimybės respondentu klausė apie:

1. egzistuojančią teisinę bazę, reglamentuojančią švietimo pagalbos teikimą ir tobulintinus jos aspektus.
2. darbus, kuriuos turėtų pirmiausiai nuveikti Švietimo ir mokslo ministerija.

Teisinės bazės atžvilgiu fiksuota teigiama daugumos respondentų nuostata:

1. Teisės aktus reglamentuojančius švietimo pagalbos teikimą ikimokyklinio amžiaus vaikams ir jų šeimos teigiamai vertina 79 proc. respondentų,

trūkumus mato 21 proc. Jie yra:

a *„trūksta teisinių aktų, teikiančių socialinių garantijų jaunoms šeimoms ir ypač šeimoms, turinčioms specialių poreikių vaikų“*

b *„nėra sąsajų tarp institucijų, kad būtų tiksli vaikų registracija“*

c *„nežinomas tikslus ikimokyklinio amžiaus vaikų skaičius“*

d *„Teisinė bazė sukurta taip, kad finansavimą teiktų savivaldybės, tai apsunkina savivaldybių funkcionavimą.“*

Trūkstant įvairių etatų įstaigose, reikalinga parama konsultaciniams centrams steigti.“

e „trūksta teisinių dokumentų, reglamentuojančių apmokėjimą už šį darbą“

2. Priešmokyklinio amžiaus vaikų švietimo pagalbą reglamentuojančius teisinės aktus teigiamai vertina 81 proc. respondentų, trūkumus mato 19 proc. Minėtini šie:

a „trūksta teisinių aktų, teikiančių socialinių garantijų jaunoms šeimoms ir ypač šeimoms, turinčioms specialių poreikių vaikų“

b „ nėra sąsajų tarp institucijų, kad būtų tiksli vaikų registracija“

c „skirtingas mokesčio dydis už vaikų maitinimą priešmokyklinio ugdymo grupėse esančiose ikimokyklinio ugdymo įstaigose ir bendrojo lavinimo mokyklose.

d „Teisinė bazė sukurta taip, kad finansavimą teiktų savivaldybės, tačiau ar nebūtų galima įteisinti priešmokyklinuko krepšelio ir šiai konsultacinei pagalbai priešmokyklinio ugdymo nelankantiems vaikams. Tokiu būdu būtų palanku steigti mikrorajonuose priešmokyklinio ugdymo konsultacinius centrus, kuriuose būtų visi reikalingi specialistai, nes pedagoginė- psichologinė tarnyba nėra pajėgi aptarnauti visų, kuriems ši pagalba reikalinga.“

e „5 metų vaiko brandos vertinimas, nesutapimai su modelių apraše ir steigimo, reorganizavimo, likvidavimo ir pertvarkymo kriterijuose“.

Švietimo ir mokslo ministerijai kaip institucijai organizuojančiai ir koordinuojančiai švietimo pagalbos teikimą respondentai siūlo pirmiausiai sutvarkyti (numatyti) finansavimą ir sutvarkyti informacinę sistemą. Iliustracijai teiktinos tokios respondentų mintys: *„Įteisinti priešmokyklinuko krepšėlį ir šiai konsultacinei pagalbai priešmokyklinio ugdymo nelankantiems vaikams. Tokiu būdu būtų palanku steigti mikrorajonuose priešmokyklinio ugdymo konsultacinius centrus, kuriuose būtų visi reikalingi specialistai, nes pedagoginė- psichologinė tarnyba nėra pajėgi*

aptarnauti visų, kuriems ši pagalba reikalinga.“, „Darbą apsunkina informacijos neturėjimas iš atokesnių vietų, todėl kartais atrodo, kad ir priimta tvarka, ir teisiniai dokumentai gali būti bereikšmiai. Kaip minėjau, daug dirbame dėl įjungimo į organizuota ugdymą“.

Tyrimo metu pavyko „surinkti“ (neformalių pokalbių su švietimo skyrių, VTAT darbuotojais metu) antrinė informacija, kuri fiksuoja didelį darbuotojų apkrovimą neleidžianti daugiau dėmesio skirti švietimo pagalbos teikimo (ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams) problemoms. Nors ši informacija kiekybiškai nėra pagrįsta, o remiasi respondentų kokybinėmis išvalgomis galima teigti, kad švietimo pagalbos tiekimas šios rūšies vartotojams yra „*trečiasis pasaulis*“, „*plėšiniai*“, - sritis, kurioje dar daug ką reikia nuveikti.

Rezultatų aptarimas

Respondentų nuomone mažiausiai yra suteikiama psichologinės pagalbos vaikams ir jų tėvų konsultavimo, bei socialinės pedagoginės pagalbos tėvams per suaugusių švietimo programas. Situacija komplikuoja ir tai, kad būtent šios pagalbos teikimo specialistų labiausiai trūksta savivaldybės. Kaip svarbiausios kliūtys plečiant pagalbos apimtį vartotojams (ypač nelankantiems ugdymo grupių) minimo finansavimo ir informacijos apie pagalbos poreikius stoka.

Šeimoms gyvenančioms kaimuose, kurie yra toliau nei 3 km. nuo pagalbos teikimo institucijų yra ypač sunkiausiai prieinama socialinė pedagoginė pagalba tėvams per suaugusių švietimo programas, bei psichologinė pagalba vaikams. Šios grupės šeimos sunkiausiai pasiekia visa švietimo pagalba apskritai

Informacija apie švietimo pagalbos galimybes yra teikiama įvairiais kanalais. Dažniausiai ji vykdoma per ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą vykdančias institucijas, vietos laikraščius ir tiesioginių pokalbių su tėvais metu. Tyrimo autorių nuomone siekiant didinti informacijos pasiekiamumą tikslinga būtų daugiau informacijos tėvams siųsti paštu ir skelbti laikraščiuose. Tai labiau atitiktų tėvų poreikį, ypač tų, kurių vaikai nelanko ugdymo grupių. Akcentuotina viena kliūtis didinant informavimą paštu, - tai aiškaus potencialių vartotojų skaičiaus (tuo pat metu ir jų adresų) nebuvimas.

Švietimo pagalbos apskritai teikimo organizavimą respondentai vertina palankiai. Ši nuomonė vertintina atsargiai nes daugeliu atvejų patys respondentai yra atsakingi už pagalbos teikimo organizavimą. Problematiškesnė sritis yra švietimo pagalbos organizavimas priešmokyklinio ugdymo įstaigų nelankantiems vaikams. Labiausiai tobulintino sritys, - tai pagalbos koordinavimas ir jos priartinimas prie vartotojų ir jų poreikių.

IŠVADOS

1. Tyrimo duomenys leidžia teigti, kad didžiausių mastu yra teikiama pedagoginė pagalba tėvams / globėjams per suaugusiųjų švietimo programas. Ši pagalba rūšis yra teikiama beveik pusei ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikams, lankantiems ugdymo grupes bei juos auginančioms šeimoms. Nelankančius ikimokyklinių ir priešmokyklinių ugdymo grupių vaikus ši pagalba pasiekia keletą kartų mažiau. Mažiausiai yra teikiama socialinės pedagoginės pagalbos tėvams per suaugusiųjų švietimo programas.
2. Apibendrintai galima teigti, kad visa švietimo pagalba yra labiau prieinama ugdymo grupes (tiek ikimokyklines, tiek priešmokyklines) lankantiems vaikams ir jų šeimoms. Švietimo pagalba yra labiau prieinama šeimoms gyvenančioms savivaldybių centruose, nei savivaldybių periferijų šeimoms. Didžioji švietimo pagalbos dalis yra sutelkta įstaigose, kurios turi ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupes.
3. Pagalbos teikimo mastai dideliu laipsniu atitinka tėvų nurodomus šios pagalbos poreikius tiek pagal mastą, tiek pagal įvairovę. Kita vertus, gal būt, tėvai nepakankamai suvokia kai kurių pagalbos rūšių, ypač psichologinės pagalbos, poreikį, nes šį poreikį nurodo labai nedidelė jų dalis. Gaunamos švietimo pagalbos kokybę šios tėvai vertina labai gerai. Ši aplinkybė vertintina atsargiai nes tikėtina, kad ne visi tėvai suvokia švietimo pagalbos būtinumą. Tai iliustruoja toks faktas, kad beveik penktadalis lankančių grupes priešmokyklinio amžiaus vaikų tėvų prisipažino, kad nežino, kokios pagalbos jų vaikui reikėtų arba kokios įstaigos ją teikia, o net trečdalis nelankančių ugdymo grupių priešmokyklinio amžiaus vaikų tėvų nežino, kur galima gauti pagalbą.
4. Teigiamiau respondentai vertina pagalbą teikiančių specialistų kvalifikaciją, neigiamiau pagalbos gavimo galimybes laiku ir nesudėtingai. Pastarieji organizavimo aspektai tiesiogiai susiję su atitinkamų įstaigų ir specialistų

tankiu rajonuose ir yra daugiau objektyvaus pobūdžio – priklauso nuo bendros šalies ekonominės situacijos, galimybių finansiškai minėtą tankį didinti.

5. Teikiama švietimo pagalba dauguma atvejų teikiama nemokamai, tačiau išlieka jos infrastruktūrinio nepakankamumo problema - per menkas atitinkamų įstaigų tankis, trūksta specialistų.
6. Informacija apie švietimo pagalbos galimybes yra teikiama įvairiais kanalais. Dažniausiai ji vykdoma per ikimokyklinį ir priešmokyklinį ugdymą vykdančias institucijas, vietos laikraščius ir tiesioginių pokalbių su tėvais metu. Informacijos apie švietimo pagalbą visiškai negauna labai nedidelė tėvų dalis. Bet tėvai pageidautų, kad daugiau informacijos juos pasiektų namie - paštu, per miestų, rajonų laikraščius, pasitelkiant daugiau žiniasklaidos priemonių. Tai labiau atitiktų tėvų poreikį, ypač tų, kurių vaikai nelanko ugdymo grupių. Akcentuotina viena kliūtis didinant informavimą paštu, - tai aiškaus potencialių vartotojų skaičiaus (tuo pat metu ir jų adresų) nebuvimas.
7. Remiantis tyrimo duomenimis galima teigti, kad nėra pakankamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir informacinės pagalbos apimtys bei formos pirmiausia nelankančių ugdymo įstaigų vaikų atžvilgiu. Pastarųjų poreikiams stebėti šiuo metu nėra patikimos metodikos.

REKOMENDACIJOS

1. Didinti švietimo pagalbos specialistų skaičių priešmokyklinio ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose.
2. Didinti švietimo pagalbos prieinamumą savivaldybių periferijose. Tai būtų galima spręsti įvairiais keliais – tiek didinant ugdymo grupių ir tarnybų tinklą periferijoje, tiek steigiant daugiau specialistų etatų jau veikiančiose įstaigose bei tobulinant šių įstaigų pagalbos teikimo nelankančių ikimokyklinio ugdymo grupių vaikų šeimoms organizavimą (konsultavimą tiek grupėse, tiek vaikų namuose ir pan.), tiek gerinant informavimą apie galimą dabar veikiančių įstaigų švietimo pagalbą.
3. Organizuoti diskusijas dėl tarpinstitucinės sąveikos, teikiant švietimo pagalbą, tobulinimo. Remiantis jomis minėtą sąveiką tobulinti.
4. Sukurti švietimo pagalbos stebėsenos mechanizmą, rodiklius, kurių atžvilgiu unifikuotai informaciją rinktų visos savivaldybės.
5. . Gerinti tiek nelankančių, tiek lankančių ugdymo grupes vaikų tėvų švietimą ir informavimą apie galimą pagalbą. Informavimo turinio požiūriu geriau informuoti tiek apie jos rūšis (ypač psichologinę), tiek apie šios pagalbos teikimo galimybes (ypač ne ugdymo įstaigoje). Informavimo formų požiūriu naudoti įvairesnes ir priartinančias informaciją prie namų informavimo priemones - miestų, rajonų spaudą, Internetą, informaciją paštu. Ypač aktuali informacinė pagalba nelankančių ugdymo grupių vaikų šeimoms; ją tikslinga tobulinti teikiant pedagoginę ir kitokią informaciją tiek per vietos institucijas (bibliotekas, seniūnijas), tiek Internetu, paštu ir kitomis jiems prieinamomis formomis.
6. Plėsti tėvų švietimą apie vaiko poreikių identifikavimą ir švietimo pagalbos rūšis bei sąlygas.

7. Skatinti ne tik valstybinių švietimo pagalbą teikiančių institucijų, bet ir nevalstybinių įstaigų plėtros sąlygas (per įstatyminės bazės pataisas pirmiausia).
8. Sukurti internetinį puslapį apie švietimo pagalbą ir jį populiarinti. Puslapis galėtų veikti ir ŠMM svetainėje.
9. Plėtoti švietimo pagalbą teikiančių specialistų kvalifikacijos tobulinimą išnaudojant pirmiausia dėl struktūrinių fondų išaugusias finansavimo galimybes. Būtina toliau stiprinti švietimo pagalbos prieinamumą infrastruktūriniu aspektu (tyrimo duomenimis per menkas įstaigų tinklas, informacija ir kt.)

PRIEDAI

1 priedas

Anketa ikimokyklinio amžiaus vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo grupes, tėvams

Gerbiami Tėveliai,

Švietimo ir mokslo ministerijos užsakyму atliekamas tyrimas Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus. Jo tikslas – išsiaiškinti esamą šios pagalbos teikimo situaciją. Prašome Jus nuoširdžiai ir atsakingai atsakyti į pateikiamus klausimus, kad galėtume daugiau sužinoti apie švietimo pagalbos būklę ir problemas. Pažymėkite (pabraukdami, žymėdami kryželiu) labiausiai Jūsų nuomonę atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio atsakymo nėra, įrašykite savąjį.

Dėkojame!

Švietimo pagalba – specialistų (pedagogo, psichologo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo, socialinio pedagogo) pagalba vaikams bei jų tėvams, kuri leidžia vaikui pasiruošti mokyklai ir padidinti švietimo veiksmingumą

1. Kiek ikimokyklinio amžiaus vaikų, lankančių ikimokyklinio ugdymo grupes Jūs turite? Įrašykite:

1. 1-3 m. amžiaus: berniukų _____ mergaičių _____
2. 4-5 m. amžiaus: berniukų _____ mergaičių _____

2. Kokią ugdymo įstaigą lanko Jūsų vaikas/ai?

1. Lopšelį
2. Lopšelį – darželį
3. Darželį
4. Specialiųjų poreikių vaikams skirtą lopšelį-darželį
5. Ikimokyklinio ugdymo grupę mokykloje
6. Kita (prašykite ką) _____

3. A Jūsų vaikas (-ai) turi specialiųjų poreikių (klausos, kalbos ar kitų sutrikimų)?

1. Turi
2. Neturi

4. Ugdymo įstaigos (lopšeliai, darželiai ir kt.) nuo Jūsų gyvenamosios vietos yra:

1. Arti, iki 3 km. nuo gyvenamosios vietos
2. Toli, daugiau negu 3 km. nuo gyvenamosios vietos

5. Kas ir kokią švietimo pagalbą suteikė Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų(nuo 2004 m. sausio 1 d.)?Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekviename stulpelyje.

Pagalbos teikėjai	Pagalbos rūšys			
	Psichologo pagalba	Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)	Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai)	Kita pagalba(įrašykite)
1. Ugdymo įstaigos (lopšeliai, darželiai ir pan.)				
2. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos				
3. Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrai				
4. Vaikų teisių apsaugos tarnybos				
5. Seniūnijos				
6. Nevyriausybinių organizacijų (parašykite kokios?)_____				
7. Kiti švietimo pagalbos teikėjai (įrašykite)_____				

6. Kokia švietimo pagalba yra teikiama Jūsų vaikui lankomoje ugdymo įstaigoje? Pažymėkite tinkamus atsakymų variantus.

1. Psichologo pagalba
2. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)
3. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai)
4. Kita pagalba(įrašykite)

7. Jei švietimo pagalba Jūsų vaikui (-ams) reikalinga bet jos negaunate, tai kodėl? Pažymėkite tinkamus atsakymo variantus

1. Reikiamo specialisto nėra vaiko lankomoje ugdymo įstaigoje
2. Ugdymo įstaiga, kurioje yra teikiama reikiama švietimo pagalba yra toli nuo gyvenamosios vietos
3. Apie reikiamą švietimo pagalbą neturime jokios informacijos
4. Nežinau, kokios pagalbos vaikui reikėtų
5. Visa pagalba pasiekama
6. Kita (parašykite) _____

8. Kaip Jus pasiekia informacija apie vaikui ugdymo įstaigoje teikiamą švietimo pagalbą? Pažymėkite tinkamus atsakymo variantus

1. Grupės auklėtojas informuoja per tėvų susirinkimus
2. Ugdymo įstaigoje organizuojami tėvų susitikimai su specialistais teikiančiais švietimo pagalbą
3. Informacija teikiama ugdymo įstaigos skelbimų lentoje
4. Informacija talpinama lankomos ugdymo įstaigos interneto svetainėje
5. Sužinome iš draugų kaimynų
6. Informuoja seniūnas
7. Kita _____

9. Kaip Jums būtų patogiausia gauti informaciją apie švietimo pagalbą ikimokyklinio amžiaus vaikams?

1. Informacija, skelbimai seniūnijoje, bibliotekoje, kultūros centre
2. Informacija rajono, miesto laikraštyje
3. Informacija savivaldybės interneto puslapyje
4. Paštu siunčiama informacinė medžiaga, laiškai tėvams
7. Informavimas per lopšelius, darželius, ikimokyklinio ugdymo grupes mokykloje
5. Per įvairias nevyriausybinės organizacijas
6. Kita: _____

10. Kokia švietimo pagalba buvo reikalinga Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.)? Pažymėkite tinkamus atsakymo variantus.

1. Psichologo pagalba
2. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)
3. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (*padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai*)
4. Kita pagalba (parašykite) _____

11. Apibendrintai įvertinkite švietimo pagalbos teikiamos Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.) organizavimą? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekvienoje eilutėje.

Organizavimo aspektai	Taip	Dažniausiai taip	Dažniausiai ne	Ne
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada kada reikia vaikui)				
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius				
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai				
4. Prireikus nesunku ją gauti				

12. Kuri švietimo pagalbos rūšis(-ys) teikiama Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1d.) yra mokama? Pastaba: nevertinkite, tos pagalbos, kuri nebuvo suteikta Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekvienoje eilutėje.

Pagalbos rūšys	Nemokama	Mokama	Iš dalies mokama
1. Psichologo pagalba			kokiais atvejais? _____ _____
2. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)			kokiais atvejais? _____ _____
3. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (<i>padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai</i>)			kokiais atvejais? _____ _____
4. Kita pagalba (rašykite)			kokiais atvejais? _____ _____

13. Kur Jūs gyvenate?

1. Mieste (rašykite kokiam): _____)
2. Rajono centre ar miestelyje (rašykite kokiam): _____)
3. Kaimo vietovėje (rašykite kokioje): _____)

14. Kiek vidutiniškai pinigų per mėnesį tenka vienam Jūsų šeimos nariui? (sudėkite visų šeimos narių pajamas – atlyginimus, pensijas, pašalpas, pajamas iš verslo ar ūkio ir pan. padalinkite iš šeimos narių skaičiaus ir pažymėkite atitinkamą atsakymą)

1. Iki 100 lt.
2. Iki 200 lt.
3. Iki 500 lt.
4. Iki 1000 lt.
5. Nuo 1000 iki 1500 lt.
6. Nuo 1500 iki 2000 lt.
7. Virš 2000

15. Jūsų lytis?

1. Vyras
2. Moteris

16. Šeimyninė padėtis:

1. Vedęs, ištekėjusi
2. Nevedęs, netekėjusi
3. Išsituokęs(-usi)
4. Našlys (-ė)

Dėkojame už atsakymus ir linkime sėkmės!

Anketa tėvams, auginantiems ikimokyklinio amžiaus vaikus, nelankančius ugdymo grupių

Gerbiami Tėveliai,

Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atliekamas tyrimas *Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus*. Jo tikslas – išsiaiškinti esamą šios pagalbos teikimo situaciją. Prašome Jus nuoširdžiai ir atsakingai atsakyti į pateikiamus klausimus, kad galėtume daugiau sužinoti apie švietimo pagalbos būklę ir problemas. Pažymėkite (pabraukdami, žymėdami kryželiu ir pan.) ta pati pastaba, kaip ir anksčiau) labiausiai Jūsų nuomonę atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio atsakymo nėra, įrašykite savąjį.

Dėkojame!

Švietimo pagalba – specialistų (pedagogo, psichologo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo, socialinio pedagogo) pagalba vaikams bei jų tėvams, kuri leidžia vaikui pasiruošti mokyklai ir padidinti švietimo veiksmingumą

1. Kiek ikimokyklinio amžiaus (1-5m.) vaikų Jūs turite? Įrašykite:

3. 1-3 m. amžiaus: berniukų _____ mergaičių _____
4. 4-5 m. amžiaus: berniukų _____ mergaičių _____

2. Kaip Jūsų vaikai ugdomi, kol tėvai dirba? Įrašykite vaikų skaičių atitinkamame langelyje. Galima pasirinkti kelis atsakymus.

Ugdymo aplinkybės/Amžius	1-3 m.	4-5 m.
1. Namie su šeimos nariais		
2. Namie su aukle (auklėtoju)		
3. Lanko privatų lopšėlį, darželį		
4. Paliekame kitoje (draugų, pažįstamų) šeimoje		
5. Kita: _____		

3. Ar Jūsų vaikui (vaikams) per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1 d.) reikėjo arba reikia šios pagalbos?

1. Psichologo konsultacijos (dėl vaiko psichologinių problemų)
2. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedo, surdopedagogo ir kt.)
3. Pedagogo ir/ar socialinio pedagogo pagalba (*padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai*)
4. Paskaitos, kursai, informacija tėvams apie vaiko vystymąsi ir ruošimą mokyklai
5. Kita pagalba (įrašykite) _____
6. Nereikėjo jokios

4. Jei pagalba buvo ar yra reikalinga, kur ją dažniausiai gaunate? Jei pagalbos nereikia ir nereikėjo, klausimą praleiskite.

Pagalbos teikėjai	Dažnai	Retkarčiais	Niekada
1. Valstybiniame lopšelyje, darželyje			
2. Privačiame darželyje, lopšelyje			
3. Savivaldybės pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje			
4. Vaiko raidos sutrikimų reabilitacijos centre			
5. Vaikų teisių apsaugos tarnyboje			
6. Seniūnijoje			
7. Nevyriausybiniuose organizacijose			
8. Ieškau informacijos spaudoje, knygose			
9. Ieškau informacijos internete			
10. Konsultuojuosi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais			
11. Kreipiuosi į mokamus specialistus			
12. Kitur: _____			

5. Jei esate gavę pagalbą, konsultacijas vaiko raidos, auklėjimo klausimais, kiek ši pagalba Jus tenkina? Vertinkite tik tuos atvejus su kuriais susidūrėte

Pagalbos teikėjai	Tenkina	Vidutiniškai tenkina	Netenkina
1. Valstybinio lopšelio, darželio			
2. Privataus lopšelio, darželio			
3. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos			
4. Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centro			
5. Vaikų teisių apsaugos tarnybos			
6. Seniūnijos			
7. Nevyriausybinių organizacijų (kokių): _____			
8. Informacija, patarimai spaudoje, knygose			
9. Informacija internete			
10. Konsultacijos su kitais tėvais, draugais, pažįstamais			
11. Mokamų specialistų pagalba			
12. Kita pagalba: _____			

6. Jei Jūsų netenkina išvardintų įstaigų teikiama pagalba vaikui ir šeimoms, parašykite, kodėl? _____

7. Apibendrintai įvertinkite švietimo pagalbos, teikiamos Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.) organizavimą? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekvienoje eilutėje.

Organizavimo aspektai	Taip	Dažniausiai taip	Dažniausiai ne	Ne
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada, kada reikia vaikui)				
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius				
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai				
4. Prireikus nesunku ją gauti				

8. Jei Jums reikėtų ar reikėjo konsultacijų, patarimų vaiko raidos, auklėjimo, rengimo mokyklai klausimais, bet Jūs jų negaunate, pažymėkite, kodėl? (galite pasirinkti kelis atsakymus)

1. Nežinau, kur galima gauti reikiamą pagalbą, į kokias įstaigas kreiptis
2. Lopšeliai, darželiai su atitinkamais specialistais (auklėtojais, mokytojais) per toli
3. Darželių, lopšelių specialistai per mažai konsultuoja jų nelankančius vaikus ar jų tėvus
4. Darželių, lopšelių specialistai visai nekonsultuoja jų nelankančių vaikų tėvų
5. Vietovėje trūksta tokias konsultacijas teikiančių įstaigų (pedagoginių-psichologinių tarnybų, vaiko raidos centrų ir kt.)
6. Konsultacijos mokamos ir mums per brangios
7. Kitos priežastys (parašykite): _____

9. Kokia pagalba vaikui (-ams) bei vaikus namuose auginančioms šeimoms forma Jums būtų tinkamiausia? (galite pasirinkti kelis atsakymus)

1. Pedagogų konsultacijos darželiuose, mokyklose
2. Konsultacijos savivaldybių psichologinėse tarnybose, vaiko raidos centruose (specialiųjų pedagogų, psichologų)
3. Pedagogų, psichologų, auklėtojų konsultacijos vaiko namuose
4. Paskaitos, kursai tėvams seniūnijose, bibliotekose ir pan.
5. Literatūra, straipsniai vietos bibliotekoje, seniūnijoje ir pan.
6. Vaikas lankyti darželį, lopšėlį
7. Privačių specialistų paslaugos namuose ar įstaigose
8. Kita (parašykite) _____

10. Kaip Jums būtų patogiau gauti informaciją apie konsultavimo, švietimo pagalbą priešmokyklinio amžiaus vaikams?

1. Informacija, skelbimai seniūnijoje, bibliotekoje, kultūros centre
2. Informacija rajono, miesto laikraštyje
3. Informacija savivaldybės interneto puslapyje
4. Paštu siunčiama informacinė medžiaga, laiškai tėvams
5. Informavimas per lopšelius, darželius
6. Per įvairias nevyriausybines organizacijas
7. Informacinė medžiaga, skelbimai mokykloje
8. Kita: _____

11. Kur Jūs gyvenate?

1. Mieste (įrašykite, kokiame): _____
2. Rajono centre ar miestelyje (įrašykite kokiame) _____
3. Kaimo vietovėje (įrašykite kokiame) _____

12. Kiek vidutiniškai pinigų per mėnesį tenka vienam Jūsų šeimos nariui? (sudėkite visų šeimos narių pajamas – atlyginimus, pensijas, pašalpas, pajamas iš verslo ar ūkio ir pan. padalinkite iš šeimos narių skaičiaus ir pažymėkite atitinkamą atsakymą)

1. Iki 100 lt.
2. Iki 200 lt.
3. Iki 500 lt.
4. Iki 1000 lt.
5. Nuo 1000 iki 1500 lt.
6. Nuo 1500 iki 2000 lt.
7. Virš 2000

13. Jūsų lytis?

3. Vyras
4. Moteris

14. Šeimyninė padėtis:

1. Vėdęs, ištekejusi
2. Nevedęs, netekėjusi
3. Išsituokęs(-usi)
4. Našlys (-ė)

Dėkojame už atsakymus ir linkime sėkmės!

Anketa tėvams, auginantiems priešmokyklinio amžiaus vaikus, nelankančius ugdymo grupių

Gerbiami Tėveliai,

Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atliekamas tyrimas *Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus*. Jo tikslas – išsiaiškinti esamą šios pagalbos teikimo situaciją. Prašome Jus nuoširdžiai ir atsakingai atsakyti į pateikiamus klausimus, kad galėtume daugiau sužinoti apie švietimo pagalbos būklę ir problemas. Pažymėkite (pabraukdami, žymėdami kryželiu ir pan.) labiausiai Jūsų nuomonę atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio atsakymo nėra, įrašykite savąjį.

Švietimo pagalba – specialistų (pedagogo, psichologo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo, socialinio pedagogo) pagalba vaikams bei jų tėvams, kuri leidžia vaikui pasiruošti mokyklai ir padidinti švietimo veiksmingumą

1. Kiek priešmokyklinio amžiaus (6-7m.) vaikų Jūs turite? Įrašykite:

5. 6 m. amžiaus: berniukų_____ mergaičių_____
2. 7 m. amžiaus: berniukų_____ mergaičių_____

2. Kaip Jūsų vaikas (-ai) ruošiamas (-i) mokyklai? (galima pasirinkti kelis atsakymus).

Ugdymo aplinkybės/Amžius	6 m.	7 m.
1.Namie su šeimos nariais		
2.Samdome auklę (auklėtoją)		
3.Lanko privatų lopšėlį, darželį		
4.Lanko mokamas pamokėles, užsiėmimus (užsienio kalbų ir pan.)		
5.Samdome mokytoją		
6.Kita _____ (parašykite)		

3. Ar Jūsų vaikui (vaikams) per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1 d.) reikėjo arba reikia šios pagalbos?

7. Psichologo konsultacijos (dėl vaiko psichologinių problemų)
8. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedo, surdopedagogo ir kt.)
9. Pedagogo ir/ar socialinio pedagogo pagalba (*padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai*)
10. Paskaitos, kursai, informacija tėvams apie vaiko vystymąsi ir ruošimą mokyklai
11. Kita pagalba (įrašykite)_____
12. Nereikėjo jokios

4. Jei švietimo pagalba buvo ar yra reikalinga, kur ją dažniausiai gaunate? (Jei pagalbos nereikia ir nereikėjo, klausimą praleiskite)

Pagalbos teikėjai	Dažnai	Retkarčiais	Niekada
1.Valstybiniame lopšelyje, darželyje			
2.Privačiame darželyje, lopšelyje			
3.Savivaldybės pedagoginėje-psichologinėje tarnyboje			
4.Vaiko raidos sutrikimų rehabilitacijos centre			
5.Vaikų teisių apsaugos tarnyboje			
6. Seniūnijoje			
7.Nevyriausybinių organizacijose (kokiose)			
8. Ieškau informacijos spaudoje, knygose			
9. Ieškau informacijos internete			
10. Konsultuojuosi su kitais tėvais, draugais, pažįstamais			
11.Kreipiuosi į mokamus specialistus			
12. Kitur (parašykite)			

5. Jei esate gavę pagalbą, konsultacijas vaiko auklėjimo, rengimo mokyklai klausimais, kiek ši pagalba Jus tenkina? Vertinkite tik tuos atvejus su kuriais susidūrėte

PAGALBOS TEIKĖJAI	Tenkina	Vidutiniškai tenkina	Netenkina
1. Valstybinio lopšelio, darželio			
2. Privataus lopšelio, darželio			
3. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos			
4. Vaikų raidos sutrikimų rehabilitacijos centro			
5. Vaikų teisių apsaugos tarnybos			
6. Seniūnijos			
7. Nevyriausybinių organizacijų (kokių):			
8. Informacija, patarimai spaudoje, knygose			
9. Informacija internete			
10. Konsultacijos su kitais tėvais, draugais, pažįstamais			
11. Mokamų specialistų pagalba			
12. Kita pagalba:			

6. Jei Jūsų netenkina išvardintų įstaigų teikiama pagalba vaikui ir šeimoms, parašykite, kodėl?

7. Apibendrintai įvertinkite švietimo pagalbos, teikiamos Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.) organizavimą? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekvienoje eilutėje.

Organizavimo aspektai	Taip	Dažniausiai taip	Dažniausiai ne	Ne
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada, kada reikia vaikui)				
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius				
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai				
4. Prireikus nesunku ją gauti				

8. Jei Jums reikėtų ar reikėjo konsultacijų, patarimų vaiko raidos, auklėjimo, paruošimo mokyklai klausimais, bet Jūs jų negaunate, pažymėkite, kodėl? (galite pasirinkti kelis atsakymus)

1. Nežinau, kur galima gauti reikiamą pagalbą, į kokias įstaigas kreiptis
2. Grupės su atitinkamais specialistais (auklėtojais, mokytojais) organizuojamos per toli
3. Darželių specialistai per mažai konsultuoja jų nelankančius vaikus
4. Darželių specialistai visiškai nekonsultuoja jų nelankančių vaikų
5. Vietovėje trūksta tokias konsultacijas teikiančių įstaigų (pedagoginių- psichologinių tarnybų, vaiko raidos centrų ir pan.)
6. Konsultacijos mokamos ir mums per brangios
7. Kitos priežastys (parašykite): _____

9. Kokia pagalbos vaikui (vaikams) forma Jums būtų tinkamiausia? (galite pasirinkti kelis atsakymus)

1. Pedagogų konsultacijos darželiuose, mokyklose
2. Konsultacijos savivaldybių psichologinėse tarnybose, vaiko raidos centruose (specialiųjų pedagogų, psichologų ir pan.)
3. Pedagogų, psichologų, auklėtojų konsultacijos vaiko namuose
4. Paskaitos, kursai tėvams seniūnijose, bibliotekose ir pan.
5. Literatūra, straipsniai tėvams vietos bibliotekoje, seniūnijoje ir pan.
6. Vaikas lankytų darželį, paruošiamąją grupę
7. Privačios pamokos
8. Kita: (parašykite) _____

10. Kaip Jums būtų patogiausia gauti informaciją apie konsultavimo, švietimo pagalbą priešmokyklinio amžiaus vaikams?

1. Informacija, skelbimai seniūnijoje, bibliotekoje, kultūros centre
2. Informacija rajono, miesto laikraštyje
3. Informacija savivaldybės interneto puslapyje
4. Paštu siunčiama informacinė medžiaga, laiškai tėvams
5. Informavimas per lopšelius, darželius
6. Per įvairias nevyriausybinės organizacijas
5. Kita: _____

11. Kur Jūs gyvenate?

1. Mieste (įrašykite kokiam : _____)
2. Rajono centre ar miestelyje (įrašykite kokiame) _____
3. Kaimo vietovėje (įrašykite kokiame) _____

12. Kiek vidutiniškai pinigų per mėnesį tenka vienam Jūsų šeimos nariui? (visų šeimos narių pajamas – atlyginimus, pensijas, pašalpas, pajamas iš verslo ar ūkio ir pan. padalinkite iš šeimos narių skaičiaus ir pažymėkite tinkamą atsakymą)

1. Iki 100 lt.
2. Iki 200 lt.
3. Iki 500 lt.
4. Iki 1000 lt.
5. Nuo 1000 iki 1500 lt.
6. Nuo 1500 iki 2000 lt.
7. Virš 2000 lt.

13. Jūsų lytis?

5. Vyras
6. Moteris

14. Šeimyninė padėtis:

4. Vedęs, ištekėjusi
5. Nevedęs, netekėjusi
6. Išsituokęs(-usi)
7. Našlys (-ė)

Dėkojame už atsakymus ir linkime sėkmės!

Anketa priešmokyklinio amžiaus vaikų, lankančių ugdymo grupes, tėvams

Gerbiami Tėveliai,

Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atliekamas tyrimas Švietimo pagalba šeimoms, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus. Jo tikslas – išsiaiškinti esamą šios pagalbos teikimo situaciją. Prašome Jus nuoširdžiai ir atsakingai atsakyti į pateikiamus klausimus, kad galėtume daugiau sužinoti apie švietimo pagalbos būklę ir problemas. Pažymėkite (pabraukdami, žymėdami kryželiu) labiausiai Jūsų nuomonę atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio atsakymo nėra, įrašykite savąjį.

Dėkojame!

Švietimo pagalba – specialistų (pedagogo, psichologo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo, socialinio pedagogo) pagalba vaikams bei jų tėvams, kuri leidžia vaikui pasiruošti mokyklai ir padidinti švietimo veiksmingumą

1. Kiek priešmokyklinio amžiaus (6-7m.) vaikų Jūs turite? Įrašykite:

6. 6 m. amžiaus: berniukų_____ mergaičių_____
7. 7 m. amžiaus: berniukų_____ mergaičių_____

2. Kur priešmokyklinio ugdymo grupę lanko Jūsų vaikas/ai?

1. Lopšelyje-darželyje
2. Mokykloje-darželyje
3. Pradinėje mokykloje
4. Pagrindinėje mokykloje
5. Kita_____

3. A Jūsų vaikas (-ai) turi specialiųjų poreikių (klausos, kalbos ar kitų sutrikimų)?

3. Turi
4. Neturi

4. Ugdymo įstaigos (lopšeliai, darželiai ir kt.) nuo Jūsų gyvenamosios vietos yra:

3. Arti, iki 3 km. nuo gyvenamosios vietos
4. Toli, daugiau negu 3 km. nuo gyvenamosios vietos

5. Kas ir kokią švietimo pagalbą suteikė Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų(nuo 2004m. sausio 1 d.)? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekviename stulpelyje.

Pagalbos teikėjai	Pagalbos rūšys			
	Psichologo pagalba	Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)	Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai)	Kita pagalba(įrašykite)
1. Ugdymo įstaigos (lopšeliai, darželiai ir pan.)				
2. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos				
3. Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrai				
4. Vaikų teisių apsaugos tarnybos				
5. Seniūnijos				
6. Nevyriausybinių organizacijų (parašykite kokios?) _____ _____ _____				
7. Kiti švietimo pagalbos teikėjai (įrašykite) _____ _____ _____ _____				

6. Kokia švietimo pagalba yra teikiama Jūsų vaikui lankomoje ugdymo įstaigoje? Pažymėkite tinkamus atsakymų variantus.

5. Psichologo pagalba
6. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)
7. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai)
8. Kita pagalba(įrašykite)

7. Jei švietimo pagalba Jūsų vaikui (-ams) reikalinga bet jos negaunate, tai kodėl? Pažymėkite tinkamus atsakymo variantus

7. Reikiamo specialisto nėra vaiko lankomoje ugdymo įstaigoje
8. Ugdymo įstaiga, kurioje yra teikiama reikiama švietimo pagalba yra toli nuo gyvenamosios vietos
9. Apie reikiamą švietimo pagalbą neturime jokios informacijos
10. Nežinau, kokios pagalbos vaikui reikėtų
11. Visa pagalba pasiekama
12. Kita _____

8. Kaip Jus pasiekia informacija apie vaikui ugdymo įstaigoje teikiamą švietimo pagalbą? Pažymėkite tinkamus atsakymo variantus

8. Grupės auklėtojas informuoja per tėvų susirinkimus
9. Ugdymo įstaigoje organizuojami tėvų susitikimai su specialistais teikiančiais švietimo pagalbą
10. Informacija teikiama ugdymo įstaigos skelbimų lentoje
11. Informacija talpinama lankomos ugdymo įstaigos interneto svetainėje
12. Sužinome iš draugų kaimynų
13. Informuoja seniūnas
14. Kita _____

9. Kaip Jums būtų patogiausia gauti informaciją apie švietimo pagalbą priešmokyklinio amžiaus vaikams?

7. Informacija, skelbimai seniūnijoje, bibliotekoje, kultūros centre
8. Informacija rajono, miesto laikraštyje
9. Informacija savivaldybės interneto puslapyje
10. Paštu siunčiama informacinė medžiaga, laiškai tėvams
8. Informavimas per lopšelius, darželius, ikimokyklinio ugdymo grupes mokykloje
11. Per įvairias nevyriausybinės organizacijas
12. Kita: _____

10. Kokia švietimo pagalba buvo reikalinga Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.)? Pažymėkite tinkamus atsakymo variantus.

5. Psichologo pagalba
6. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)
7. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (*padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai*)
8. Kita pagalba(įrašykite)

11. Apibendrintai įvertinkite švietimo pagalbos teikiamos Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004 m. sausio 1d.) organizavimą? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekvienoje eilutėje.

Organizavimo aspektai	Taip	Dažniausiai taip	Dažniausiai ne	Ne
1. Švietimo pagalba suteikiama laiku (tada kada reikia vaikui)				
2. Švietimo pagalba atitinka vaiko poreikius				
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai				
4. Prireikus nesunku ją gauti				

12. Kuri švietimo pagalbos rūšis(-ys) teikiama Jūsų vaikui per paskutinius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1d.) yra mokama? Pastaba: nevertinkite, tos pagalbos, kuri nebuvo suteikta Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekvienoje eilutėje.

Pagalbos rūšys	Nemokama	Mokama	Iš dalies mokama
1. Psichologo pagalba			kokiais atvejais? _____ _____
2. Specialiojo pedagogo pagalba (logopedas, tiflopedagogas, surdopedagogas)			kokiais atvejais? _____ _____
3. Pedagogo ir socialinio pedagogo pagalba (<i>padedama vaiką prižiūrėti, ugdyti ir parengti mokyklai</i>)			kokiais atvejais? _____ _____
4. Kita pagalba (rašykite)			kokiais atvejais? _____ _____

13. Kur Jūs gyvenate?

4. Mieste (rašykite kokiam): _____)
5. Rajono centre ar miestelyje (rašykite kokiam): _____)
6. Kaimo vietovėje (rašykite kokioje): _____)

14. Kiek vidutiniškai pinigų per mėnesį tenka vienam Jūsų šeimos nariui? (sudėkite visų šeimos narių pajamas – atlyginimus, pensijas, pašalpas, pajamas iš verslo ar ūkio ir pan. padalinkite iš šeimos narių skaičiaus ir pažymėkite atitinkamą atsakymą)

8. Iki 100 lt.
9. Iki 200 lt.
10. Iki 500 lt.
11. Iki 1000 lt.
12. Nuo 1000 iki 1500 lt.
13. Nuo 1500 iki 2000 lt.
14. Virš 2000

15. Jūsų lytis?

7. Vyras
8. Moteris

16. Jūsų šeimyninė padėtis:

5. Vedęs, ištekėjusi
6. Nevedęs, netekėjusi
7. Išsituokęs(-usi)
8. Našlys (-ė)

Gerbiama(s) Specialiste,

Švietimo ir mokslo ministerijos užsakymu atliekamas tyrimas **Švietimo pagalba šeimoms**, auginančioms ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikus. Jo tikslas – išsiaiškinti esamą situaciją, kad būtų galima tobulinti švietimo pagalbos teikimą ikimokyklinio bei priešmokyklinio amžiaus vaikams bei juos auginančioms šeimoms. Todėl prašome Jus nuoširdžiai ir atsakingai atsakyti į pateikiamus klausimus, kad galėtume daugiau sužinoti apie šios pagalbos būklę ir problemas savivaldybėse. Pažymėkite (pabraukdami, žymėdami kryželiu) labiausiai Jūsų nuomonę atitinkantį atsakymo variantą, o jei tokio atsakymo nėra, įrašykite savąjį. Tai ne patikrinimas, bus skelbiami tik apibendrinti anoniminiai duomenys. Užpildytą anketą prašytume per **14 dienų** atsiųsti adresu: **Švietimo ir mokslo ministerija, Ikimokyklinio ir pradinio ugdymo skyrius, A. Volano g. 2/7, Vilnius; arba el. pašto adresu: grazina.seibokiene@smm.lt**

Ačiū už pagalbą.

Švietimo pagalba – specialistų (pedagogo, psichologo, logopedo, tiflopedagogo, surdopedagogo, socialinio pedagogo) pagalba vaikams bei jų tėvams, kuri leidžia vaikui pasiruošti mokyklai ir padidinti švietimo veiksmingumą

1. Prašome įrašyti, kiek Jūsų savivaldybėje yra ikimokyklinio (1 – 5 m.) ir priešmokyklinio (6–7 m.) amžiaus vaikų (įrašykite atitinkamus skaičius):

1. Ikimokyklinio (1 – 5m.) amžiaus: _____ 2. Priešmokyklinio (6 – 7 m.) amžiaus: _____
 Tarp jų lankančių ikimokyklinio ugdymo Tarp jų lankančių priešmokyklinio ugdymo
 grupes: _____ grupes: _____

2. Įvertinkite balais nuo 1 iki 5, koku mastu konkreti švietimo pagalba pasiekia įvairių socialinių grupių šeimas, auginančias ikimokyklinio (1 – 5 m.) amžiaus vaikus, kur 1- visiškai nepasiekia, o 5 – visiškai pasiekia. Vertinkite visumą, negalvodami apie pavienius labai pavykusius arba nepavykusius atvejus. Įrašykite skaičių kiekviename langelyje.

Pastaba: nevertinkite Jūsų savivaldybėje negyvenančių socialinių grupių.

ŠEIMŲ GRUPĖS	Tėvų (globėjų) pedagoginis konsultavimas	Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas	Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikais ir jų tėvų konsultavimas	Socialinė–pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas)	Informacinė pagalba tėvams
1. Gyvenančios kaime					
2. Gyvenančios mieste					
3. Nepasiturinčios šeimos					
4. Socialinės rizikos šeimos					
5. Gyvenančios toli (toliau nei 3 km.) nuo švietimo pagalbos įstaigų					
6. Šeimos su specialių poreikių vaikais					

3. Įvertinkite balais nuo 1 iki 5, koku mastu švietimo pagalba apskritai pasiekia įvairių socialinių grupių priešmokyklinio amžiaus vaikus, kur 1- visiškai nepasiekia, o 5 –visiškai pasiekia. Vertinkite visumą, negalvodami apie pavienius labai pavykusius arba nepavykusius atvejus. Įrašykite skaičių kiekvienoje eilutėje

Pastaba: nevertinkite Jūsų savivaldybėje negyvenančių socialinių grupių vaikų .

1. Gyvenantys kaime _____ balai
- 2 Gyvenantys mieste _____ balai
3. Gyvenantys nepasiturinčiose šeimose _____ balai
4. Socialinės rizikos šeimų vaikai _____ balai
5. Gyvenantys toli (toliau nei 3 km.) nuo švietimo pagalbos įstaigų _____ balai
6. Specialių poreikių vaikai _____ balai
7. Nelankantys priešmokyklinio ugdymo grupių _____ balai
8. Lankantys priešmokyklinio ugdymo grupes _____ balai

4. Ar pakanka Jūsų savivaldybėje kvalifikuotų specialistų, teikiančių švietimo pagalbą priešmokyklinio amžiaus vaikams bei ikimokyklinio amžiaus vaikams ir jų tėvams? (įvertinkite kiekvienoje eilutėje)?

PAGALBOS RŪŠYS	Pakanka	Beveik pakanka	Nepakanka	Neturiu nuomonės
1. Tėvų (globėjų) pedagoginis konsultavimas				
2. Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas				
3. Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikas ir jų tėvų konsultavimas				
4. Socialinė-pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas ir pan.)				
5. Informacinė pagalba tėvams				
6. Kita pagalba (parašykite)				

5. Kaip vertinate dabartinę teisinę bazę (pvz., Švietimo pagalbos ikimokyklinio amžiaus vaikų namuose auginančiai šeimai tvarkos aprašą ir pan.), kuri reglamentuoja švietimo pagalbą ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms. Kiek ji padeda tinkamai organizuoti šią pagalbą, kokių įstatymų trūksta?

1. Teisinė bazė sudaro sąlygas švietimo pagalbai teikti
2. Matau teisinės bazės trūkumą (parašykite kokių) _____

6. Kaip vertinate dabartinę teisinę bazę, kuri reglamentuoja švietimo pagalbą priešmokyklinio amžiaus vaikams. Kiek ji padeda tinkamai organizuoti šią pagalbą, kokių įstatymų trūksta?

3. Teisinė bazė sudaro sąlygas švietimo pagalbai teikti
4. Matau teisinės bazės trūkumą (parašykite kokių) _____

7. Kaip apie švietimo pagalbą Jūsų savivaldybėje yra informuojami tėvai? (pažymėkite tinkamus atsakymus kiekviename stulpelyje)

INFORMAVIMO RŪŠYS	Ikimokyklinio amžiaus vaikų tėvai	Priešmokyklinio amžiaus vaikų tėvai
1. Tiesiogiai kalbantis su tėvais		
2. Platiname per lopšelius, darželius		
3. Siunčiame informacinę medžiagą paštu tėvams		
4. Informuojame švietimo skyriaus skelbimų lentoje		
5. Talpiname informaciją Internetu		
6. Apie tai informuoja patys pagalbos tiekėjai		
7. Informaciją spausdiname vietos laikraštyje		
8. Teikiame informaciją seniūnams		
9. Platiname informaciją per nevyriausybines organizacijas		
10. Kitaip (prašytume parašyti)		

8 – 21 klausimai apie vaikus, nelankančius ikimokyklinių ir priešmokyklinių ugdymo grupių

8. Kokiam skaičiui nelankančių ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikų (1 – 5 m.) ir juos auginančių šeimų suteikta švietimo pagalba per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004 sausio 1d.)? Įrašykite atitinkamą šeimų skaičių kiekviename eilutėje.

Pagalbos rūšys	Skaičius
1. Tėvų (globėjų) ir vaikų pedagoginis konsultavimas	
2. Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas	
3. Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikais ir jų tėvų konsultavimas	
4. Socialinė–pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas ir pan.)	
5. Informacinė pagalba tėvams	
5. Kita pagalba (įrašykite) _____	

9. Kokiam skaičiui nelankančių ugdymo grupių priešmokyklinio amžiaus (6 – 7 m.) vaikų suteikta švietimo pagalba per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004 sausio 1d.)? Įrašykite atitinkamą šeimų skaičių kiekviename langelyje.

Pagalbos rūšys	Skaičius
1. Psichologinė pagalba	
2. Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikais	
3. Pedagoginė pagalba (priešmokyklinio ugdymo pedagogų konsultacijos ir pan.)	
3. Kita pagalba (įrašykite) _____	

10. Kas ir kokią švietimo pagalbą Jūsų savivaldybėje teikia nelankantiems ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikams (nuo 1 iki 5 m.) ir juos auginančioms šeimoms? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekviename stulpelyje.

PAGALBOS TEIKĖJAI/ PAGALBOS RŪŠYS	Tėvų (globėjų) pedagoginis konsultavimas	Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas	Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikais ir jų tėvų konsultavimas	Socialinė– pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusių švietimo programas)	Informacinė pagalba tėvams
1. Mokyklos, vykdančios ikimokyklinio ugdymo programas (lopšeliai, darželiai ir pan.)					
2. Savivaldybės pedagoginės-psichologinės tarnybos					
3. Vaikų raidos sutrikimų reabilitacijos centrai					
4. Vaikų teisių apsaugos tarnybos					
5. Nevyriausybinių organizacijų (nurodykite, kokios) _____					
6. Kiti švietimo teikėjai (įrašykite) _____					

11. Apibendrintai įvertinkite (1 – taip, 2 – dažniausiai taip, 3 – dažniausiai ne, 4 – ne) švietimo pagalbos organizavimą ikimokyklinukams (juos auginančioms šeimoms) ir priešmokyklinukams, nelankantiems ugdymo grupių?

ORGANIZAVIMO ASPEKTAI	Ikimokyklinio amžiaus				Priešmokyklinio amžiaus			
1. Švietimo pagalba teikiama laiku (tada kada reikia vartotojui)	1	2	3	4	1	2	3	4
2. Švietimo pagalba atitinka klientų poreikius	1	2	3	4	1	2	3	4
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai	1	2	3	4	1	2	3	4
4. Pagalba yra koordinuota	1	2	3	4	1	2	3	4
5. Pagalba yra prieinama (esanti arti gavėjų)	1	2	3	4	1	2	3	4

12. Kuri švietimo pagalbos rūšis, teikiama ikimokyklinio amžiaus vaikams (juos auginančioms šeimoms), nelankantiems ugdymo grupių, yra mokama? (įvertinkite kiekvienoje eilutėje)

PAGALBOS RŪŠYS	Nemokama	Mokama	Iš dalies mokama
1. Tėvų (globėjų) pedagoginis konsultavimas			kokiais atvejais? _____ _____
2. Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas			kokiais atvejais? _____
3. Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikas ir jų tėvų konsultavimas			kokiais atvejais? _____
4. Socialinė-pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas ir pan.)			kokiais atvejais? _____ _____
5. Informacinė pagalba tėvams			kokiais atvejais? _____ _____

13. Kuri švietimo pagalbos rūšis, teikiama priešmokyklinio amžiaus vaikams (nelankantiems ugdymo grupių) yra mokama? (įvertinkite kiekvienoje eilutėje)

PAGALBOS RŪŠYS	Nemokama	Mokama	Iš dalies mokama
1. Psichologinė pagalba			kokiais atvejais? _____
2. Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikas			kokiais atvejais? _____
3. Vaiko pedagoginis konsultavimas bei rengimas mokyklai (atliekamas priešmokyklinio ugdymo pedagogų ir socialinių pedagogų)			kokiais atvejais? _____ _____
3 Kita pagalba (parašykite) _____ _____			kokiais atvejais? _____ _____

14. Ar Jūsų švietimo skyriuje yra padalinys ar asmenys, kurie organizuoja švietimo pagalbos teikimą ikimokyklinio amžiaus (1-5m.) vaikams (juos auginančioms šeimoms), nelankantiems ugdymo grupių?

- Yra (trumpai parašykite kas ir už ką atsakingas) _____

- Nėra

15. Ar Jūsų švietimo skyriuje yra padalinys ar asmenys, kurie organizuoja švietimo pagalbos teikimą priešmokyklinio amžiaus (6 – 7 m.) vaikams, nelankantiems ugdymo grupių?

- Yra (trumpai parašykite kas ir už ką atsakingas) _____

- Nėra

16. Su kokiomis pagrindinėmis problemomis susiduriama Jūsų savivaldybėje, įgyvendinant švietimo pagalbą nelankantiems ugdymo grupių vaikams? Pažymėkite tinkamus atsakymus kiekviename stulpelyje.

Ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms	Priešmokyklinio amžiaus vaikams
1. Trūksta finansavimo	1. Trūksta finansavimo
2. Per menkai išvystyta infrastruktūra (institucijų tinklas, privažiavimas ir t.t.)	2. Per menkai išvystyta infrastruktūra (institucijų tinklas, privažiavimas ir t.t.)
3. Trūksta specialistų (parašykite kokių) _____	3. Trūksta specialistų (parašykite kokių) _____
4. Pagalbą apsunkina kitų darbų gausa	4. Pagalbą apsunkina kitų darbų gausa
5. Netobula teisinė bazė	5. Netobula teisinė bazė
6. Stokojame informacijos apie pagalbos poreikius	6. Stokojame informacijos apie pagalbos poreikius
7. Kitoks atsakymas (parašykite) _____	7. Kitoks atsakymas (parašykite) _____

17. Kas finansuoja Jūsų savivaldybėje švietimo pagalbą nelankantiems ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms? Nurodykite tris pagrindinius finansavimo šaltinius:

1. _____.
2. _____.
3. _____.

18. Kas finansuoja Jūsų savivaldybėje švietimo pagalbą nelankantiems ugdymo grupių priešmokyklinio amžiaus vaikams? Nurodykite tris pagrindinius finansavimo šaltinius:

1. _____.
2. _____.
3. _____.

19. Pasistenkite įvertinti, kokia dalimi institucijos, teikiančios švietimo pagalbą ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms, yra aprūpintos finansiniais ištekliais.

Atsakymą pažymėkite (pasirinkdami atitinkamą skaičių ar pasirinkdami nežinau) kiekvienoje eilutėje.

Pastaba: nevertinkite Jūsų savivaldybėje neveikiančių institucijų.

Istaigos	Finansavimo dalis	
1. Ikimokyklinio ugdymo įstaigos	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
1. Suaugusių mokymo centrai	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
2. Ugdymo centrai	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
3. Specialiojo ugdymo centrai	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
4. Specialiosios mokyklos	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
6. Pedagoginės psichologinės tarnybos	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
7. Mokytojų švietimo centrai	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau
8. Vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos(korekcijos) tarnybos centrai	0% 10 20 30 40 50 60 70 80 90 100%	Nežinau

20. Ką, Jūsų nuomone, pirmiausia turėtų nuveikti Švietimo ir mokslo ministerija, kad pagerėtų švietimo pagalbos teikimas (parašykite):

1. Nelankantiems ugdymo grupių ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms

2. Nelankantiems ugdymo grupių priešmokyklinio amžiaus vaikams

21. Be šiuo metu teikiančių švietimo pagalbą įstaigų ir asmenų, kas dar, Jūsų nuomone, galėtų teikti švietimo pagalbą nelankantiems ugdymo grupių:

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikams ir juos auginančioms šeimoms? Parašykite _____

2. Priešmokyklinio amžiaus vaikams? Parašykite _____

22 -23 klausimai apie vaikus, lankančius ikimokyklines ir priešmokyklines ugdymo grupes

22. Kokiam skaičiui ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų, kurie lanko ugdymo grupes, suteikta švietimo pagalba per pastaruosius pusantrų metų (nuo 2004m. sausio 1 d.)? Įrašykite atitinkamą vaikų skaičių kiekviename langelyje.

Pagalbos rūšys	Ikimokyklinio amžiaus	Priešmokyklinio amžiaus
1. Tėvų (globėjų) ir vaikų pedagoginis konsultavimas		
2. Psichologinė pagalba vaikams ir tėvų konsultavimas		
3. Specialiojo pedagogo darbas su specialių poreikių vaikais ir jų tėvų konsultavimas		
4. Socialinė–pedagoginė pagalba tėvams (per suaugusiųjų švietimo programas ir pan.)		
5. Kita pagalba (įrašykite) _____		

23. Apibendrintai įvertinkite (1 – taip, 2 – dažniausiai taip, 3 – dažniausiai ne, 4 – ne) švietimo pagalbos organizavimą, vaikams lankantiems ugdymo grupes

ORGANIZAVIMO ASPEKTAI	Ikimokyklinio amžiaus				Priešmokyklinio amžiaus			
1. Švietimo pagalba teikiama laiku tada kada reikia vartotojui	1	2	3	4	1	2	3	4
2. Švietimo pagalba atitinka klientų poreikius	1	2	3	4	1	2	3	4
3. Pagalbą teikia kvalifikuoti specialistai	1	2	3	4	1	2	3	4
4. Pagalba yra koordinuota	1	2	3	4	1	2	3	4
5. Pagalba yra prieinama (yra arti gavėjų)	1	2	3	4	1	2	3	4

24. Galbūt žinote, kokiam skaičiui ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikų Jūsų savivaldybėje trūksta švietimo pagalbos? Parašykite, kokiam skaičiui vaikų (šeimų) ir kokios pagalbos trūksta:

1. Ikimokyklinio amžiaus vaikai ir juos auginančios šeimos _____

2. Priešmokyklinio amžiaus vaikai _____

25. Kokioje savivaldybėje dirbate? (parašykite) _____